

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

Kad manjinske stranke
»odlučuju«

BROJ
705

Subotica, 21. listopada 2016. Cijena 50 dinara

U čast velikanima

Bačić: Apsurdna
politička inicijativa

O Hrvatima
kao manjinama

INTERVJU
Branka Pavić-Blažetin

SADRŽAJ

AKTUALNO

9

Održan šesti Beogradski sigurnosni forum
**HOĆE LI DEMOKRACIJA
PREŽIVJETI?**

ŠIROM VOJVODINE

22-23

Tavankutski festival voća
**GDJE JE JABUKA KRUH, A SLAMA
UMJETNOST**

ŠIROM VOJVODINE

24

Grožđebal u HKPD Matija Gubec Ruma
SJEĆANJE NA RODNE VINOGRADNE

REPORTAŽA

26-27

Berba »lize« u vinogradu Marina Skenderovića
iz Mirgeša
**STROGO KONTROLIRANA
PROIZVODNJA**

KULTURA

29

Dramski memorijal Antun Aladžić u Lemešu
**PREDSTAVA ĐE SAM JA TU OTVO-
RILA MANIFESTACIJU**

SPORT

51

HAŠK Zrinjski proslavio sedam godina od
osnutka
**IGROM DO ZDRAVLJA I DOBROG
DRUŽENJA**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić, Martin Bačić, Josip Stantić, Ladislav
Suknović, Petar Pifat, Antun Borovac, Andrej
Španović, Josip Dumenčić, Thomas Šujić**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTORI:Jelena Dulić Bako
Zlatko Romić**REDAKCIJA:**Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација

у публикацији Библиотека

Матице српске, Нови Сад

32+659.3(497.113=163.42)

Slike s proslave

Slika prva: stojimo ispred crkve sv. Jurja nakon sv. mise 16. listopada za bana Josipa Jelačića. I kad su ljudi počeli izlaziti, dvije djevojke prokomentiraju začuđeno kako nisu niti znale da u Petrovaradinu, Novom Sadu ima »toliko puno« katolika. Ovo je samo još jedan prilog tezi o nevidljivosti katolika Hrvata i drugih manjina u kulturnom, političkom i društvenom životu naših gradova i mjesta koji se diče multietničnošću, multijezičnošću

i tome slično.

Slika druga: na domjenku nakon proslave bana Jelačića jedan dužnosnik iz Hrvatske, pripadnik hrvatskog naroda, dakle većinskog naroda, kaže mi kako oni koji su većina (bilo gdje) teško mogu osjetiti ili razumjeti kako je to bi manjina (bilo gdje). Dodao je i to kako se i u samoj Hrvatskoj malo zna o Hrvatima koji su manjina u okolnim zemljama i kako bismo i mi sami morali malo poraditi na tome.

Bilo je još puno slika i zanimljivih detalja na ovogodišnjoj proslavi, prije svega zbog prisustva velikog broja dužnosnika od republičkih, preko pokrajinskih do gradskih. Do sada najvećeg broja. Govorio je na proslavi i ministar Aleksandar Vulin, prije svega o svojim iskustvima o svome odrastanju u Petrovaradinu i istaknuo je kako je odrastao s divnim i čestitim ljudima. O problemima koje su ovi divni i čestiti ljudi imali devedesetih godina nije govorio, ali je zato rekao kako socijalna i statusna pitanja proistekla iz ratova devedesetih mirovine, imovina i slično nemaju »baš nikakve veze« s pravima hrvatske manjine. Pa i nemaju. A što ih je onda spominjao?

S pravima hrvatske manjine imaju veze postojeći zakoni koji definiraju ostvarivanje prava u oblastima obrazovanja, kulture, informiranja, službene uporabe jezika; ima veze odnos većine prema manjini i njenim pravima, ima veze zapošljavanje u državnim i javnim službama, ima veze bilateralni Sporazum između Srbije i Hrvatske o zaštiti manjina i ima veze poglavlje 23. No, o tome nije govorio ministar Vulin, a riječi govornika koji su o tome govorili srpski mediji nisu prenijeli. Tako da su, na žalost, čitatelji srpskih medija ostali uskraćeni za to da čuju iz manjinskog kuta a ne iz većinskog kako je to biti manjina u Srbiji.

Sve u svemu, lijepo je što je ministar Vulin u svoje i u ime premijera Srbije Aleksandra Vučića čestitao praznik Hrvatima. Još bi bilo ljepše da se čuje i glas Hrvata u srpskim medijima. Pogotovo kada je riječ o njima samima.

J. D.

SKUPŠTINSKO OBRAĆANJE TOMISLAVA ŽIGMANOVA

Zakon predložen po inerciji

Narodni zastupnik Tomislav Žigmanov (DSHV) imao je svoje prvo obraćanje u Skupštini Srbije, u sklopu rasprave o izmjenama i dopunama Zakona o visokoškolskom obrazovanju. Izmenama toga Zakona se produžava rok studiranja starim studentima. Također, studentima će biti omogućeno da se u narednoj godini financiraju iz proračuna, ako su u školskim 2014./2015. i 2015./2016. ostvarili 48 ESPB bodova.

Žigmanov je kazao kako ovo zakonsko rješenje osigurava da jedna grupacija mladih ostvari svoje životne ciljeve, ali da, s druge strane, složen i dugotrajni problem neefikasnog studiranja pokušava riješiti jednostavno. »To se čini produljivanjem godina studiranja, a ono što dodatno brine, na isti način, kao što je to bilo i nekoliko puta unazad. U

tom smislu, ovaj bi se zakonski prijedlog mogao imenovati kao zakon predložen po inerciji, uz odsustvo kreativnosti. Naime, ako ovaj problem traje od 2008. bilo je za očekivati da se problemu pristupi na jedan adekvatniji način, da se ulože naponi, da se sagledaju svi objektivni razlozi zbog kojih se ovo događa.

Da temelj za donošenje rješenja bude racionalnija slika o tomu koji je broj studenata, ima li tu određenih raslojavanja kada su u pitanju pojedina sveučilišta, vrijedi li za sve studentske grupe... Sigurno da bi takvi podaci, a sigurno je bilo dovoljno vremena da se oni prikupe, pridonijeli da rješenje bude inovativno dru-

gačije«, rekao je Žigmanov.

Dodao je i kako nisu vidljivi racionalni elementi za rješenje skidanja ESPB bodova za prolaznost na 48. »Dvadeset posto gradiva koje se različitim aktivnostima tijekom studiranja ne mogu zadobiti mislim da je relativno velika količina propuštenog znanja. To gradivo se prenosi u drugu godinu. Znači li to da će ovakvo rješenje za posljedicu imati da ćemo svake dvije godine donositi nove članke 2. ovoga Zakona koji će produžavati vrijeme studiranja, tj. je li ovo rješenje posljednje«, kazao je Žigmanov.

Po njegovim riječima, u visokom školstvu postoje određeni problemi, a vlast bi trebala činiti napore da stvori jednu racionalniju sliku, a samim time iznađe i trajnija zakonska rješenja.

D. B. P.

MATERINSKI JEZIK S ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE

Poboljšanje nastave izbornog predmeta

Sastanak na temu *Materinski jezik s elementima nacionalne kulture – realizacija nastave izbornog predmeta u osnovnim i srednjim školama* održan je u ponedjeljak u Novom Sadu. Ovaj sastanak inicirali su Koordinacija nacionalnih vijeća nacionalnih manjina i Nacionalno vijeće slovačke nacionalne manjine. Osim predstavnika nacionalnih vijeća (mađarske, slovačke, rumunjske, rusinske, hrvatske, bunjevačke i češke), sastanku je prisustvovala i državna tajnica Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja Annamária Vicsek.

Sudionike sastanka pozdravio je pokrajinski tajnik za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice Mihály Nyilas istaknuvši kako materinski jezik ima

dvostruku ulogu u životu svakog od nas – funkciju razvoja ličnosti i funkciju razvoja identiteta. Predstavnici nacionalnih vijeća iznijeli su na sastanku svoja zapažanja iz prakse. Učenici, odnosno njihovi roditelji koji žele izučavati materinski jezik s elementima nacionalne kulture, početkom svake školske godine moraju se izjašnjavati za to. U nekim školama još ima problema s korektnim provođenjem ankete za roditelje i prilikom upisa u prvi razred, kao i u narednim razredima. Budući da je u mnogim školama riječ o malom broju učenika koji se opredjeljuje za ovu nastavu, najčešće ima problema u pogledu formiranja grupa – ima malo učenika i malo grupa. Veliku teškoću u kvalitetnoj realizaciji nastave materinskog jezika s

elementima nacionalne kulture predstavlja to što su učenici na različitim nivoima poznavanja i vladanja materinskim jezikom, dok je nastavni program koncipiran prema klasičnoj šemi nastavnih programa – bez predviđenih diferenciranih sadržaja. Analiza udžbeničke literature za realizaciju ovog predmeta pokazala je to da ona u velikom broju slučajeva i ne postoji. Dodatan problem javlja se kada je reč o jeziku koji nije standardiziran (na primjer romski jezik, bunjevački govor). Na kraju sastanka, predloženo je da se sastavi prijedlog sa smjernicama za poboljšanje nastave materinskog jezika s elementima nacionalne kulture. Trebalo bi konkretno definirati minimalni i maksimalni broj učenika u jednoj grupi, kao i maksi-

malni raspon uzrasta učenika u jednoj grupi (maksimalno tri razreda), te ustanoviti to da sati budu u službenom rasporedu sati škole. Također, trebalo bi podržati prijedlog nacionalnih vijeća da odbori za obrazovanje, u suradnji s nakladnicima, osiguraju kompetentne autore, prevoditelje, lektore i recenzente koji bi u optimalnom vremenu mogli pripremiti odgovarajuću udžbeničku i dodatnu literaturu i druga nastavna sredstva radi što bolje realizacije nastave ovog nastavnog predmeta. Annamária Vicsek je ovom prilikom istaknula kako je u planu reforma prosvjete i zakona o osnovama sustava obrazovanja. U tom planu izuzetno važnu ulogu predstavlja i sam predmet materinski jezik s elementima nacionalne kulture.

KOMISIJE HBK I SPC

O nadbiskupu Stepincu

Papa **Franjo** sigurno neće donijeti odluku o proglašenju svetim blaženog **Alojzija Stepinca** prije završetka rada mješovite komisije Katoličke crkve iz Hrvatske i Srpske pravoslavne Crkve, a drugi od šest predviđenih sastanaka održan je 17. i 18. listopada u Zagrebu, u sjedištu HBK.

Sastankom na temu *Nadbiskup Alojzije Stepinac i Srpska Pravoslavna Crkva od 1934. do 1941. godine*, u ime Svete Stolice predsjedavao je predsjednik Papinskog odbora za povijesne znanosti o. **Bernard Ardura**.

Kao predstavnici Hrvatske biskupske konferencije sudjelovali su: zagrebački nadbiskup kardinal **Josip Bozanić**, biskup mostar-sko-duvanjski mons. **Ratko Perić**, biskup požeški mons. **Antun Škvorčević** te dr. **Jure Krišto** i dr. **Mario Jareb** s Hrvatskog instituta za povijest.

Kao predstavnici Srpske pravoslavne Crkve na sastanku su sudjelovali: mitropolit zagrebačko-ljubljanski **Porfirije**, mitropolit crnogorsko-primorski **Amfilohije**, episkop bački **Irinej**, episkop slavonski **Jovan**, prof. **Darko Tanasković**, veleposlanik, stalni izaslanik Republike Srbije pri UNESCO-u te za ovu prigodu pozvani stručnjak prof. dr. **Ljubodrag Dimić** s Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Idući susret će se održati u Novom Sadu, 13. i 14. veljače 2017., izvijestio je Tiskovni ured Hrvatske biskupske konferencije.

Zagrebački sastanak ovog stručnog tijela, formiranog na inicijativu pape Franje, ima zadaću rasvijetliti povijesnu ulogu zagrebačkog nadbiskupa Stepinca za vrijeme postojanja NDH, dok će na sljedećim sastancima mješovita komisija razmatrati Stepinčev odnos prema SPC-u i srpskom narodu u ratnom razdoblju, a zatim i njegovo djelovanje u komunističkoj Jugoslaviji.

Članovi jedne i druge komisije, kao i vatikanski dužnosnici koji su posrednici u razgovorima, imaju strogu zabranu medijskih istupa tako da se osim službenih priopćenja dosad nije doznalo o čemu razgovaraju i kakve argumente i dokaze iznose na teret ili u korist Stepinca.

Sastanku su prisustvovali ravnateljica škole **Ružica Pavlović**, predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darko Sarić Lukendić**, članica IO HNV-a zadužena za obrazovanje **Andela Horvat**, predsjednik Hrvatskog akademskog društva **Mato Groznica**, te nastavnik hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture **Dario Španović**.

S obzirom na to da je provedena anketa i prijavljen dovoljan broj učenika, dogovoreno je da bi ovaj predmet u nastavu mogao biti uveden do konca listopada.

(hmv.org.rs)

Dunavski biznis forum

Predsjednik Pokrajinske vlade **Igor Mirović** otvorio je 18. listopada peti »Dunavski biznis forum« u Novom Sadu, dvodnevni skup posvećen Dunavskoj strategiji, dokumentu Europske komisije čiji je cilj da se u široj regiji koja povezuje Dunav, povežu ljudi, ideje i tržište.

Mirović je na otvaranju Foruma rekao da je proteklih deset dana obilježilo mnogo dobrih vijesti i za Novi Sad, za Pokrajinu i za cijelu našu zemlju, a da je među tim vijestima u prvom planu to da je Grad Novi Sad ponio titulu europske prijestolnice kulture za 2021. godinu. Predsjednik Mirović je još jednom čestitao gradonačelniku **Milošu Vučeviću** na velikom uspjehu, naglasivši da je taj uspjeh poticaj i za sve ono što je tema Dunavskog biznis foruma – Dunavska strategija i njena četiri stupa: čvršće povezivanje unutar regije, njegovo jačanje, zaštita životnog okoliša i rad na sveukupnom prosperitetu cijele regije.

»Ukoliko uskladimo razvojne projekte, imamo šanse za nove investicije, za nova radna mjesta, možemo zajednički pridonijeti svemu što je za Dunav vezano – bolje se boriti protiv poplava i suša, rješavati zajedno ekološka, prometna, trgovinska i pitanja opće sigurnosti«, naglasio je predsjednik Pokrajinske vlade.

Gradonačelnik Vučević je rekao da Dunavski biznis forum predstavlja odličnu priliku za suradnju javnog i privatnog sektora, naglasivši da se samo kroz zajedničko nastupanje i ujedinjenjem oko dobrih ideja i projekata, kroz saradnju javnog i privatnog sektora, može popraviti i privredni ambijent i sveukupni ambijent u našoj državi i društvu.

Ovogodišnji Dunavski biznis forum okuplja predstavnike 14 europskih zemalja iz sliva Dunava, čini ga niz panel diskusija, a održava se uz potporu Pokrajinske vlade. Organiziraju ga *Media Invent*, Institut europskih regija iz Salzburga, Privredna komora Vojvodine, Privredna komora Srbije i Univerzitet u Novom Sadu.

Hrvatski s elementima nacionalne kulture u Petrovaradinu

Uvođenje u nastavu izbornog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture bilo je temom radnog sastanka koji je u četvrtak, 13. listopada, održan u Osnovnoj školi *Jovan Dučić* u Petrovaradinu.

OBILJEŽEN DAN ROĐENJA BANA JOSIPA JELAČIĆA

Kulturni i politički događaj

Predsjednik HNV-a Slaven Bačić je izrazio zadovoljstvo što je ove godine proslavi prisustvovao do sada najveći broj predstavnika svih razina vlasti u Republici Srbiji, od ministra pa preko dužnosnika Autonomne Pokrajine Vojvodine do gradskih vlasti Prava jedne zajednice da postoji, da raste, da napreduje, da se razvija i obogaćuje sredinu u kojoj živi su iznad politike, iznad su pregovora s EU, iznad su otvorenih pitanja vlada i političara, rekao je ministar Aleksandar Vulin*

»Na današnji dan obilježavamo dan rođenja jedne od najznačajnije ličnosti hrvatske novije povijesti – bana **Josipa Jelačića** koji je rođen u Petrovaradinu 1801. godine. Jedan je to od mnogobrojnih primjera kakvi postoje i u srpskoj povijesti u kojoj su mnogi znameniti Srbi koji su poslije živjeli ili žive u Srbiji rođeni na području današnje Hrvatske tako su i mnoge značajne osobe u Republici Hrvatskoj rodnom područja današnje Vojvodine, a ban Jelačić je nedvojbeno najveći od svih njih«, poručio je na početku svečanog programa u dvorani SPENS-a u Novom Sadu predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić**.

Bačić je izrazio zadovoljstvo što je ove godine proslavi pri-

sustvovao do sada najveći broj predstavnika svih razina vlasti u Republici Srbiji, od ministra pa preko dužnosnika Autonomne Pokrajine Vojvodine do gradskih vlasti i istaknuo kako je »prešućivanje hrvatske manjine u javnom medijskom, političkom i kulturnom prostoru jedno od mnogih otvorenih pitanja« o kojima su predstavnici hrvatske manjine razgovarali s premijerom Srbije **Aleksandrom Vučićem** u Tavankutu 12. lipnja ove godine.

BAČIĆ: NIJE LAKO, KATKADA JE I VEOMA TEŠKO

Bačić je izrazio uvjerenje da će se početi rješavati i druga pitanja o kojima je razgovarano u Tavankutu, a jedno od tih pitanja je i pitanje uređe-

nja rodne kuće bana Jelačića u Petrovaradinu.

»Riječ je o otkupu i uređenju dijela kuće, a ne rekonstrukciji cijele kuće kako se nekada željelo. Pri čemu je to zamišljen kao zajednički projekt poput uređenja rodne kuće **Milutina Milankovića** u Dalju ili **Nikole Tesle** u Smiljanu u Hrvatskoj gdje bi, država Srbija, kako je to premijer **Vučić** predložio sudjelovala sa 60, a Hrvatska s 40 posto sredstava. Realizacijom tog projekta osigurao bi se prostor za petrovaradinsko društvo **Jelačić** koje bi onda osiguralo i muzejsku postavku o banu Jelačiću«, rekao je Bačić.

Predsjednik HNV-a, koji ovu dužnost obnaša šest godina, osvrnuo se i na protekla dva i pol desetljeća i podsjetio da su posljednjih petnaestak godina

ostvareni mnogobrojni i iznimni pomaci na području manjinskih prava, ali da se neka pitanja ne rješavaju i nastaju nove neuralgične točke.

»Mogu otvoreno reći da biti Hrvat u Srbiji nije lako, čak sam slobodan i dodati katkada i veoma teško« rekao je Bačić i poručio da »ukoliko ne budemo uvažavali sami sebe neće nas uvažavati ni drugi«, što znači da treba koristiti prava koja nam zakon omogućuje, ali je dodao da je mnogo važniji odnos vlasti prema manjinskim pravima koji bi trebao biti afirmativan, a ne restriktivan i »priznanje da smo mi Hrvati poput drugih nacionalnih manjina konstitutivna sastojnica društva u Srbiji, unatoč nešto drugačijoj povijesti, običajima, jeziku, vjeri. Naše posebnosti se ne iscrplju-

ju *tancanjem* ili biti predmetom etnički motiviranog verbalnog ili fizičkog nasilja, i mi želimo sa svim našim značajkama aktivno participirati i biti vidljivi u svim oblastima društvenog života. Jedan od putova za ostvarivanje ovoga jeste provođenje bilateralnog sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina između Srbije i Hrvatske, a posebno članka 9 kojim je Srbija preuzela obvezu unutarnjim zakonodavstvom – osigurati, a ne tek pružiti mogućnost hrvatskoj manjini zastupljenost u predstavničkim i izvršnim tijelima na svim razinama. Dakle, sve ono što srpska zajednica u Hrvatskoj već odavno ostvaruje», poručio je Bačić.

BOŠNJAK: PODUPIRAT ČEMO I POMAGATI HRVATE U SRBIJI

U ime Ureda za Hrvate izvan Hrvatske prisutne je pozdravio **Milan Bošnjak** ističući kako je ban Josip Jelačić bio jedna od ključnih osoba svojega vremena ne samo u hrvatskim nego i u europskim okvirima, te da je povijest 19. stoljeća nezamisliva bez njegove vrlo aktivne i vrlo značajne uloge. Osvrnuo se i na aktualni položaj hrvatske nacionalne manjine u Srbiji.

»Doista smo jako ponosni na sve ono što hrvatska manjinska zajednica u Srbiji čini u

području njegovanja svoje tradicijske kulture, ali i u području stvaranja suvremene kulture. Državni ured za Hrvate izvan Hrvatske je do sada pomagao taj rad i te aktivnosti, a to će siguran sam činiti i dalje još više i učinkovitije. Nova hrvatska vlada koja se uspostavlja u sljedećih nekoliko dana će fokus svojega djelovanja svakako imati i na položaj i pitanja i potrebe Hrvata koji žive u Srbiji. Državni ured je kontinuirano podupirao brojne programe i projekte hrvatskih zajednica, hrvatskih udruga i institucija u Srbiji uz to je nastojao pomoći u rješavanju najvažnijih strateških pitanja i

činio je akcije kako bi se kadrovski osnažila hrvatska zajednica, kako bi pripadnici hrvatske zajednice stekli dodatna znanja i dodatne vještine i to naglašavam u partnerskom odnosu i odličnoj suradnji s predstavnicima hrvatske manjine u RS«.

Bošnjak je izrazio zadovoljstvo što su »stvoreni i uvjeti da će se napokon realizirati ono što hrvatska zajednica već puno godina traži i što je definirano u bilateralnim ugovorima«, te je poručio da će Državni ured kao središnje tijelo koje priprema i provodi međuvladine mješovite odbore za zaštitu manjina »učiniti sve kako bismo podsjeti-

li Srbiju na njene obveze i da će Srbija, siguran sam, učiniti još dodatne korake i ispuniti ono što je u tim ugovorima ostalo neispunjeno«. Radi se o zastupništvu na svim razinama, o zapošljavanju u državnim i javnim službama i o drugim pravima u području odgoja i obrazovanja, informiranja i kulturne autonomije, kao i pitanju obnove rodne kuće bana Josipa Jelačića.

MARKOTIĆ: NOVI IZAZOV I NOVA PRILIKA

»U Hrvatskoj su nacionalnim manjinama osigurana prava

MISA I KULTURNO-UMJETNIČKI PROGRAM

Proslava spomendana rođenja bana Josipa Jelačića 16. listopada započela je svetom misom u Petrovaradinu u crkvi sv. Jurja koju je predvodio upravitelj župe sv. Jurja prečasni **Marko Loš**, uz koncelebraciju župnika **Božidara Lusavca** i **Zdravka Čabrajca**, te trajnog đakona Subotičke biskupije **Jozefa Demana**.

Nakon mise, u amfiteatru SPENS-a u Novom Sadu održana je svečana akademija u kojoj su sudjevali članovi mješovitog zbora Jelačić pod ravnanjem **Vesne Kesić-Krsmanović**, tamburaški orkestar pod ravnanjem **Stevana Moše**, solisti **Branko Čorić** i **Milan Bireš** te klapa **Jelačića** kao i mladi recitatori **Davorin Horvacki** i **Sara Žurovski**.

sukladno najvišim standardima i međunarodnim konvencijama, što je ugrađeno u hrvatski Ustav i Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina i druge propise. I nadalje ćemo aktivno djelovati na osiguranju proklamiranih prava manjina u Hrvatskoj kao i hrvatske manjine u Srbiji, u čemu će europski sustav vrijednosti kao i važeći sporazum između Hrvatske i Srbije o zaštiti nacionalnih manjina biti glavna nit i vodilja», rekao je veleposlanik RH u Beogradu Gordan Markotić.

Po njegovoj ocjeni ove aktivnosti se odvijaju sada u novom ozračju zbog činjenice da je Srbija započela pregovarački proces za članstvo u EU i otvorila prva pregovaračka poglavlja među kojima su poglavlje 23 (pravosuđe i temeljna prava). Markotić je poručio kako pregovarački proces u kojem se Srbija nalazi predstavlja vrlo važan izazov, ali i novu priliku za Hrvate u Srbiji i hrvatske institucije i pojedince jer je je iznimno važno da se u tom procesu čuje i hrvatski glas, odnosno da se predstavnici hrvatske manjine aktivno uključe u pregovarački proces.

»Angažman predstavnika HNV-a u pripremi akcijskog plana za nacionalne manjine u okviru poglavlja 23 zasluži riječi pohvale, a siguran sam kako će istim intenzitetom nastaviti i pratiti i njegovu provedbu. Iako postoje razlike između Hrvatske i Srbije u sagledavanju svih problema s kojima se trenutno suočava i hrvatska manjina u Srbiji i srpska manjina u Hrvatskoj ipak mi je drago da mogu još jednom podsjetiti na potpisivanje Deklaracije o unaprjeđenju odnosa u lipnju ove godine koju su potpisali predsjednica Hrvatske i premijer Srbije. Ovo je odlična osnova za unaprjeđenje odnosa i rješavanje svih otvorenih pitanja i u tom kontekstu drago mi je da mogu podsjetiti da će se naći rješenje vezano uz rodnu kuću bana Jelačića u Petrovaradinu i da će ona postati istinska spomen-kuća, ali i objekt multi-

funkcionalne namjene za kulturnu gospodarska i druga događanja od interesa za unaprjeđenje položaja Hrvata u Srbiji», rekao je Markotić, te se osvrnuo i na novu hrvatsku vladu: »Drago mi je da mogu najaviti i osnivanje nove hrvatske vlade koju su podržale sve manjine u Hrvatskoj, uključujući i sprsku manjinu i prema najavama čelnika srpske manjine u Hrvatskoj oni će također biti dio te nove vlade i to je odličan temelj i odličan osnov za daljnji dijalog i unaprjeđenje odnosa između Hrvatske i Srbije«.

VULIN: PRAVA ZAJEDNICA SU IZNAD POLITIKE

Ministar rada i socijalnih pitanja **Aleksandar Vulin** u svoje i u ime premijera **Aleksandra Vučića**, čiji je bio izaslanik, obratio se prisutnima riječima:

»Svi smo mi ovdje zato što volimo zemlju u kojoj živimo,

različitosti ne vidi nijedan jedini problem. Naprotiv. Odrastali smo zajedno, trudeći se da odrastemo kao bolji ljudi i da kada sve prođe možemo reći da smo malo bolji nego što smo bili«.

Vulin je rekao kako Republika Srbija poštuje sve nacionalne manjine, smatra da im je potrebno osigurati najviša moguća prava »i naravno da uvijek drži svoju riječ«.

»Bez obzira na otvorena pitanja koja Republika Srbija ima s Republikom Hrvatskom kada je u pitanju radni staž Srba, povezanost ili nepovezanost, nemogućnost isplate mirovina, poštovanja određenih imovinskih prava, nikada i ni na koji način neće takva otvorena pitanja povezivati s položajem hrvatske manjine u Srbiji. O tome neka raspravljaju vlade i vlada će o tome raspravljati vodeći računa o interesima svojih građana, ali to se na manjinska prava nikada neće odnositi. Postoje stvari koje imaju i koje

koji žive u Srbiji postoji i razvija se je dovoljna. Nema povezivanja politike s postojanjem jedne zajednice divnih i čestitih ljudi s kojima sam proveo život«, rekao je Vulin.

PIFAT: NOVI SAD 2021, ŠTO TO ZA NAS ZNAČI?

Na koncu, praznik je svima čestitao predsjednik HKPD-a **Jelačić Petar Pifat** i osvrnuo se na titulu Europske prijestolnice kulture 2021. godine koju je dobio Novi Sad.

»Ovih dana se u medijskom prostoru više priča o kulturi, i to o statusu EPK 2021., koji je dobio naš Novi Sad. Ovim putem čestitam i osvrnut ću se na našeg mlađeg člana Društva koji me je pitao što to za nas znači, za članove društva *Jelačić* i uopće Hrvate, Petrovaradinke i Novosađane. Vjerujem da to puno znači i da će prva u svijetu dječja opera **Franje Štefanovića**, koji je u Petrovaradinu bio i ravnatelj škole, čija se spomen-ploča nalazi u osnovnoj školi pored zbornice biti afirmirana. Operu smo prošle godine s Muzičkom školom *Isidor Bajić* skupa izveli u osječkom Dječjem kazalištu *Branka Mihajevića*, a ove godine odlazimo u Zagreb, u najpoznatije dječje kazalište *Trešnja* gdje ćemo u europskoj *Noći kazališta* izvesti tu dječju operu. Vjerujem da će Hrvati na taj način dati svoj doprinos, jer jedno takvo jedinstveno glazbeno remek djelo zavrjeđuje da se integrira u kulturnom smislu u predstavljanje Grada Novog Sada. Podsjetio bih na još jednu nekadašnju kulturnu veličinu Petrovaradina, a to su pokladne karnevalske povorke. Iz cijele su Vojvodine dolazili ljudi gledati, sudjelovati u rijeci ljudi koji su priređivali skečeve i igrokaze ulicama Petrovaradina. Vjerujem da nećemo zaboraviti ni grob skladatelja hrvatske himne **Josipa Runjanina** u Novome Sadu i da nećemo zaboraviti ni bana Jelačića i mnogo toga drugog čime se ponosimo«.

Jasminka Dulić

DUŽNOSNICI

Ovogodišnjoj proslavi spomendana bana Jelačića prisustvovao je do sada najveći broj dužnosnika sa svih razina vlasti u Srbiji – osim ministra u Vladi Srbije **Aleksandra Vulina**, prisutni su bili i zamjenik pokrajinskog tajnika za kulturu i informiranje **Nebojša Kuzmanović**, predsjednik Skupštine Grada Novog Sada **Zdravko Jelašić**, pomoćnik gradonačelnika Novog Sada **Aleksandar Petrović**, te **Bojan Gregurić** iz Tajništva za obrazovanje, upravu i propise i nacionalne zajednice.

zato što volimo narod kojemu pripadamo, svoju povijest, tradiciju i kulturu koja nas čini kakvima jesmo, čime se možemo pohvaliti i pokazati onome drugome. Različitost nije nikada mogla ni smjela biti prepreka za dobre i srdačne odnose među ljudima, među narodima. Ponosan sam što mogu reći da sam odrastao i živim u zemlji koja beskrajno poštuje i cijeni svaku različitost, povijest, tradiciju, kulturu, religiju i u toj

nemaju baš nikakve veze. Prava hrvatske nacionalne manjine u Srbiji se s time ne povezuju ni kada su u pitanju pregovori o pristupanju EU, niti bilo koje drugo političko pitanje. Prava jedne zajednice da postoji, da raste, da napreduje, da se razvija i obogaćuje sredinu u kojoj živi su iznad politike, iznad su pregovora s EU, iznad su otvorenih pitanja vlada i političara. Sama činjenica da hrvatska zajednica na naš ponos i veliku radost svih

ODRŽAN ŠESTI BEOGRADSKI SIGURNOSNI FORUM

Hoće li demokracija preživjeti?

Na centralnom događaju konferencije, dijalogu dva premijera, bilo je pomirljivih, ali i suprotstavljenih stavova, koji pokazuju koliko je krhka stabilnost u regiji i koliko je neophodan dijalog

Šesti Beogradski sigurnosni forum pod nazivom *Hoće li demokracija preživjeti krizu svjetskog poretka?* u organizaciji Beogradskog fonda za

privukao veliku pažnju zbog direktne debate premijera Srbije i Albanije **Aleksandra Vučića** i **Edija Rame** o budućnosti regije.

Na centralnom događaju

zapadnog Balkana, prenosi Tanjug.

Veliku pažnju privukao je i nastavak dijaloga žena iz Beograda i Prištine, koje su uka-

Tijekom tri dana Foruma održani su brojni paneli u vezi s izazovima s kojima se Europa, regija i Srbija suočavaju, poput migrantske krize, *Brexita*, procesa proširenja EU, novoj sigurnosnoj strategiji Europe...

Sigurnosni forum je počeo akademskim događajem na temu migracije, sigurnosti i solidarnosti unutar globalnog nereda.

U okviru konferencije bilo je planirano 25 diskusija s više od 100 govornika i 700 sudionika, predstavnika vlada, međunarodnih organizacija i civilnog društva, među kojima su brojna značajna imena političke i diplomatske scene.

Trodnevni Forum završen je raspravom o ulozi civilnog društva u očuvanju demokratskih vrijednosti.

Beogradski sigurnosni forum pokrenut je 2011. godine i od tada je postao najprestižniji skup o sigurnosnoj i vanjskoj politici koji se održava u jugoi-

političku izuzetnost, Europskog pokreta u Srbiji i Beogradskog centra za sigurnosnu politiku održan je od 12. do 14. listopada u beogradskom hotelu *Hajat*. Ove godine Forum je

konferencije, dijalogu dva premijera, bilo je pomirljivih, ali i suprotstavljenih stavova, koji pokazuju koliko je krhka stabilnost u regiji i koliko je neophodan dijalog među zemljama

zale da je najvažnije nastaviti razgovore, jer se samo dijalogom mogu riješiti otvorena pitanja i problemi.

MEDIJI I DEMOKRACIJA

Na panelu o slobodi govora u demokraciji, u okviru Foruma, izvršni direktor Albanskog instituta za medije **Remzi Lani** je ocijenio da živimo u društvu u kome dominiraju glasine i u kome su i mediji postali takvi te da je stanje u medijima dokaz da se živi u vremenu konfuzije.

Prema Laniju, novinarstvo mora primjenjivati i poštovati vlastita profesionalna pravila. U protivnom, mediji mogu postati instrumenti za suzbijanje a ne za potporu demokraciji.

Novinarka *Vremena* **Tamara Skrozza** je ocijenila da se mediji sve manje vode etičkim standardima i da se to može vidjeti na doslovno svakoj strani, a ne samo na naslovnim, što je ilustrirala podatkom da je Kodeks novinara u proteklih devet mjeseci u osam listova u Srbiji prekršen 3.000 puta.

Koliko god bili trenutno zategnuti odnosi između Beograda i Prištine, posebno zbog odluke o Trepči i uhićenja policijskog zapovjednika s Kosova, ne smije se prekinuti s razgovorima, ukazale su sudionice.

stočnoj Europi, prenosi Tanjug.

Partneri Foruma su bili mnogobrojni mediji, među kojima i manjinski mediji u Srbiji, a među njima i *Hrvatska riječ*.

H. R.

ULOGA MANJINSKIH ZASTUPNIKA U FORMIRANJU VLADA

Kad manjinske stranke »odlučuju«

*Skupština Crne Gore ima 81 zastupnika i izvjesno je da će nakon održanih izbora nova vlada biti koalicijska * Đukanović je i do sada bio u koaliciji s Bošnjačkom partijom i Hrvatskom građanskom inicijativom, ali će mu i sada za većinu od 41 zastupnika biti potrebni glasovi i albanskih partija, te Socijaldemokratije * Nacionalne manjine u Hrvatskoj suglasile su se podržati Plenkovića za budućeg mandataru*

Parlamentarnih izbora, jednih, drugih, trećih i u nedogled, ne manjka u ovome podneblju, a manjine jesu često tas na vagi za sastavljanje vlada. Tako je Demokratska partija socijalista osvojila najviše glasova na nedjeljnim parlamentarnim izborima u Crnoj Gori, ali nedovoljno da samostalno formira vladu, zbog čega će morati tražiti postizborne saveznike.

Prilikom pregovora o formiranju vlade u Hrvatskoj značajna je bila i potpora

predstavnik manjina mandataru **Andreju Plenkoviću**, predsjedniku Hrvatske demokratske zajednice, u vrijeme dok je skupljao potpise za potporu.

»Želja je HDZ-a da svih osam zastupnika nacionalnih manjina podržava buduću Vladu i u cilju kvalitetnog četverogodišnjeg rada i realizacije našeg programa«, rekao je tada očekivano Plenković dok su predstavnici manjina forsirali svoje prioritete za buduće programe, opet očekivano.

MANJINE ZA POBJEDU

Skupština Crne Gore ima 81 zastupnika i izvjesno je da će nova vlada biti koalicijska.

Nakon održanih izbora u Crnoj Gori, nositelj izborne liste koalicije *Ključ* **Miodrag Lekić** je ocijenio za srbijanske medije da je DPS poražen, jer je osvojio manje nego četiri oporbene partije zajedno i naglasio da će manjinske stranke »odlučiti« parlamentarnu većinu.

Radi se o tome da je DPS osvojila 35 mandata, na osnovu projekcije Centra za demokrat-

sku tranziciju, a četiri partije oporbe zajedno 39. Konkretni podaci su ovakvi:

Nakon 100 posto obrađenog uzorka, Centar za demokratsku tranziciju priopćava da je DPS osvojio 41,1 posto glasova (35 mandata), Demokratski front 20,6 (18 mandata), Koalicija *Ključ* 10,7 (9 mandata), Demokrate Alekse Bečića 10,5 (9 mandata), SDP 5,4 (4 mandata), a Bošnjačka stranka 3,3 odsto glasova (2 mandata).

Socijaldemokrate su osvojile 3,1 posto glasova (2 manda-

ta), *Albanci odlučno* 0,9 posto (1 mandat), a Hrvatska građanska inicijativa 0,5 posto glasova (1 mandat).

Dukanović je i do sada bio u koaliciji s Bošnjačkom partijom i Hrvatskom građanskom inicijativom, ali će mu i sada za većinu od 41 zastupnika biti potrebni glasovi i albanske partije, te Socijaldemokratije.

UVJETI BEZ »UVJETA«

»Suglasili smo se podržati Plenkovića za budućeg mandatar«, rekao je za HRT u vrijeme postizbornih pregovora zastupnik mađarske nacionalne

Robert Jankovics

manjine **Robert Jankovics**. Bila je to potvrda da su se nacionalne manjine suglasile podržati Plenkovića za budućeg mandatar.

»Mi, budućí zastupnici u saborskom Klubu nacionalnih manjina, svih osam, suglasili smo se da podržimo budućeg mandataru Plenkovića koji za Hrvatsku ima jedan, srećom sada već uobičajen, proeuropski pristup i mislim da ćemo s njim dobro proći«, kazao je Jankovics novinarima nakon sastanka predstavnika nacionalnih manjina s čelnicima HDZ-a.

Na pitanje jesu li nacionalne manjine postavile uvjete za potporu vladajućoj većini, kazao je kako je trenutak u zemlji preodgovoran da bi se uvjeti postavljali. Pojasnio je kako su na sastanku razgovarali o načelima koja će biti dio sporazuma, a koji bi željeli i biti dio vladinog programa.

»Smatramo da nacionalne manjine trebaju biti element

stabilnosti u zemlji i sve ćemo učiniti da u iduće četiri godine i mi, i eventualni potencijalni partneri, držimo stabilnu vladu na dobrobit svih stanovnika ove zemlje, pa tako i nacionalnih manjina«, rekao je Jankovics.

Ali govorio je tih dana i predsjednik SDSS-a **Milorad Pupovac**, koji nije bio tako »fin« i stereotipan.

PUPOVAC JE TJERAO SVOJE

»Mi inzistiramo na rješavanju ključnih problema položaja Srba u Hrvatskoj kao što je pitanje povratka izbjeglica, stambenog zbrinjavanja, imovinskih prava, suđenja za ratne zločine, razvoja sredina u kojima žive pripadnici srpske zajednice i slično«, rekao je Pupovac, a odgovorio je i Plenković, koji je, među ostalim, rekao da će u dogovoru sa svim partnerima raditi na tome da Hrvatska bude europska država u kojoj se poštuju svačija prava. »Zato sam želio da svi manjinci podrže našu vladu«, rekao je Plenković hrvatskim medijima.

FORMIRANJE HRVATSKOG SABORA

Novi, deveti saziv Hrvatskoga sabora, izabran 11. rujna, okupio se na prvom zasjedanju prošloga tjedna, 14. listopada. Sjednicu je otvorio predsjednik Hrvatskog sabora **Željko Reiner** i ukratko se osvrnuo na dosadašnji rad osmog saziva Sabora.

»Razdoblje u kojem sam imao čast predsjedati ovim visokim domom bilo je turbulentno i u političkom smislu jako različito od prethodnih razdoblja. Nije trajalo ni pola godine i bilo je obilježeno mnogim lutanjima u politici, iako je trenutak bio takav da se tražila jasna vizija i jedinstvo te zajedništvo kojem, nažalost, nismo svjedočili. Mnoge diskusije, umjesto o gospodarstvu i drugim ključnim pitanjima u

Hrvatskoj, vodile su se o mnogim temama od prije 70-ak godina. Nadam se da će se ovaj Sabor voditi temama u vezi s perspektivom Hrvatske«, rekao je Reiner.

Zastupnici su potvrdili da će dužnost predsjednika Sabora obnašati **Božo Petrov**, zastupnik iz stranke *Most* nezavisnih lista. Stotinu četrdeset pet prisutnih zastupnika izabralo je predsjednika Sabora rezultatom glasanja od 132 glasa »za«, jednim »protiv« te 12 »suzdržanih«. Božo Petrov (1979.), liječnik, specijalist psihijatrije, na dužnost predsjednika Hrvatskoga sabora dolazi s dužnosti potpredsjednika Vlade Hrvatske.

NASTUPNO OBRAĆANJE PETROVA

U nastupnome obraćanju predsjednik Sabora Petrov istaknuo je svoju posvećenost očuvanju demokratskih standarda u budućem radu Hrvatskoga sabora i »vraćanju povjerenja građana u Hrvatski sabor«.

Petrov je naglasio kako pred ovim sazivom Sabora i ovom vladom stoje veliki zadaci i izazovi.

»Izbori su pokazali demokratsku volju građana i potvrdili volju građana da se provedu bitne reforme. To je moguće ostvariti samo u tolerantnoj raspravi. Vjerujem kako ćemo o važnim pitanjima postići konsenzus svih stranaka u Saboru.«

Petrov je najavio i jačanje aktivnosti suradnje s javnošću i svim segmentima društva kako bi se poboljšala transparentnost i kredibilitet Hrvatskoga sabora. »K tome«, istaknuo je Petrov, »zalagat ću se i za jačanje uloge Sabora i u okviru Europske unije, nastojat ću da Sabor bude aktivan u tijelima Europske unije«, te dodao kako želi osnažiti ulogu parlamentarne diplomacije.

Nakon prihvatanja izvješća Mandatno-imunitetnoga povjerenstva o provedenim izborima zastupnici su dali pri-

segu predsjedniku Sabora. U nastavku konstituirajućega dijela sjednice izabrani su potpredsjednici Sabora: iz HDZ-a izabrani su **Milijan Brkić**, **Gordan Jandroković** i **Željko Reiner**, iz SDP-a **Milanka Opačić** te **Ivan Vrdoljak** iz HNS-a. Nakon konstituiranja, Hrvatski sabor je prošloga petaka nastavio sjednicu. Zastupnici su donijeli zakonske izmjene kojima se omogućava sastavljanje nove Vlade.

U vrijeme zaključenja našeg tjednika bila su poznata imena 15 ministara Plenkovićeve vlade iz kvote HDZ-a, uz četiri prije objavljena ministra iz *Mosta* su:

Zdravko Marić – (ostaje) ministar financija, **Davor Ivo Stier** – (postaje) ministar vanjskih poslova i potpredsjednik Vlade, **Damir Krstičević** – ministar obrane, **Martina Dalić** – ministrica gospodarstva, **Oleg Butković** – (ostaje) ministar prometa, **Gari Cappelli** – gradonačelnik Malog Lošinja postaje ministar turizma, **Lovro Kušćević** – (ostaje) ministar graditeljstva, **Gabrijela Žalac** – ministrica fondova EU-a i regionalnog razvoja, **Tomislav Tolušić** – (mijenja resor) ministar poljoprivrede, **Tomislav Čorić** – ministar rada i mirovinskog sustava, **Milan Kujundžić** – ministar zdravstva **Tomo Medved** – (ostaje) ministar branitelja, **Pavo Barišić** – ministar znanosti, **Nina Obuljen Koržinek** – ministrica kulture, **Nada Murganić** – ministrica demografije.

Mostovi kandidati za ministre također su poznati. **Slaven Dobrović** bit će ministar zaštite okoliša i prirode kojemu se pridružuju energetika i vodno gospodarstvo, **Ante Šprlje** ostat će ministar pravosuđa, a **Vlaho Orepić** ministar unutarnjih poslova. **Ivan Kovačić** bit će ministar uprave. Potpredsjednici Vlade bit će **Davor Ivo Stier**, **Martina Dalić**, **Damir Krstičević** i **Ivan Kovačić**.

Z. Sarić

APSURDNA POLITIČKA INICIJATIVA

Kamenčić u vulgarnoj reviziji povijesti

Iako se načelno ne bi trebalo osvrnuti na manje ili više apsurdne političke inicijative, no kako se priča o »komunističkom dekretu o pohrvaćivanju Bunjevaca« već petnaestak godina papagajski ponavlja, neki puta ipak treba imati na umu kreda najpoznatijeg ministra propagande prema kojem »tisuću puta ponovljena laž postaje istina«. Iako je o famoznom dopisu GNOOV-a iz 1945. već pisano u *Hrvatskoj riječi* (npr. Tomislav Vuković 2011. god. u br. 417 i 418), ovaj puta čini se uputnim osvrnuti na inicijativu Bunjevačkog nacionalnog vijeća upućenu Pokrajinskom tajništvu za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama, osobito zbog nedavne izjave (15. VIII. 2016.) Pokrajinskoga tajnika Miroslava Štatkića kako će se on zalagati da se ova »nepravda« ispravi.

Prije svega, vulgarno je politikanstvo tražiti proglašenje »naredbe« (premda se radi o običnome službenom dopisu) GNOOV-a »aktom nasilne asimilacije i diskriminacije« i »protivnim ljudskim pravima i slobodama«, a prešutjeti povijesni kontekst nastanka ovoga dopisa (»akta u formi naredbe«, kako je navedeno na tiskovnoj konferenciji). On je nastao kao reakcija na politiku okupacijskih Horthyjevih vlasti koje su Bunjevce odvajali od Hrvata još iz vremena Austro-Ugarske i u međuratnome razdoblju, a istu su politiku vodili i srpski nacionalisti bliski dvoru u Kraljevini Jugoslaviji. Ako su povijesni slijed događaja i logika inicijative za stavljanje izvan snage famoznoga dopisa koherentni, onda bi iz toga proizašlo da je politika Miklósa Horthyja bila demokratska za Bunjevce u Bačkoj i da ju treba i nastaviti! Međutim,

politički okvir njegova nastanka bio je dio novih međunarodnih temelja Jugoslavije, kao zajednice ravnopravnih naroda, za razliku od politike karadževićke Jugoslavije u kojoj je dominirao jedan, relativno najbrojniji, narod, a usputni dio te politike bilo je priječanje Bunjevcima da se integriraju u hrvatsku naciju. Da je dopis GNOOV-a nastao kao element nove međunarodne politike u Vojvodini, potvrđuju Titove riječi na osnivačkom kongresu KP Srbije 8.-12. V. 1945. u Beogradu kako »srpski šoviniisti u Vojvodini neće da priznaju Hrvatima da je Hrvat, već ga zovu Bunjevac. On traži propusnicu za Beograd, a ovaj mu piše: narodnost Bunjevac...«, te je GNOOV jednostavno htio onemogućiti nastavak takvih međunarodnih podmetanja.

Kako je to već običaj kod politikanstva, ono se »začinjuje« i povijesnim neistinama, a u ovom slučaju izjavom kako je bilo 100.000 izjašnjanih Bunjevaca 1918. godine. Naime, nikakvoga popisa stanovništva 1918. godine ni u Austro-Ugarskoj ni u Kraljevini SHS, pa tako ni u Subotici nije bilo,

a na službenim popisima 1921. i 1931. uopće nije bilo rubrika o narodnosti (o tome je 2011. pisao **Mario Bara** u br. 420 *Hrvatske riječi*).

Logičku besmislenost inicijative ilustrira i izjava jednoga od sudionika tiskovne konferencije, koji je otvoreno priznao da je u Srbiji danas nacionalno izjašnjavanje i organiziranje potpuno slobodno i da su Bunjevci u Srbiji priznati i organizirani kao nacionalna manjina, pa se teško može smisljeno odgovoriti na pitanje zašto se iz povijesti izvlači dopis star više od sedam desetljeća po kome nitko ne postupa? A pri tome se prešućuje da je mogućnost izjašnjavanja kao »Bunjevac« na popisima stanovništva u Jugoslaviji uvedena još 1971. (tada se tako izjasnilo skoro 15.000 osoba) i ostala je u svim popisima do danas (oko 16.000 izjašnjanih 2011.)!

Daljnji politički galimatijas u svemu jeste zamagljivanje problema suvremene politike nacionalnoga izjašnjavanja u Srbiji, u kojoj već više od dva desetljeća jedva da ima mogućnosti za nacionalno se izjasniti uopće (što je, inače, savršen sustav asimilacije nacionalnih

manjina!), osim na popisu stanovništva. Zbog ovoga su se Akcijskim planom za poglavlje 23 i Akcijskim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, na traženje iz Europske unije vlasti u Srbiji obvezale »uspostaviti mehanizme za prikupljanje podataka o nacionalnoj pripadnosti«, te »urediti upis podataka o nacionalnoj pripadnosti u javne isprave i službene evidencije«. Dakle, stvarna aktualna manjkavost u srpskome sustavu jeste nepostojanje evidencija o nacionalnoj pripadnosti uopće, a ne povijesni dokument koji se tiče jedne manjine a koji se usto ni ne primjenjuje.

Unatoč negiranju, bunjevačko pitanje, poput vlaškoga, u Republici Srbiji evidentno postoji. Međutim, ono se ne sastoji u pričeđenju bilo kome da se izjasni kako želi (npr. prigodom izrade nacrtu Akcijskoga plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, u čijoj su izradi sudjelovali i predstavnici Bunjevačkog nacionalnog vijeća, nitko ni jednom riječju nije dovodio u pitanje važeći ustavni princip slobodnog izražavanja nacionalne pripadnosti), pa dakle kao i Bunjevac, već

u nejednakome tretmanu vlasti u odnosu na one Bunjevce koji se osjećaju Hrvatima! To znači favoriziranje, političku, materijalnu, medijsku i svaku drugu potporu ovome državnom projektu dok se isto uskraćuje nama Bunjevcima koji se osjećamo Hrvatima. Primjerice, iako i mi Bunjevci koji se osjećamo Hrvatima plaćamo porez i izvršavamo druge obveze prema državi čiji smo državljani, Matica srpska, SANU i Filozofski fakultet u Novom Sadu podupiru i provode projekte afirmacije nehrvatstva Bunjevaca, dok u potpunosti izostaje njihova potpora projektima bunjevačkih Hrvata.

U svakom slučaju, ukoliko nove pokrajinske vlasti usvoje ovu inicijativu, a na novinskoj konferenciji je rečeno da je politička potpora osigurana nakon duljih intenzivnih kontakata, bit će to tek još jedan kamenčić u reviziji novije povijesti, u kojoj su vrh ledenoga brijega rehabilitacija predsjednika kvislinške vlade, kao jedinstveni slučaj u Europi ili rehabilitacija vođe kolaboracionističkoga pokreta u Jugoslaviji.

Slaven Bačić

BUNJEVCI TRAŽE PONIŠTAVANJE ODLUKE IZ 1945.

Politička igra koja traje godinama

Bunjevačko nacionalno vijeće uputilo je 11. listopada inicijativu Pokrajinskom tajništvu za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama radi »donošenja zaključka« da je naredba Glavnog narodnooslobodilačkog odbora iz 1945. kojom se Bunjevci nacionalno definiraju kao Hrvati »akt nasilne asimilacije i diskriminacije«.

Predsjednica BNV-a **Suzana Kujundžić-Ostojić** je tim povodom na konferenciji za novinare izjavila kako je ovaj akt nanio »katastrofalne posljedice« po

Bunjevce. Kao primjer za to, ona je navela da je 1918. (na teritoriju Kraljevine SHS, prim. a.) bilo 100.000 Bunjevaca, a danas ih je 16.000. S obzirom na to da je BNV i ranije pokretao inicijativu da se odluka iz 1945. poništi, Kujundžić-Ostojić je izrazila nadu kako će ovaj saziv Skupštine Vojvodine »imati mnogo više razumijevanja«.

Ističući da će Savez bačkih Bunjevaca podnijeti inicijativu da Skupština Vojvodine odluku iz 1945. proglasi aktom »protivnim ljudskim pravima i slobodama« predsjednik te stranke

Mirko Bajić je rekao kako bi se na taj način »konačno otklonile sve insinuacije o statusu Bunjevaca u Republici Srbiji«.

Reagirajući na inicijativu Bunjevaca, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov** je u izjavi za *Večernji list* rekao kako je cijela ta priča smiješna, te da je riječ o »političkoj igri koja traje već godinama«. On je rekao da je cilj te igre da se hrvatski korpus u Vojvodini razbije kako bi se lakše kontrolirali »i u konačnici asimilirali«, pri čemu su nađene podobne

osobe koje cijeli taj posao odrađuju. Ističući da nikome ne želi uskraćivati pravo na vlastito nacionalno izjašnjavanje, on je rekao kako posljednji slučaj nije izdvojen proces nego posljedica kontinuiranog miješanja države koje za cilj ima dekokroizaciju Bunjevaca.

U izjavi za *Hrvatsku riječ* Žigmanov je rekao da ga – kao i uvijek do sada kada je riječ o pitanju Bunjevaca i Hrvata – nijedan medij u Srbiji nije zvao da očituje svoje mišljenje i stav.

Z. R.

BRANKA PAVIĆ-BLAŽETIN, GLAVNA UREDNICA MEDIJSKOG CENTRA CROATICA
O 25 GODINA POSTOJANJA HRVATSKOG GLASNIKA

Manjinski mediji će opstati

Manjinski mediji moraju pratiti suvremene trendove i ne mogu ostati zatvoreni i biti zadovoljni samo tiskanim izdanjem, što znači i da se moraju uključiti u te nove medije i tek će se pokazati koliko su takvi koraci ispravni, a na to će odgovor dati nove generacije koje dolaze Računam da jedan primjerak Hrvatskog glasnika u prosjeku čita četiri osobe, što pomnoženo s 1.000 pretplatnika iznosi 4.000 čitatelja, ali to je samo pretpostavka*

Razgovarao: Zlatko Romić

U povodu četvrt vijeka postojanja *Hrvatskog glasnika* u Budimpešti je pred dva tjedna organizirana konferencija pod nazivom *Brendiranje narodnosnih tjednika*. Bio je to ujedno i povod za razgovor s glavnom urednicom tog lista (ali i Radio *Croatice* u okviru istoimenog Medijskog centra) **Brankom Pavić-Blažetin** o povijesti ovog lista, njegovom statusu, postignućima i problemima, ali i o njegovoj budućnosti. Iako u mnogo čemu sličan, *Hrvatski glasnik* ima i svoje specifičnosti u odnosu na *Hrvatsku riječ*, i kada se radi o njegovom ustrojstvu, načinu rada ili financiranja i kada se radi o sredini, odnosno društvu u kom izlazi. Za početak, Branka Pavić – Blažetin podsjeća na povijest nastanka *Hrvatskog glasnika*:

Zapravo, Hrvati u Mađarskoj imaju svoj tjednik u kontinuitetu od 3. listopada

1957. godine, pa sve do danas. Naravno, do demokratskih promjena bio je to list Demokratskog saveza južnih Slavena, krovne političke organizacije koja je okupljala Srbe, Hrvate i Slovence u Mađarskoj. Ali, kako sam rekla, demokratskim promjenama u Mađarskoj i osamostaljenjem Hrvatske i Hrvati u Mađarskoj su krenuli samostalnim putem i 2. svibnja 1991. utemeljili su svoj tjednik. Tjednik *Hrvatski glasnik* je od tada do danas imao tri glavna urednika. Prvi je bio **Marko Marković**, koji je nažalost pre-rano umro već 1992., i on je i smislio naziv tjednika. Neko vrijeme je bio vršitelj dužnosti urednika **Đuro Franković**, a poslije tadašnji predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, koja je bila krovna organizacija Hrvata u Mađarskoj i osnivač *Hrvatskog glasnika*, da bi od 1993. do 2005. na čelu tjednika bio **Ladislav Gulyás**. Ja sam se

u *Hrvatskom glasniku* zaposlila 1996. i ako gledam proteklih 20 godina, to su sasvim drugačiji uvjeti i način rada. Svijet se oko nas posve promijenio i mi smo se svemu tome trebali prilagodavati. Sjećam se, kada sam počela raditi, bio je to crno-bijeli list od 12 stranica, a u tom listu i oko njega je živjelo i radilo 12 do 14 osoba. Ali, kako su se vremena mijenjala, mijenjalo se puno toga. Naravno, uvijek su financije nekako sve skućavale. Bilo je godina kada je bilo vrlo teško raditi u *Hrvatskom glasniku*, napose od 2002. do 2007., kada je mađarska država imala stalno istu svotu novca. Inače, 2000. je utemeljeno Izdavačko poduzeće *Croatica* i od tada je i *Hrvatski glasnik* postao sastavni dio toga poduzeća. Od 1. siječnja 2014. odlukom Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj napravili smo organizacijsku cjelinu preko čijeg proračuna se financiraju mediji

u njihovom održavanju, a to su *Hrvatski glasnik* i internet Radio *Croatica*. Tu organizacijsku cjelinu nazvali smo Medijski centar *Croatica* i programe na platformama Medijskog centra ostvaruje zajedničko uredništvo koje pravi i tiskano izdanje *Hrvatskoga glasnika*, ostvaruje program na internet Radiju u *Croatici* i još se brine o popularizaciji te dvije platforme na društvenim mrežama i pokušava držati tempo na svojoj web stranici: www.glasnik.hu.

HR: I sve to s pet-šest ljudi?

Zaista ne znam kako sve to postizemo. Dakle, imamo pet zaposlenih novinara, od čega tek od prije godinu dana jednu mladu suradnicu koja se još uvježbava i ja sam kao glavna urednica šesta. Od toga su i dvoje ljudi koji su nam logistika: jedna osoba koja radi prijelom tjednika i jedna koja nam je na Radiju tehnik.

HR: Kakva je čitanost Hrvatskog glasnika, jeste li zadovoljni?

Mi se širimo isključivo putem pretplatničke mreže. Dakle, *Hrvatski glasnik* mogu čitati samo oni koji su pretplatnici, a ta brojka se uglavnom kreće između 800 i 1.000. Drugo je, međutim, pitanje kakva je čitanost, jer mi imamo i takve primjere da u nekom naselju manjinska samouprava naruči tri ili četiri primjerka i onda se jedan odnese u starački dom, drugi u liječničku ordinaciju... Ima i primjera da se određena stranica, ako je riječ baš o tom naselju, fotokopira na 100 stranica i onda ubacuje u poštanske sandučiće. Dakle, ja računam da jedan primjerak *Hrvatskog glasnika* u prosjeku čita četiri osobe, što pomnoženo s 1.000 pretplatnika iznosi 4.000 čitatelja. Ali, to je samo pretpostavka.

HR: Jeste li razmišljali o tome da i Hrvatski glasnik bude u slobodnoj prodaji kao i sve druge novine u Mađarskoj?

To nije moja domena posla, ali ja sam naravno razmišljala o tome i dala sam i prijedlog da bi to bilo dobro. To bi trebao ostvariti menadžment poduzeća. Do sada toga nije bilo, a hoće li biti – ne znam. Dakle, mislim da bi to bilo dobro, napose u hrvatskim samoupravama, kojih u Mađarskoj ima 127.

HR: Kako biste ocijenili suradnju s nadležnim tijelima ili vašim predstavnicima u mađarskom Parlamentu?

Kao što sam rekla, *Hrvatski glasnik* i *Radio Croatica* se financiraju iz državnog proračuna kroz proračun Hrvatske državne samouprave koja skupštinom odlukom sklapa ugovor s izdavačem i prepućuje tu svotu kako bi ostvario sadržaj tih platformi, što na neki način znači i da uređuje dio tih sadržaja. Dakle, naša suradnja mora biti dobra i ne može biti drugačija. Komuniciramo, naravno, pokušavajući u tim okvirima očuvati onu stručnu neovisnost koju tre-

bamo napraviti i na neki način držati odmak, koji bismo kao novinari trebali držati. Koliko u tome uspijevamo, to je teško reći. Osobno se trudim svim silama da to tako bude. Dosta sam jaka i agresivna osoba, pa onda neke stvari postignem, a neke ne. Ali, u svakom slučaju komunikacija je dobra iako bi ona uvijek mogla biti i bolja. Ovdje nije samo riječ o Hrvatskoj državnj samoupravi nego i o svih 127 samouprava. Jer, ako mi nećemo surađivati s njima, mi onda nećemo imati one koji će nas naručivati i čitati. Tu treba reći i da sve mjesne samouprave imaju svoj stalni godišnji proračun za djelovanje. Oni imaju tzv. dodatnu potporu, a svaka od tih jedinica, grubo rečeno, ima oko 10.000 eura i oni iz tog novca, ako žele, mogu naručivati i po 100 novina. Dakle, mi smo prisiljeni i dodvoravati im se, ali druga strana uvijek misli da se to treba još bolje raditi.

HR: Koliki je godišnji proračun Hrvatskog glasnika?

Hrvatskom glasniku je trenutno odobrena brojka od 35 milijuna i 100 tisuća forinti (117.000 eura), plus još oko osam milijuna (blizu 27.000 eura) koji će biti prepućeni ukoliko zaposlimo još nekoga. Osim toga, i *Radio Croatica* ima oko devet milijuna (30.000 eura), što je ukupno oko 52 milijuna forinti (173.000 eura), plus prihod od pretplate koji iznosi oko četiri milijuna forinti (13.000 eura).

HR: Jeste li zadovoljni time?

Moram biti zadovoljna. Iako ja s tim brojkama nemam ništa, mislim da bi ona uvijek mogla biti veća, jer je to novac koji zapravo daje država. Međutim, država ne propisuje ili ne kazuje da mi na tu brojku možemo dati još toliko, ako to možemo i ako to želimo.

HR: Imate li i drugih izdanja osim Hrvatskog glasnika?

Da. Tvrtka radi i mnogo mjesnih novina, objavljuje knjige. Zapravo, *Croatica* je speci-

jalizirano poduzeće za tiskanje narodnosnih udžbenika u Mađarskoj i mogu reći da od svih manjina u Mađarskoj jedino Hrvati imaju svoju izdavačku kuću.

HR: Jeste li zadovoljni suradnjom sa srodnim listovima, poput Hrvatske riječi ili Hrvatskih novina iz Austrije?

Mi se poznajemo i s kolegama u Subotici i u Austriji i ako bilo komu što treba, to dobije odmah. Ta suradnja uvijek može biti bolja, ali mi smo toliko opterećeni da jednostavno nemamo vremena za to. Svakako da bi se neki modeli mogli osmisliti, ali bi se i za to trebalo odvojiti vremena da se nađe zajednički model. Možda bi trebala malo češća razmjena sadržaja kako bismo jedni drugima olakšali posao ili susreti poput ovoga u Budimpešti ili neka zajednička usavršavanja, jer su nam problemi potpuno isti. Ovo je posebno bitno zbog suvremenih medija i mislim da bismo u tu priču trebali uključiti i naše krovne političke udruge da to isfinanciraju.

HR: Kakvom, s obzirom na suvremene medije, vidite budućnost Hrvatskog glasnika?

To je jako teško pitanje. Ali, ako mislite na tiskano izdanje, vjerujem da će tiskana izdanja opstati, napose u manjinskim zajednicama, jer mislim da je samim manjinskim zajednicama važno da imaju tiskano izdanje. Naime, manjinski mediji nisu mediji u klasičnom smislu riječi, jer oni osim informativne zaista imaju i jaku edukativnu i emocionalnu ulogu, a na neki način i identifikacijsku. Oni su, naime, simbol koji obilježava pripadnost određenoj zajednici. Međutim, manjinski mediji također moraju pratiti suvremene trendove i ne mogu ostati zatvoreni i biti zadovoljni samo tiskanim izdanjem. To znači i da se moramo uključiti u te nove medije i tek će se pokazati koliko su takvi koraci ispravni, a na to će odgovor dati nove generacije koje dolaze, odnosno jesmo li

ih uspjeli vezati za našu zajednicu ili ne. Dakle, budućnost i manjinskih medija je: »jedan novinar, sve platforme«.

HR: Kakva su Vam iskustva: jesu li mladi više vezani za online izdanja?

Mislim da se nikada ne može generalizirati. Ima, recimo, starijih koje ne zanima tiskano izdanje, a zanima ih elektroničko, a ima mladih koje zanima tiskano. Dakle, ne možemo reći da nas čitaju stariji, a mladi ne. Uostalom, mi o tome nemamo točna istraživanja, a vjerujem ni vi.

HR: Koliko se hrvatski koristi u Mađarskoj, kako u obitelji tako i u svakodnevnoj komunikaciji?

Hrvatski se slabo koristi i hrvatski je zaista drugi jezik kod Hrvata u Mađarskoj. To je isto na svim razinama: od institucija do obitelji. Ne mogu reći da od 27.000 izjašnjenih Hrvata oni ne govore hrvatski, ali ga govore samo u određenim situacijama. Čak i u nacionalno mješovitim brakovima se ide linijom manjeg otpora i u takvim situacijama prvi jezik je, naravno, mađarski. Mladi ljudi vežu se uglavnom za folklor i oni se mogu izražavati tek u toj domeni riječi, ali čim se prijeđe na nešto drugo i oni prelaze na lakšu im varijantu, a to je mađarski. Tu bi obitelj trebala odigrati jako bitnu ulogu i takvih obitelji ima, ali to je zaista vrlo mali broj. Osobno mislim da takvih obitelji nema više od 100.

HR: Kakva je percepcija većinskog naroda prema Hrvatima u Mađarskoj?

Mađari obožavaju Hrvatsku, hrvatsko more i kao takvi su veliki prijatelji Hrvata. Međutim, njih manjinska politika i manjinska problematika općenito ne zanima previše. Dapače, iskustvo pokazuje da oni vrlo malo znaju o manjinskim problemima. Ja se i sada znam začuditi kada Mađari u multikulturalnim sredinama pitaju: »tu žive Hrvati?«

ZNANSTVENI KOLOKVIJ U VUKOVARU O HRVATIMA KAO MANJINAMA U OKOLNIM ZEMLJAMA

Povijest, položaj, izazovi

Nakon izlaganja sudionika pokrenuta je zanimljiva debata a voditelj kolokvija dr.sc. Dražen Živić je rekao kako će se Institut Ivo Pilar nastaviti baviti Hrvatima u okolnim zemljama, te je najavio jačanje suradnje sa stručnjacima i znanstvenicima koji istražuju teme vezane za Hrvate izvan domovine

Institut društvenih znanosti Ivo Pilar i Udruga hrvatskih branitelja Sajmište Vukovar organizirali su 12. listopada u Vukovaru u Gradskom muzeju znanstveni kolokvij pod nazivom *Hrvati kao manjina u okolnim zemljama: Povijest, položaj, izazovi*. Povod za organiziranje ovog značajnog kolokvija bila je i 25. obljetnica osnutka Instituta Ivo Pilar. Kolokvij na kojem je prezentirano 12 priopćenja uglednih znanstvenika i javnih djelatnika iz Hrvatske, Mađarske i Srbije je održan pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva branitelja, Ministarstva kulture i Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske.

Kolokvij je imao dva dijela: uvodni i radni, a uvažavajući težinu i kompleksnost aktualnog položaja svojih sunarodnjaka u Srbiji organizatori su cjelu drugu sesiju posvetili hrvatskoj zajednici u Srbiji. U protokolarnom dijelu kolokvija prisutnima su se obratili zamjenica ministra vanjskih i europskih poslova

RH **Zdravka Bušić**, zamjenik župana Vukovarsko-srijemske županije **Željko Cirba**, pročelnica Ureda za društvene djelatnosti Grada Vukovara **Ana Živanović**, predsjednik Znanstvenoga vijeća Instituta Pilar prof. dr. sc. **Nenad Pokos**, predsjednik Udruge hrvatskih branitelja Sajmište **Nikola Tarle** i voditelj Područnoga centra Instituta Pilar u Vukovaru prof. dr. sc. **Dražen Živić**. Među prisutnima na skupu bio je i generalni konzul Republike Srbije u Vukovaru **Živorad Simić**.

HRVATI KAO MANJINE

Prvu sesiju, koju je moderirao dr. sc. **Mateo Žanić**, je otvorila dr. sc. **Ljiljana Dobrovšak** iz Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar u Zagrebu izlaganjem na temu *Pregled i položaj hrvatskih manjina u susjednim zemljama*. Dobrovšak je iznijela osnovne podatke aktualnog položaja Hrvata u okolnim zemljama, podrazumijevajući demografske karakteristike, društveno-

politički položaj i pravne okvire zaštite nacionalnih manjina u okviru kojih hrvatska zajednica ostvaruje svoja prava.

Dr. sc. **Stjepan Blažetin** iz Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj u Pečuhu je govorio o aktualnom položaju Hrvata u Mađarskoj kao i izazovima s kojima se susreću. U izlaganju pod nazivom *Hrvati u Mađarskoj i kulturna autonomija* na detaljan i stručan način je opisao sve karakteristike sustava za zaštitu nacionalnih zajednica u Mađarskoj i značaj kulturne autonomije za očuvanje identiteta.

Branka Pavić-Blažetin iz neprofitnog poduzeća za kulturu, informiranje i izdavačku djelatnost *Croatica* u Mađarskoj je govorila o *Narodnosnim medijima kao čuvarima nacionalnog identiteta* i ukazala na izniman značaj manjinskih medija i njihove uloge u očuvanju identiteta tamošnjih Hrvata. Posebice je ukazala na značaj medija kao instrumenta kojim se jedna zajednica, u ovom slučaju hrvat-

ska, može zaštititi od asimilacije.

Programom su u prvoj sesiji bila predviđena i izlaganja na temu položaja Hrvata u Rumunjskoj, Slovačkoj i Austriji, ali su izlagači bili spriječeni sudjelovati na skupu, te je dr. sc. Ljiljana Dobrovšak pročitala sažetke uradaka izostalih autora. Radnje na ove teme nisu bile ništa manje zanimljive i držale su pozornost prisutnih i sudionika.

HRVATI U SRBIJI

Druga sesija koja je u cijelosti bila posvećena Hrvatima u Srbiji bila je moderirana od dr. sc. **Ivane Bendre**.

Dr. sc. **Mario Bara** s Hrvatskog katoličkog sveučilišta otvorio je drugu sesiju izlaganjem pod nazivom *Podrijetlo, migracije i prostorni raspored Hrvata u Srbiji – osnovne značajke* u kojem je napravio i povijesni osvrt na migracijske procese i prostorni razmještaj Hrvata u Srbiji, od najranijih dana njihovog naseljavanja pa sve do

današnjih dana, te je istaknuo i izazove s kojima se hrvatska zajednica susreće.

Ravnatelj Područnog centra Instituta društvenih znanosti *Ivo Pilar* u Vukovaru dr. sc. **Dražen Živić** je u izlaganju pod nazivom *Demografske pretpostavke i izazovi o(p)stanka Hrvata u Republici Srbiji* ukazao na osnovne demografske značajke kada su u pitanju Hrvati u Srbiji, te je izrazio zabrinutost zbog naglog opadanja broja pripadnika hrvatske zajednice, kao i zbog činjenice da su Hrvati u Vojvodini jedna od najstarijih manjina. Živić je istaknuo kako je neophodno da se hrvatska kao matična država više uključi u rješavanje ove kompleksne problematike.

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, koji je i zastupnik u srbijanskom parlamentu, je izlagao na temu »Hrvati u Vojvodini i izbori u Srbiji 2016.«. Žigmanov je govoreći o proteklom izborima istaknuo kako je tijekom izbornog procesa bio

pojačan antihrvatski sentiment u javnom diskursu, ali da je hrvatska zajednica konstruktivnim političkim pristupom uspjela osigurati svog zastupnika u parlamentu koaliranjem s demokratski i proeuropski nastrojenim strankama. Predstavnik hrvatske manjine je upozorio da Srbija i dalje nije implementirala mjere koje se odnose na političko predstavništvo Hrvata na svim razinama, koje srpska zajednica u Hrvatskoj već odavno uživa. Žigmanov se osvrnuo i na politički inženjering drugih pokreta s hrvatskim predznakom, čiji su predstavnici na izborima izlazili na listama drugih manjina, što svakako nanosi dovoljnu štetu već ranjenoj i politički urušenoj hrvatskoj zajednici.

Dr. sc. **Sandra Cvikić** iz Instituta društvenih znanosti *Ivo Pilar* – Područni centar u Vukovaru je imala izlaganje na temu »Odnos matične države i hrvatske nacionalne manjine u Srbiji«. Cvikić je iznijela svoju sociološku politološku analizu postojećih politika Hrvatske

spram Hrvata u Srbiji, kao i značaj Ureda predsjednice Hrvatske i njezinog dosadašnjeg djelovanja u međunarodnim odnosima.

Politolog **Darko Baštovanović** iz Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji je predstavio radnju pod nazivom *Položaj i prava hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji i AP Vojvodini u procesu EU integracija* s posebnim ukazom na implementaciju bilateralnog sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina između vlada Hrvatske i Srbije. Baštovanović je rekao kako je neophodno sagledati što novo proces EU integracija donosi za nacionalne manjine, uključujući i hrvatsku, te je istaknuo kako postojeći standardi manjinske zaštite predstavljaju okvir koji je kreiran u posve drukčijem društveno-političkom kontekstu i zbivanjima i da danas ne odgovara modernoj europskoj praksi. Kada je pak riječ o bilateralnim sporazumima, Baštovanović je rekao kako oni predstavljaju jedan od instrumentarija matičnih država za brigu o svojim

sunarodnjacima i da je neophodno da budu izbalansirani s postojećim europskim standardima. Postojeći sporazum je, po njegovom mišljenju, neophodno revidirati, jer je potpisan u posve drukčijem kontekstu i ne odgovara postojećim prilikama, ali se prava koja se garantiraju sporazumom ne smiju smanjivati, već treba ići u pravcu integriranosti manjina u društveno politički sustav. Baštovanović je rekao kako je ovo veoma bitno ako se ima u vidu povijesno naslijeđe koje i dalje opterećuje hrvatsku zajednicu u Srbiji.

Nakon izlaganja sudionika pokrenuta je zanimljiva debata, a voditelj kolokvija dr.sc. Dražen Živić je rekao kako je ovo tek početak ovakvih aktivnosti i da će se Institut *Ivo Pilar* nastaviti baviti Hrvatima u okolnim zemljama. Istovremeno je najavio i jačanje suradnje sa stručnjacima i znanstvenicima koji istražuju teme vezane za Hrvate izvan domovine.

H.R.

Temeljem članka 28., točka 8., a u svezi s odredbama članka 32. i 33. Statuta Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ*, Upravni odbor raspisuje

JAVNI OGLAS

za izbor ravnatelja Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* na mandatni period u trajanju od 4 (četiri) godine.

Osim općih uvjeta utvrđenih pozitivnim zakonskim propisima, kandidati moraju ispunjavati i posebne uvjete: visoka stručna sprema, VII/1 stupanj, društvenog ili humanističkog smjera najmanje 2 (dvije) godine radnog iskustva s navedenim stupnjem stručne spreme i poznavanje hrvatskog jezika.

Kandidati su uz prijavu obvezni priložiti dokaze o ispunjavanju traženih posebnih uvjeta, kao i prijedlog programa rada Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* za mandatni period.

Prijave, s kraćim živopisom na ovaj Javni oglas se podnose Upravnom odboru Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ*. Javni oglas će se objaviti u tjedniku *Hrvatska riječ* i u listu *Poslovi*. Prijave se podnose osobno tijekom radnog vremena Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* ili poštom na adresu sjedišta ustanove, 24000 Subotica, Trg cara Jovana Nenada broj 15/II, obvezno s naznakom »Javni oglas za ravnatelja«. U postupku izbora ravnatelja, sudjelovat će sve prijave pristigle u sjedište Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* najkasnije do dana 4. studenog 2016. godine do konca radnog vremena.

Neblagovremene, neuredne i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Predsjednica Upravnog odbora Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ*
Vesna Prčić, dipl. pravica

Koliko televizija utječe na Vaš život?

MARKO MIJIĆ,
umirovljenik iz Rume

Ne utječe

Na televiziji gledam samo vijesti i ništa me više ne interesira. Čak ni u ono što prenose u vijestima ne vjerujem u potpunosti i smatram da većina toga što nam prezentiraju nije istina. Televizor uključim samo iz navike, a ne zbog toga što me nešto interesira. Više ništa u televizijskom programu nema što bi me moglo zainteresirati i u čemu bih kao gledatelj mogao uživati. Stoga televizijski program nimalo ne utječe na moj život, jer ja to ne dozvoljavam. Međutim, smatram da može utjecati na živote mnogih gledatelja kojima su televizijski sadržaji koji se nude svakodnevna zanimacija. Posebno mislim na *reality* programe, ali i na druge koji se emitiraju na televizijskim kanalima. Jer kada ti netko svakodnevno »servira« jedno te isto, a pri tom su to uglavnom laži, a ti slijepo vjeruješ u to što ti se priča, onda je sasvim prirodno da i povjeruješ u to. Zato sam ja mirniji kad uopće ne pratim programe na televiziji. Da se mene pita, ja bih dosta toga promijenio. Više nije moguće pratiti neke emisije ili filmove u krugu svoje obitelji. Događalo se nekoliko puta da sam morao ustati i otići iz prostorije kada sam gledao pojedine programe na televiziji. Mnogo toga se promijenilo. Sjećam se vremena kada smo još kao djeca trčali u mjesne zajednice gdje je jedino i postojao televizor i gdje smo s užitkom gledali humoristične serije, filmove i kulturno-obrazovni program. A upravo je takva vrsta programa, kulturno-obrazovnog karaktera, ono što nedostaje na malim ekranima.

S. D.

EVA DROBINA,
Sonta

Biram programe

TV gledam dosta. Živim sama, pa mi je to i jedina razonoda. Sretna sam što imamo dobar izbor programa i na hrvatskoj i na srbijanskoj televiziji pa gledam ono što volim. I danas radim puno ručnih radova, pa za to vrijeme više slušam nego gledam glazbene emisije. Tamburaška mi je na prvom mjestu. Zbog toga često gledam Osječku i Vinkovačku televiziju. Jako mi je žao što su na Vinkovačkoj ukinuli *Snaštin sokak*, a na Osječkoj obožavam *Lacove* emisije. Za razliku od mnogih iz mojih generacija uopće ne gledam *reality* programe. Emisije toga tipa su mi odvratne, ne znam tko ih je uopće i dopustio prikazivati na nacionalnim frekvencijama. Istina, nitko nas ne prisiljava na gledanje, dovoljno je pritisnuti gumb na daljincu, ali ipak iz razgovora doznajem da im je gledanost povelika. Tragedija je što s odraslima ta legla prostakluka, nemorala i nekulture gledaju i djeca i nitko se zbog toga ne nervira. Frapirala sam se kad sam pročitala da su neki junaci tih emisija, jedna starleta i jedan osuđeni kriminalac, posjetili djecu u jednoj školi i dijelili im autograme. Osim ručnih radova volim i kuhanje pa često gledam kuharske emisije. Volim i putopisne emisije, a osobito emisije o biljnom i životinjskom svijetu u svim krajevima, pa često gledam i *National Geographic*. Eto, tko kaže da se na TV nema što gledati, treba se samo malo otrgnuti od *reality* programa i na daljincu pronaći normalne kanale. Ovakvim izborom TV program odista oplemenjuje moj život i samoću mi čini puno podnošljivijom.

I. A.

JELENA JANO,
Subotica

Volim gledati sport

Otkako sam u mirovini zbilja mnogo gledam televiziju. Najviše volim sportske programe, koje sam redovito počela pratiti skupa s mojim pokojnim suprugom. U prvom redu nogomet, potom košarku, odbojku, u posljednje vrijeme i tenis, iako se u ovaj sport najslabije razumijem. Također, volim gledati i sva velika sportska natjecanja, poput Olimpijade, svjetskih i europskih prvenstava u ostalim sportovima. Sport je uvijek zanimljiv za gledanje jer se nikad ne zna tko će pobijediti, a to donosi jednu zanimljivu dinamičnost koja, njegovim ljubiteljima, donosi veliko zadovoljstvo. Zato se uvijek radujem izravnim prijenosima velikih nogometnih utakmica kako na domaćim tako i na međunarodnim terenima. Što se tiče informativnog programa, redovito pratim vijesti i emisije dnevnika po nekoliko puta na dan, počevši od prvih jutarnjih pa sve do kasnih večernjih. S obzirom na obilje informacija često ih moram selektirati, a ponekad se zbog njihove senzacionalističke pozadine upitam jesu li potpuno baš takve kakvim se prikazuju u medijima. Volim pogledati i neki dobar, stariji film iz mog vremena, jer ovi noviji mi se baš i ne sviđaju, kao što volim ponekad pogledati određene glazbene sadržaje, opet s glazbenom podlogom iz starijih vremena. Mislim da je televizija vrlo važan dio moje svakodnevne, s obzirom na to da živim sama i često mi pravi društvo. Uz uključen televizijski prijamnik nikada nije tišina, a programski sadržaji koje volim upotpunjuju znatan dio mog dnevnog i večernjeg vremena.

A. P.

RAZGOVOR POVODOM SMJENE DUŽNOSNIKA
SAVJETA MZ PLAVNA

SINIŠA ŠIMIĆ,
SMIJENJENI PREDsjedNIK

SNS prekrojio volju građana

Savjet MZ Plavna tvori 11 članova: 3 žene i 8 muškaraca. Od toga, petero izabranih vijećnika su s liste SNS-a, troje iz LSV-a, dvoje demokrata i jedan samostalni vijećnik. Po već ustaljenoj recepturi, iako na glasovanju održanom u travnju ove godine nisu uspjeli osigurati apsolutnu većinu, članovi SNS-a, pritiscima na izabrane članove Savjeta u vrijeme prije konstituiranja, nastojali su prigrabiti dužnost predsjednika ovoga tijela. Na konstitutivnoj sjednici većina se izjasnila za izbor **Siniše Šimića** na dužnost predsjednika, iz razloga što je dobio daleko najveći broj glasova na izborima. Stranka na vlasti s tim se nije mirila, a kad je osigurala potrebnu većinu od 6 glasova, inicirala je sjednicu Savjeta na kojem su smijenjeni predsjednik i dopredsjednik.

Kakvu ste potporu Vi i zamjenica predsjednika imali na izborima za Savjet MZ u Plavni i na čijoj ste listi bili?

Prije svega, morate znati da sam Plavanac s rodoslovom starim više od tri i pol stoljeća, što se lako da provjeriti u plavanskim knjigama. Stoga ovaj akt od pripadnika vladajuće koalicije smatram i napadom na moju vjersku i nacionalnu pripadnost. O potpori mještana dovoljno govori podatak da sam na izborima za Savjet MZ Plavna imao stotinjak glasova više od narednog kandidata na listi **Sandre Čelić**. Svi ostali imali su osjetno manje glasova od nje. Na temelju osvojenih glasova ja sam predložen

i izabran za predsjednika, Čelićeva za dopredsjednicu. U praksi, nas dvoje smo imali potporu gotovo cijeloga sela. Nitko od nas nije bio na stranačkim listama, bili smo kandidati s imenom i prezimenom, iako se u Plavni zna tko kojoj stranci pripada. No, očito je da u cijeloj državi volja građana ne znači ništa, pa izuzetak nije ni naše selo. Prije same smjene na sastanku

OO SNS-a u Baču, na kojemu je rečeno da su dobili nalog od gore za hitnu smjenu i da predsjednik i dopredsjednik moraju biti članovi SNS-a, donijeta je inkriminirana odluka. Indikativno je samo glasovanje na sjednici Savjeta za našu smjenu. Jedini član za kojega svi u selu znaju da ne pripada nijednoj stranci glasovao je na strani SNS-a.

Kakvu ste suradnju imali s mještanima?

I sada, poslije smjene s dužnosti predsjednika, moj odnos s mještanima je odličan. Ništa se nije izmijenilo u odnosu na vrijeme prije izbora, a osobito na vrijeme dok sam bio na dužnosti. O odnosu mještana prema meni govori podatak da je mnogima krivo zbog smjene, pa su čak htjeli organizirati peticiju i potpisima Plavanaca tražiti poništenje predmetnih smjena. Znajući za metode kojima pripadnici stranke na vlasti ostvaruju svoje naume, to sam izričito odbio, ne želeći da se bilo kome nešto dogodi. Svima koji su me na bilo koji način podržali i koji me podržavaju puno hvala, a onima kojima je njihov osobni interes bitniji od interesa sela daleko bila lijepa kuća.

Koja je politička opcija na vlasti u općini Bač i kakvu ste suradnju imali s njima?

U općini Bač vlast obnaša SNS u koaliciji s LSV-om i SRS-om. O bilo kakvoj suradnji ne mogu govoriti, jer predsjednik općine me nijedanput nije htio primiti čak ni na razgovor, iako sam se najavljavao u svojstvu

predsjednika Savjeta svoje Mjesne zajednice. Dopredsjednik, koji je iz LSV-a, čak mi je dobronamjerno savjetovao da mjesto predsjednika Savjeta MZ Plavna prepustim članu SNS-a. Ne mogu dokazati, ali pretpostavljam da je i na njega vršen veliki pritisak.

Iz koje su političke opcije izabrani dužnosnici nakon Vaše smjene?

Ovo je suvišno pitanje. Nakon moje smjene i smjene Čelićeve, na mjesto predsjednika Savjeta postavljen je član SNS-a, a naravno i na mjesto dopredsjednice izabrana je članica iste stranke. O ljudskim i stručnim kvalitetama izabranih neću govoriti, nisam kompetentan, a ne bih želio nikoga niti uvrijediti.

Je li to bila volja Vaših sumještana ili odluka neke od političkih opcija?

Odgovorno tvrdim da nije. Prema svim mojim saznanjima, porukama, razgovorima i potpori mještana, u pitanju je najgrublje prekrjanje volje građana. To je, najjednostavnije rečeno, politička volja vladajuće koalicije u općini Bač. E, tu se otvara i novo pitanje. Je li to volja cijele koalicije ili samo njenoga najjačega dijela i kojim sredstvima je ta volja nametnuta partnerima.

Kakve će posljedice ovoga čina biti za Vas osobno, a kakve za Plavnu općenito?

Ja sam i dalje član Savjeta MZ Plavna i truditi ću se da se što više uradi na uređenju sela. Podržat ću sve prijedloge koji vode u tom pravcu, bez obzira čiji bili i u svakom momentu ću glasovati za po meni ispravne odluke. Isto tako kritizirat ću i odbijati glasovati za ono što smatram da nije ispravno. Moj ugovor, u svojstvu radnika MZ Plavna, ističe koncem godine. Pretpostavljam da tu više neću raditi, jer sam se debelo zamjerio onima koji odlučuju o tome. Samim tim svrha mogega ostanaka u Savjetu se gubi, jer se od pripadnika vladajuće garniture odbijaju prijedlozi svih drugih, ne gledajući koliko su kvalitetni i koliko su u interesu sela. Plavna kao selo stagnira i vjerojatno neće tako skoro ni napredovati jer se u nekoliko posljednjih godina ovdje gotovo ništa ne ulaže. Ja kao pojedinac i nisam bitan, jedino je mnogim mještanima krivo što je njihova volja ovako grubo narušena

Ivan Andrašić.

Na spoju dvije stare ulice

NEKAD
i
SAD

Kut Strossmayerove i Petra Drapšina; susret dvije stare ulice koje nalazimo i na kartama grada iz osamnaestog stoljeća. Obje su kroz vrijeme nekoliko puta mijenjale svoje nazive. Strossmayerovu, prema analizi **Ljudevita Vujkovića Lamića** (*Ex Pannonia*, 2012. godine: »Prilog o subotičkim ulicama i njihovim nazivima«), u dokumentima iz 1868. godine nalazimo pod imenom Oskola tér, pa Deák tér, pred kraj devetnaestog stoljeća ulica nosi naziv Eötvös, a od oko 1920-tih godina je Strossmayerova.

Stara, jedna od rijetkih još kaldrmisanih, Ulica Petra Drapšina, na karti grada iz 1928. godine ima naziv Sokolska, ali je njezino »narodno« ime i dalje Gomborski (Gomboški) sokak, najvjerojatnije po nekadašnjoj vrsti zanata (vrpčari, gombari, dugmari), čija je ovo bila lokacija. Na karti grada 1908. godine ulica nosi ime književnika Ferenc Kazinczy.

Na mjestu susretanja dvije stare ulice postojala je kuća i u osamnaestom stoljeću. Ne ova palača koju danas poznajemo, s dva korintska stupa koja nose balkon s pogledom na trg ispred Gradske kuće. Palaču je projektirao **Titus Mačković**, a izveden je prvo njen prizemni dio oko 1880., a nekoliko godina kasnije i kat. Stara kuća na toj lokaciji, a kasnije i novopodignuta zgrada pripadala je obitelji **Popović**. Od 1946. godine objekt je podržavljen.

K. K.

Što južnije, to je vedrije?!

U našoj državi postoji jedna stara krilatica koja se odnosi na južne krajeve ove zemlje: »što južnije, to tužnije«. Pri tome, misli se na to da su ti krajevi i društveno i privredno zaostali u odnosu na sjevernije dijelove Srbije. Razloga za ovo ima pregršt. Na prvom mjestu su povijesni. Sve je počelo koncem XIX. stoljeća, točnije početkom 1878. godine kada je završen Rusko-turski rat i sklopljen je tzv. Sanstefanski mir. Rusija, koja je pobjedonosno izašla iz ovog rata, imala je imperijalističke ambicije. Naime, od dijelova Turskog carstva, prije svega na Balkanu, željela je stvoriti Veliku Bugarsku kao satelitsku državu preko koje će povećati utjecaj na Balkanu. Tadašnja »velika sila« Velika Britanija na ove ruske planove nije gledala blagonaklono, jer se bojala ogromnog utjecaja Ruskog carstva na Balkanu. Prijetilo je izbijanje novih sukoba. Zato je 13. lipnja u Berlinu sazvan kongres na kom su se sastali sve tadašnje značajnije države – Velika Britanija, Austro-Ugarska, Njemačka, Italija, Francuska, Rusija i Turska. Osnovni cilj je bio naterati Rusiju da poništi Sanstefanski mir, bolje rečeno da odustane od svojih ciljeva stvaranja Velike Bugarske. Osnovni cilj je postignut, i nakon mjesec dana vjećanja, 13. srpnja, sklopljen je Berlinski mir, čiji su rezultati ujedno i korijen čak i današnjih, uglavnom lokalnih sukoba.

REZULTATI BERLINSKOG MIRA

Ovim mirom stvorene su tri nove države Rumunjska, Srbija i Crna Gora. Bugarska je podijeljena na dva dijela: na slobodnu Bugarsku kneževinu i na »neovisnu Istočnu Rumeliju«, koja je ostala pod patronatom Otomanskog carstva. I

druge turske provincije stavljene su pod patronat velikih sila. Umjesto da dobije široku autonomiju u okviru Turske, Bosna i Hercegovina je dobila kao patrona Austro-Ugarsku. Velikoj Britaniji je dodijeljena uprava nad Ciprom. Crna Gora, Srbija i Rumunjska su dobili i značajna teritorijalna proširenja. Srbija četiri okruga: niški, pirotski, toplički i vranjski, Crna Gora Nikšić, Podgoricu i Bar, a Rumunjska je dobila

prosvjed Bugarskoj zbog kršenja Berlinskog mira. Na negativan odgovor Kraljevina Srbija je odlučila napasti Bugarsku radi sprječavanja ujedinjenja. Srpska vojska je napala Vidin, a bugarska je zauzela Pirod. Zabrinute velike sile, prije svega Austro-Ugarska, zbog ovog rata inicirale su mirovni sporazum, koji je sklopljen 1886. godine u Bukureštu bez bitnih teritorijalnih promjena.

su autoceste, koje će uskoro biti završene, jer su najteže dionice skoro gotove prema Bugarskoj i Makedoniji. Premijer je iznio i jednu, za planere novu ideju, novi pravac je izgradnja autoceste Niš – Priština, koja se ne nalazi u važećem Regionalnom prostornom planu Srbije. Istina, malo se i ogradio, rekavši da se za ovu ideju treba zainteresirati i EU (ali vjerovatno i Albanci s Kosova, velim ja). I mi Subotičani smo imali, istina

Situacija nakon Berlinskog mira (žuta površina proširenje Srbije)

Dobrudžu. Politička karta, izdana u Engleskoj 1884. godine (u prilogu), s malom netočnošću, jer Sandžak je ostao u Turskom carstvu, vrlo dobro ilustrira tadašnja teritorijalna prekrajanja. Jedan od uvjeta dan Srbiji bio je i to da izgradi »južnu prugu«, povezivanje Budimpešte s Beogradom i nadalje s Nišom i Bugarskom, odnosno s Turskom (Prištinom). Znači, teritoriji gdje je ovih dana boravila naša Vlada pripojeni su tada Kraljevini Srbiji. Mir na ovim prostorima nije trajao dugo. Nakon neuspješne radikalne Timočke bune (1883.), 1885. godine izbio je kratkotrajni Srpsko-bugarski rat. Naime, kralj Milan Obrenović na vijest ujedinjenja Bugarske i Istočne Rumelije ocijenio je da time Bugarska postaje prevelika i opasna po Srbiju, te je 19. listopada u Nišu sazvaio Narodnu skupštinu da uputi

TJEDAN DANA VLADE U NIŠU

Pripajanjem spomenuta četiri okruga do tada nacionalno homogena Srbija postala je višenacionalna, jer su na tim teritorijima živjeli Bugari, Albanci i Turci (danas uglavnom Bošnjaci). Možda je i ovo bio razlog što su ti kraljevi relativno i stvarno »zaostali u razvoju« što se tu nije ulagalo. Boravak Vlade u Nišu s izletima u okolne gradove za osnovni cilj imao je da stanovnicima ovog »tužnog dijela Srbije« obeća vedrije dane i svjetliju budućnost, da se ispravi »višedecenijska nebriga« za ove kraljeve. U Nišu se pojavio albanski premijer, kao i neki drugi diplomati i turski ulagači. Znači, naša Vlada želi surađivati i s užom i širom okolicom. Okosnica svakog razvoja

kratak, ali isto visok posjet s pregrštom obećanja. Naime, bio nam je premijer Vojvodine, koji je obišao industrijsku zonu i pohvalio nas je kako je kod nas nezaposlenost ispod 10 posto (vjerujem ako on to kaže)! Obišao je i gradilište Narodnog kazališta, rekavši da treba nastojati smanjiti troškove gradnje preprojektiranjem unutarnjeg uređenja i enterijera, reviziju treba uraditi grad (i, naravno, platiti troškove). »Želimo što prije završiti gradnju, jer Subotica zavrjeđuje kazalište«. Rekao je i to da treba ulagati u izgradnju banje Palić i završiti Veliku terasu, naglasivši da grad ima dobre planove i rukovodioce. Pitam se kad će obići i okolne općine, poput Kanjiže, Sente, Bačke Topole... Ili će taj posao prepustiti možda drugima?

TAVANKUTSKI FESTIVAL VOĆA

Gdje je jabuka kruh, a slama umjetnost

Na Festivalu više od dvadeset izlagača, posjetitelja više nego ranijih godina

Šesti po redu Festival voća održan je u Tavankutu 15. listopada u organizaciji Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Matija Gubec*, a u suradnji s Galerijom Prve kolonije naive u tehnici slame, Osnovnom školom *Matija Gubec*, te Voćarskom zadrugom *Vočko*.

U okviru cjelogodišnjeg programa Festivala tijekom godine održavala su se edukativna predavanja na temu zaštite voćarskih vrsta i drugih tema značajnih za ovu proizvodnu granu dok je sam festivalski dan zamišljen kao dan na kojem voćari mogu prezentirati svoje proizvode, odnosno kao manife-

stacija je posvećena predstavljanju privrednih potencijala i proizvoda, autentičnih rukotvorina, kao i proizvoda starih zanata. Ove se godine predstavilo dvadesetak izlagača koji su sa svojim proizvodima ili suvenirima predstavljali svoju djelatnost.

Lidija Sarić, predsjednica Festivala, nije krila zadovoljstvo zbog činjenica da Festival svake godine biva sve posjećeniji:

»Sada već poznata rečenica kojom u Tavankutu pozdravljamo goste jeste 'Dobro došli u Tavankut gdje je jabuka kruh, a slama umjetnost', a predstavlja naša dva najveća *brenda*. Danas na Festivalu imamo više od dvadeset izlagača, posjetitelja više

nego ranijih godina, što nam je zasigurno vjetar u leđa.«

Jedan od ovogodišnjih izlagača jeste i Matica slovačka, koja je u Tavankut stigla posredo-

vima na temu jabuka i jeseni. U gastro ponudi posjetiteljima su ponuđeni pikantni namaz od tikvica, ajvar od tikvica, namaz od jabuka i hrena, te salata od

vanjem Turističke zajednice iz Našica.

»Matica slovačka Našice na manifestaciji Festival voća sudjeluje treću godinu za redom. Matica slovačka Našice pod pokroviteljstvom Turističke zajednice Grada Našica predstavila se gastro ponudom i rado-

pilećeg mesa s celerom i jabukama. Gastro ponudu pripremila je **Ivanka Prišč**, dok je **Jadranka Lončarić** ispekla domaći kruh u obliku sunca. Od pića posjetiteljima su ponuđeni proizvodi MS Našice: liker od kima i liker od rogača, te tradicionalna slovačka rakija 'borovička'.

ISPRAVAK

U prošlom broju *Hrvatske riječi* u tekstu pod nazivom *Prva nagrada Denisu Peričiću* (na str. 22) pogrešno je navedeno je da manifestacija *Preprekova jesen* nije dobila nikakvu financijsku potporu. Manifestacija nije dobila nikakvu financijsku potporu od meritornih tijela ovdje u Srbiji, ali je dobila sredstva iz Hrvatske, preko Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske – 4.000 kuna.

Posjetiteljima su prezentirani radovi **Ivane Tomljanović** izrađeni *decoupage* tehnikom, slike, radovi na drvetu, crijepovima i keramici», izjavio je predsjednik Matice slovačke iz Našica **Branko Prišč**.

Iako se sam Festival organizira već šestu godinu za redom od prošle godine program je proširen i gastronomskom ponudom tradicionalnih

bunjevačkih jela, pa se ovom prigodom mogao kušati gulaš, pileći paprikaš, riba, tarana i grah.

Zvonko Mačković, koji je rodom iz Tavankuta, sada živi u Baji, sa sinom **Tomom**, profesionalnim kuharom, kuhao je u nekoliko lonaca.

»Drugi puta sam na Festivalu i oba puta se predstavljam gastronomski. Ovoga puta kuhamo riblju čorbu, kari sos, Tomo kuha mađarski perkelt, ražnjiće, a jutros smo služili i pečenu domaću kobasicu. Spajanje privrednog, gastronomskog i kulturnog aspekta na jednom mjestu smatram da je odlična ideja. Moja zamisao koju planiram realizirati naredne godine jesu gastronomski specijaliteti u kombinaciji s jabukama, slatki i slani.«

Program Festivala uključio je izložbu fotografije fotografske sekcije Osnovne škole **Matija Gubec** pod nazivom *U očima djeteta* koju su pod mentorstvom fotografa **Augustina Jurige** izradila djeca. U kulturno-umjetničkom programu nastupili su članovi folklornih sekcija HKPD-a **Matija Gubec** i Bunjevačkog kulturnog centra iz Tavankuta.

I. D.

TJEDAN U BAČKOJ

Čekajući Vladu

To što je Vlada Srbije riješila izmjestiti se tjedan dana iz Beograda i na taj način osobno se uvjeriti kako žive i s kakvim se problemima svaki dan nose oni izvan prijestolnice hvale je vrijedno. A kada se već rastrčala republička vlada, mogla bi i pokrajinska na jednu turneju po Vojvodini. Moj prijedlog je da krenu od Sombora. Razloga je mnogo. Prvo, glede smještaja problema ne bi bilo. Naravno kada stignu s puta, pa bio on samo stotinjak kilometara, prvo se trebaju smjestiti i okrijepiti, a idealno mjesto za to imamo. Dom vojske u samom središtu grada godinama je napušten i zapušten, toliko da s njega već otpadaju dijelovi fasade. Eto prilike da se malo uprismo, dotjera i umije kako bi mogao primiti članove pokrajinske vlade. (A tako sredećenog i umivenog možda ga u nekom novom krugu prodaje netko i kupi.) No, nije baš zgodno da vozni park Vlade stoji parkiran u centru i zauzima ionako pretijesna parkirališta. Rješenja ima i za to. Ogroman kompleks vojarne *Radivoj Ćirpanov* zvrli prazan, zarastao u korov, pa eto prilike da se i ona, za tu prigodu, malo dotjera.

A kada se Vlada smjesti i okrijepi što im pokazati? Prirodno da bi ih prvo interesiralo gospodarstvo i investicije. A tu je Sombor poprilično »tanak«. Investicija nema godinama, sve što je bilo propalo je, centar okruga kaska po prosječnoj zaradi za manjim općinama ove regije... E, sad da se Sombor tu baš ne bi obrukao mogla bi pokrajinska Vlada skoknuti do susjednih nam Odžaka. Mogli bi se »provući« s Odžacima, jer ipak smo mi centar okruga, pa prirodno imamo prava kititi se uspjesima svih koji teritorijalno potpadaju pod našu, okružnu, vlast.

Ono što svaka vlada najviše voli su obećanja. E, tu je Sombor svoj na svome. Treba samo dati truda i pogledati što je sve obećavano proteklih 10-15 godina, vidjeti što se od toga treba i može uraditi i zadovoljni svi. Vlada što je toliko toga mogla obećati ovom kutu Bačke, a i građani što eto ipak netko misli na njih. Makar što pričali zlobnici Sombor i okolica nisu ostali nekakvo slijepo crijevo. Za početak to može biti obilaznica od Vrbasa do Sombora i dalje do dva granična prijelaza, pa kada se to uradi, ili paralaleno s tim, proširenje graničnog prijelaza Bački Breg za teretni promet, pa aerodrom s koga civilni avioni bezuspješno polijeću i slijeću bezmalo četvrt stoljeća, pa tek pristan na Dunavu, pa neki investitor koji bi, konačno, u Somboru otvorio barem nekoliko stotina novih radnih mjesta...

I na kraju kada sve vide i čuju predlažem da se u Novi Sad vrte vlakom, prugom Sombor – Vrbas i tako ostanu upisani u povijest kao posljednji putnici na ovoj pruzi, prije no što bude ukinuta.

Z. V.

GROŽĐEBAL U HKPD MATIJA GUBEC RUMA

Sjećanje na rodne vinograde

Branje vinograda je uvijek bilo kolektivna zanimacija. Uvijek su se okupljale obitelji, veliko društvo i to je bio veliki obred

U sprkos tomu što je u Rumi na Brijegu danas daleko manje vinograda i vinogradara nego što je bilo nekada običaj berbe grožđa još uvijek se prakticira. Pamte Brežani te lijepe dane kada je skoro svaka kuća u tom dijelu Rume imala svoj vinograd na obroncima Fruške gore i kada su se baš u ovo vrijeme, u listopadu, okupljali i brali svoje vinograde. Kako ta sjećanja ne bi izblijedjela, jedna se lijepa tradicija i običaji ne bi zaboravili u Rumi se svake godine organizira igranka. Tradicionalna je to manifestacija *Grožđebal*, koju svake godine organizira HKPD *Matija Gubec*. Tako je bilo i ove godine. U prostorijama Društva, u subotu, 15.

»Sada su ostala samo sjećanja na te dane i na jednu lijepu tradiciju. Ljudi, grožđa i vina onih koji žele očuvati običaje vezane za te dane još uvijek ima«, kaže predsjednik HKPD-a *Matija Gubec Pavle Škrobot*. »Vinarstvo u Srijemu je stara profesija. Mi smo ovdje na granici gornjeg i fruškogorskog Srijema gdje je nekada bio veliki broj vinograda. Danas ih je ostao malo, tek poneki manji vinogradar kao što sam ja. To su ostaci i tragovi nekadašnjih velikih vinograda. Jer danas je proizvodnja vina komercijalna i ona podliježe akcizama, tako da improvizacija proizvodnje na malim površinama i s malim prinosima nije racionalna. Zato

bit će vina i rakije dovoljno za ovakve prilike, okupljanja i druženja.

POZNATI RUMSKI VINOGRADARI

Brijeg (dio Rume gdje u najvećem broju žive Hrvati), bio je nekada poznat po mnogim vinogradarima. Skoro svaka kuća na Brijegu imala je vinograd, a mnogi rumski atari bili su prekriveni vinovom lozom. Jedna od poznatih vinogradarskih obitelji bila je obitelj **Galar**:

»Moja obitelj, kao i mnoge na Brijegu, imala je svoje vinograde i proizvodili su vino kako za sebe tako i za druge i to u velikim količinama. Bili su

berba grožđa: »Dvorište se za tu priliku ukrasi vinovom lozom s grožđem i u jednom momentu prekinemo igranku i oberemo naš 'vinograd'. Na ovoj igranci se tradicionalno okuplja i veliki

listopada, okupili su se članovi ove hrvatske udruge i njihovi prijatelji, kako bi na simbolički način obrali grožđe, družili se i proveselili.

JEDAN OD NAČINA DA SE OBIČAJI NE ZABORAVE

Kažu Brežani da je nekada kavana bila skupo mjesto za zabavu, pa kroz šalu kažu da je i to bio jedan od razloga što se skoro svaka obitelj na Brijegu odlučila da ima svoj vinograd i proizvodi svoje vino i rakiju:

organiziramo ovakvu manifestaciju, ona je lijep način da se običaj sačuva od zaborava. Branje vinograda je uvijek bilo kolektivna zanimacija. Uvijek su se okupljale obitelji, veliko društvo i to je bio veliki obred, kao što su danas svinjokolji u Srijemu. Drago mi je što nam na ove manifestacije dolaze mladi, koji će, nadam se, upamtiti ove lijepe običaje«, kaže Škrobot.

Brežani tvrde da je ova godina, za razliku od prošle, bila kišna pa je vinograd i kvalitetno grožđe bilo teže očuvati. No,

među poznatijim vinogradarskim obiteljima ovdje u Rumi, gajili lozu na dosta hektara. Nažalost, toga više nema. Ostala je samo naša ljubav prema grožđu, vinu, domaćoj rakiji i ovoj lijepoj manifestaciji *Grožđebal*, u znak sjećanja na naše plodonosne vinograde«, kaže **Miroslav Galar**.

Tako se svake godine, u spomen na te lijepe vinogradarske dane, dvorište hrvatske udruge u Rumi okiti vinovom lozom, slanim kiflama i grožđem kako bi se na simbolički način obilježila

broj mladih, prijatelja Društva i tamburaša koji zabavljaju goste.«

»Ovo je lijepa manifestacija koja se održava duži niz godina u spomen na grožđe i vino, svojevrsan zaštitni znak Srijema, pogotovo ovog vinogradarskog koji naginje ka Fruškoj gori. Tako se ovdje uvijek okupe uglavnom ljudi koji vole vino i vinograde, a i kako bi na neki način oživjeli i podsjetili se na te lijepe događaje i okupljanja«, kaže tajnik društva **Nikola Jurca**.

S. Darabašić

Gostovanje zbora s Hvara

PETROVARADIN – Sutra (subota, 22. listopada) u crkvi Sveti Juraj u Petrovaradinu koncert će prirediti mješoviti pjevački zbor župe Sveti Stjepan I, papa i mučenik iz Starog Grada na Hvaru.

Gostovanje zbora realizira se u okviru projekta prekogranične suradnje i kulturne razmjene spomenute župe i Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Jelačić* iz Petrovaradina. Početak koncerta je u 18 sati.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, teneljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

O PODNESENOM ZAHTEJU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Privredno društvo *E-RECIKLAŽA SU* doo Subotica, Deligradska br. 6. podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »SKLADIŠTENJE NEOPASNOG I ELEKTRIČNOG I ELEKTRONSKOG OTPADA« na lokaciji Jovana Mikića br. 56 zaveden pod brojem IV-08-501-307/2016, a koji se planira na katastarskoj parceli 903/6 KO Novi grad (46.1089121° 19.6710739°)

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl.glasnik RS br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O DONESENOM RJEŠENJU DA JE POTREBNA IZRADA STUDIJA PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

za projekt »Skladište plato za tretman metalnog i plastičnog otpada«, na katastarskoj parceli 23106/1, 23110/3, 23111/2 KO Stari grad, put Edvarda Kardelja br. 122, (46.126711°, 19.609318°), nositelja projekta *ECO METALOLOGISTIC DOO* Kelebija, put Edvarda Kardelja br. 122. Zainteresirana javnost ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima informiranja. Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na Internet adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-277-2016.pdf

TJEDAN U SRIJEMU

Trbuhom za kruhom

»**T**rbuhom za kruhom« otišli su mnogi Srijemci proteklih mjeseci u susjedne europske zemlje. Slovačka, Češka, Njemačka su destinacije za koje se odlučuju mnogi od njih. Najčešće odlaze muškarci. Samo iz šidske općine otišlo je za posljednjih mjesec dana oko 100 ljudi u Slovačku i Češku gdje rade za plaću od 500 do 700 eura. Za nekoliko dana odlazi nova grupa ljudi. Male plaće i nezaposlenost, kako kažu, glavni su razlozi zbog kojih odlaze. Neki se vraćaju jer ne mogu izdržati biti odvojeni od svoje obitelji, a neki su uporniji pa ostaju, jer u svom gradu ne mogu naći zaposlenje i osigurati egzistenciju za svoju obitelj. S plaćom od 200 eura (koja je prosjek u Šidu kao i u ostalim mjestima u Srijemu, barem za one koji su uposleni kod privatnika), ne mogu se podmiriti sve potrebe, a najteže je onim obiteljima koji školuju svoju djecu u drugim gradovima. Dvjesto eura je minimalan iznos koji roditelji moraju odvojiti za mjesec boravka djeteta u drugom gradu. Kada govorimo o odricanju, što je sasvim normalna stvar u pogledu budućnosti naše djece, ne govorimo o tome koliko upravo ta odvojenost može utjecati na njihovo odrastanje. Majka ne može uvijek odmijeniti oca, posebno u onom uzrastu djeteta kada im je otac najpotrebniji. Sreća obitelji trebala bi uvijek biti na prvome mjestu, a bez jednog člana to nije moguće. Tako su mnogi došli u situaciju da broje dane kada će se ponovno okupiti na obiteljskom ručku i dijeliti trenutke sreće i radosti što su konačno skupa sa svojim najbližima. Svi se nadamo (usprkos tomu što dosta obećanja nije ostvareno) da će nam jednom biti bolje. Tako se u Šidu već godinama nadaju da će biti otvorena industrijska zona. Ovih dana od čelnika općinske vlasti dobili smo informaciju da je projekt industrijske zone završen i da se već narednih dana kreće u njeno infrastrukturno opremanje. Njezino otvaranje, prema obećanjima, trebalo bi biti sljedeće godine. Izvjesno je jedino da će jedan industrijski pogon talijanskog investitora uskoro početi raditi. Najavljene su i mjere potpore lokalnim gospodarstvenicima kako bi im se pomoglo u njihovom radu, a samim tim i osigurala neka nova radna mjesta. Prema riječima prvog čovjeka Općine Šid **Predraga Vukovića** plaća za novouposlene radnike bit će mnogo veća od minimalne zarade koju Šidani trenutno mogu zaraditi.

U iščekivanju tog boljeg vremena mnogi od nas radovat će se dolasku svojih najmilijih iz nekog kutka svijeta kako bi obitelj ponovno bila skupa.

S. D.

BERBA »LIZE« U VINOGRADU MARINA SKENDEROVIĆA IZ MIRGEŠA

Strogo kontrolirana proizvodnja

Sama proizvodnja kod Skenderovića je strogo kontrolirana, pa uz malu pomoć vremenskih uvjeta, još na njezinim počecima može razmjerno lako predvidjeti kakav će biti rod: u slučaju »lize« to je 2,5 do 3 kilograma grožđa po trsu kako bi se dobio optimalan balans između kvantitete i kvalitete

Samo je vrijeme protekloga tjedna odlučivalo o početku berbe »lize«, koja je najvećim dijelom zastupljena u vinogradima **Marina Skenderovića** iz Mirgeša. Prvi dan bez kiše iskorišten je da se dvadesetak radnika zaputi na parcelu od 3,5 jutra ove razmjerno rijetke sorte grožđa.

Međutim, niti na salašu nije pusto: domaćina zatičemo sa sinom **Nikolom** i još nekoliko ljudi, okupljenih oko moderne »preše« koja za čas obavi posao za koji je ranije trebalo više vremena: sitne bobice za tili čas se pretvore u *mast* (širu), a od »lize« na izlasku iz stroja ostaje

Marija Skenderović

Marin Skenderović

samo *kom* koji će se koristiti za rakiju. Marin Skenderović kaže kako su se vinogradarstvom bavili i njegovi pradjedovi i djedovi (s obje strane), i otac, a od 2002. i on, i to zahvaljujući potpori, prije svega supruge **Marije**, a zatim i sina koji je sada student na Poljoprivrednom fakultetu. Sve skupa ima pet jutara vinograda, od čega su jedno jutro

stolne sorte, te pola jutra »kevedinke«.

Kada je o stolnim sortama riječ, Skenderović kaže kako sav rod završi u okolnim tržnicama s kojima ima ugovor. Zadovoljan je, kaže, i otkupnom cijenom od 80 dinara za kilogram kao i rokovima plaćanja. Kada je riječ o vinskih sortama (kakva je i »liza«), cijena im je dvostruko

niža. Skenderović, naravno, i sam od svoje »lize« proizvodi vino, a isto tako i od »kevedinke«, koja je u ovim krajevima na posebnom glasu kao jedna vrste autohtone sorte. Osim vina, i to od ostataka grožđa, Skenderović proizvodi i rakiju komovicu tako da se slobodno može reći kako se kompletan rod iz vinograda upotrijebi za preradu.

Sama proizvodnja kod Skenderovića je strogo kontrolirana, pa uz malu pomoć vremenskih uvjeta, još na njezinim počecima može razmjerno lako predvidjeti kakav će biti rod. U slučaju »lize« to je 2,5 do 3 kilograma grožđa po trsu kako bi se dobio optimalan balans između kvantitete i kvalitete. Skenderović se, međutim, ne oslanja samo na vlastito iskustvo u proizvodnji nego koristi i usluge Poljoprivredne stručne službe iz Subotice, bilo da je riječ o prihrani, zaštiti ili gnojenju.

Kada je riječ o statusu vinogradarstva u odnosu na ostale grane poljoprivrede, Skenderović daje dvojak odgovor: kada je konkurirao na natječaju, odbijen je (a ista sredstva su dobili »veliki igrači«) dok mu danas krediti za nabavu mehanizacije (za koje kaže da su povoljniji) više ne trebaju, jer ima sve što mu je potrebno. Konačno, da nije zadovoljan proizvodnjom grožđa (i vina i rakije, naravno) Skenderović se sigurno ne bi odlučio na proširenje posjeda. Nedavno je, naime, kupio još jedno jutro zemlje (pijeska) koje planira za proizvodnju crnih sorti grožđa.

Z. R.

Ivica Šarčević

Među *mobašima* zatekli smo i **Ivicu Šarčevića** kog je sam Skenderović preporučio za detaljniji opis »lize«. Ova sorta je, kaže Šarčević, nastala sedamdesetih godina prošloga stoljeća zahvaljujući profesoru **Petru Cindriću** i to ukrstanjem dvije mađarske sorte: »kúnlánybaráta« i »szürkebaráta«. Kako kaže, Cindrić je htio napraviti sortu u kojoj je dobar odnos kvalitete i kvantitete ploda. Po Šarčevićevim riječima i uspio je u tomu, a za to navodi i konkretne primjere: od 100 kilograma »lize« dobije se oko 60 litara vina, dok je kod drugih sorti to manje i iznosi 45-50 litara. Kada je riječ o kvaliteti, »lize«, Šarčević kaže da ju svijetložuto-zelena boja svrstavaju u red vrhunskih vina. Pa ipak, po vlastitom priznanju, ova sorta ipak je iza »rizlinga«. Još jedna od odlika »lize« je, po riječima sugovornika, i njezina razmjerno dobra otpornost na bolesti u odnosu na druge sorte, što svakako nije beznačajan moment niti u odnosu »kvaliteta-quantiteta«, ali niti kada je riječ o troškovima proizvodnje, odnosno ulaganja u zaštitu.

Žigmanov na Pulskim danima eseja

PULA – Književnik i ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** sudjelovao je na ovogodišnjim, 14. pulskim danima eseja čija je tema bila *Hrvatski književni regionalizam – nekoć i danas*. On je izlagao na temu *Temeljne odrednice i značajke hrvatske književnosti u Vojvodini*. Nagradu *Zvane Črnje* ove je godine dobio dr. **Ivica Matičević** iz Zagreba za knjigu *Mjera za priču*. Pulske dane eseja organizira istarski ogranak Društva hrvatskih književnika i časopis za književnost, kulturološke i društvene teme *Nova Istra*.

Folklorci Bunjevačkog kola u Velimirovcu

SUBOTICA – Prvi ansambl folkloraca HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice gostovao je protekloga vikenda u Velimirovcu kod Našica na 17. *sijelu uz tamburicu* u organizaciji mjesnog KUD-a *Tamburica*.

»S domaćinima manifestacije smo se upoznali u Oriovcu, pozvali su nas te smo se odazvali pozivu. Predstavili smo se sa splotom bunjevačkih plesova. Planiramo daljnju suradnju s KUD-om *Tamburica*«, kaže **Andrija Bašić Palković**, voditelj Folklornog odjela u *Bunjevačkom kolu*.

Osim Subotičana, na *Sijelu* je sudjelovalo još nekoliko KUD-ova iz Hrvatske. Za goste i domaćine organiziran i prijem kod gradonačelnika Našica **Krešimira Žagara**.

Subotički risari odlični i u branju kukuruza

SUBOTICA – Članovi UBH *Dužijanica* iz Subotice, poznati kao dobri risari i risaruše, uspješni su i u natjecanjima u branju kukuruza. Pokazuju to prve nagrade koje su osvojili na natjecanjima toga tipa u Crnoj Bari (1. listopada) i Novom Orahovu (15. listopada). U Crnoj Bari natjecanje je održano za Dan sela. Sudjelovalo je 20 ekipa, a prvu nagradu osvojila je jedna od dviju ekipa UBH *Dužijanica*. Tu ekipu činili su: **Stipan Kujundžić**, **Martin Gabrić**, **Ruža Juhas** i **Joca Vuković**.

U Novom Orahovu natjecalo se 16 ekipa, a najbolja je bila ekipa UBH *Dužijanica* koju su činili: **Željko Pančić**, **Anica Gabrić** i **Stipan Kujundžić**.

Vojvođansko-hrvatske teme na pečuškom skupu

PEČUH – U Pečuhu se danas i sutra (21. i 22. listopada) održava 13. Međunarodni kroatistički znanstveni skup. Među ostalim, na skupu će sudjelovati i stručnjaci iz zajednice vojvođanskih Hrvata: **Katarina Čeliković** (*Epska pjesma 'Posljednji Zrinski' Ferde Stražimira Kulundžića u kalendaru 'Subotička Danica'*), **Klara Dulić** (*Književni sadržaji u časopisu 'Bunjevačko kolo'*), **Tomislav Žigmanov** (*Pjesnički sadržaji u (književnim) časopisima Hrvata u Vojvodini nakon 1990.*) i **Stevan Mačković** (*Jugoslavenski sport klub Zrinjski*).

Skup organiziraju Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Katedra za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Pečuhu, Slavistički odbor Mađarske akademije znanosti i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Pokrovitelji su Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Matica hrvatska.

Svečani koncerti STO-a

SUBOTICA – U povodu obilježavanja 40. obljetnice rada, Subotički tamburaški orkestar (STO) održat će u utorak i srijedu, 25. i 26. listopada, dva svečana koncerta u Velikoj većnici Gradske kuće, s početkom u 20 sati. Na koncertima će sudjelovati mnogobrojni gosti, kako nekadašnji članovi STO-a koji danas rade kao profesionalci tako i drugi koji su proteklih godina nastupali s orkestrom: **Alenka Ponjavić Vojnić**, **Izabela Gužvanj**, **Antun Letić Nune**, **Antonija Piuković**, **Marija Kovač**, **Milan Prunić**, **Sonja Berta**, **Marin Piuković**, **Nikola Jaramazović**, **Branko Kutuzov**, **Nikola Teskera** i **Ivan Jaramazović**.

Orkestrom će ravnati **Marijana Marki**. Ulaznice po cijeni od 300 dinara mogu se kupiti u subotičkom *cafeu Galerija* u ulici Petra Drapšina.

NIU Hrvatska riječ na Sajmu knjiga

BEOGRAD – 61. beogradski sajam knjiga bit će održan od 23. do 30. listopada, a na njemu će biti održano i predstavljanje knjiga iz naklade NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice. Predstavljanje će biti održano u iduću subotu, 29. listopada, u 11 sati, u dvorani *Borislav Pekić*.

Bit će predstavljene knjige: *Suvremena vojvođansko-hrvatska kratka priča* (priredio **Vladan Čutura**), *Odsjaji ljubavi – panorama suvremene duhovne lirike Hrvata u Vojvodini* (priredio **Lazar Novaković**) i *U beskrajima zemlje i neba – antologija pjesništva Hrvata u Vojvodini na prijelazu tisućljeća* (priredio **Tomislav Žigmanov**). Moderator će biti **Zvonko Sarić**, v. d. urednika nakladničke djelatnosti NIU *Hrvatska riječ*.

Predstavljanje NIU *Hrvatska riječ* organizira Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice.

Sajam torti u Monoštoru

MONOŠTOR – U iduću subotu, 29. listopada, u Monoštoru će biti organiziran peti po redu Sajam torti, kolača i poljoprivrednih proizvoda. Manifestacija ima za cilj predstavljanje domaćih proizvoda i promoviranje vještina žena i poljoprivrednih proizvođača iz Monoštora, kao i gostujućih udruga s područja Sombora. Pored sajamskog dijela, ovaj događaj obuhvata i kulturno-umjetničke sadržaje s nastupima dječjih plesnih, folklornih i dramskih skupina. Organizatori sajma su Udruženje građana za unapređenje ekoturizma *Podunav* i MZ Monoštor. Sajam se održava u Domu kulture, a početak je u 12 sati.

Natječaj za Najlipšu pismu na ikavici

STANIŠIĆ – Hrvatsko kulturno društvo **Vladimir Nazor** iz Stanišića raspisalo je Natječaj za Najlipšu pismu na ikavici hrvatskih pjesnika koji žive ili su rođeni u Srbiji. Svaki pjesnik može sudjelovati s jednom pjesmom po vlastitom izboru pisanu na hercegovačkoj, dalmatinskoj, ličkoj, bosanskoj, šokačkoj ili bunjevačkoj ikavici. U udruzi podjsećaju kako je natječaj otvoren još desetak dana, odnosno do 1. studenoga. Opširnije informacije o propozicijama natječaja možete pronaći na Facebook stranici udruge iz Stanišića.

DRAMSKI MEMORIJAL ANTUN ALADŽIĆ U LEMEŠU

Predstava *Đe sam ja tu* otvorila manifestaciju

Gostovanjem *Draft teatra* iz Tuzle, u subotu je otvoren Dramski memorijal *Antun Aladžić* u Lemešu, koji okuplja amaterske kazališne skupine. Tuzlani su se publici predstavili komedijom *Đe sam ja tu* u režiji **Dragana Tešića** i **Envera Hasića**. Predstava je rađena po renesansnoj **Rucanteovoj Mušici** a preuredio ju je Dragan Tešić. Predstava *Draft teatra* je nastala u namjeri da se prikažu određeni problemi u BiH ali i na Balkanu uopće – od lažnih političara do izmišljenih, a toliko

glorifikovanim heroja. Uz Tešića, u predstavi glume **Almedina Salčinović**, **Jasmin Salkić** i **Aldin Joldić**.

Kako je na otvorenju Memorijala naglasio **Marko Vilić**, predsjednik HBKUD-a *Lemeš*, koje manifestaciju organizira, dvije skupine poznaju se od ranije s festivala u Belom Manastiru. O gostovanju Tuzlana u Lemešu već dugo se dogovara pa su se tek ove godine okolnosti posložile i ostvarena je prva suradnja.

Draft teatar osnovan je početkom 1991. i činili su ga tada najbolji glumci amateri grada Tuzle. Kao povod za osnivanje je bila jedna od najboljih predstava amatera u to vrijeme u BiH, *Love story* koja je čak i snimljena za nezavisnu produkciju **Faruka Sokolovića** iz Sarajeva. U njihovim projektima često igraju i glumci profesionalci, dok je i dalje glavna pokretačka snaga u volji i želji da se nešto radi čisto iz ljubavi. *Draft* je do sada odškolovao devet glumaca, a uglavnom njeguju publici preko potrebiti komični izričaj.

Šesti po redu Dramski memorijal *Antun Aladžić* nastavlja se u utorak 25. listopada kada u Lemešu gostuje predstava *Velika tvornica riječi* u izvedbi dječjeg dramskog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice. Zatvaranje je planirano za 30. listopada, predstavom gostujuće skupine iz Krasice (Republika Hrvatska). Kao i protekle godine, trodnevni memorijal se održava različito od izvornog koncepta (tri dana u nizu) što se pokazuje kao dobro alternativno rješenje.

Ž. Zelić

Kazališna smotra u Somboru

SOMBOR – HKUD *Vladimir Nazor* organizira danas i sutra, 21. i 22. listopada, VII. Međunarodnu smotru amaterskih dramskih društava. Prvog dana bit će prikazana *Žensko pitanje* **Fadila Hadžića**, u režiji **Ljiljane Tomić Markovinović** i izvedbi dramske sekcije *Nazora*. Prije premijere nastupit će dječja folklorna i tamburaška sekcija *Nazora*. Početak je u 19.30 sati.

Drugog dana na repetoaru su dvije predstave kazališta iz Hrvatske. Gostovat će KUD *Đeram* iz Viljeva sa predstavom *Svakom jednom u životu krene* i Pučko kazalište Ogranka seljačke sloge Buševac s predstavom *Moderno doba*. Početak je u 19 sati.

Predstave će biti igrane u velikoj dvorani Hrvatskog doma, a ulaz je slobodan.

Z. V.

NS EPK 2021

Velika vijest, kada je kultura u pitanju, stigla je ovih dana iz Bruxellesa: Novi Sad proglašen je Europskom prijestolnicom kulture za 2021., a titulu će te godine nositi s još dva grada (Temišvarom i jednim gradom iz Grčke). Velik je to uspjeh tima koji je radio na kandidaturi ali i, kako je rekao gradonačelnik Novog Sada Miloš Vučević, »razvojna šansa« za grad.

Što će sve biti građeno/realizirano u sklopu projekta, kako će to biti financirano (koliko novca daje EU, a koliko »domaćini«) još nije sasvim precizirano. Među projektima koji će biti završeni do 2021. godine dosad su navedeni izgradnja muzičko-baletske škole i u okviru nje izgradnju Koncertne dvorane koja će biti Gradska koncertna dvorana, odnosno pripadat će Gradu Novom Sadu. Osim pomalo općih i nekako podrazumijevajućih mjesta o promociji i *brandiranju* grada, novim mostovima, razvoju kulturnih i kreativnih potencijala, turističke ponude i sl., zanimljivim mi se učinio jedan malo konkretniji, kvantificiran podatak koji kao da su gradovi s EPK titulom u prošlosti »na svaki uloženi euro u kulturu imali višestruki povraćaj novca, koji je iznosio i do osmerostruko uvećanog priliva novca«. No, ne gledajmo na svijet samo kroz cifre, kad već govorimo o kulturi imamo pravo govoriti i o stanju našega duha.

Upravo na tom tragu, ono što me je jako obradovalo jest da je projekt *Novi Sad 2021* u pozadini priče (pogledajte video klipove iz kampanje KulturLica) ujedinio, uvjetno rečeno, i demokratski i naprednjački orijentirane gradske umjetnike i kulturne radnike. A povezivanje i komunikacija su važni segmenti kulturne produkcije, ali i samoga života.

»Titula Europske prijestolnice kulture pripada svim Novosađanima«, izjavio je predsjednik Organizacijskog odbora kandidature Novog Sada za EPK 2021. **Nemanja Milenković**. »Dvorac Egység je mjesto gdje smo se okupili na prvoj sjednici Organizacijskog odbora kome sam predsjedavao, egység na mađarskom znači 'zajedno', a upravo to zajedništvo je bila moja osnovna vizija Novog Sada i njegove kandidature za prestižnu titulu.«

Na tragu spomenutog zajedništva i multikulturalizma (koji se spominje u kandidaturi) benefite od EPK trebamo očekivati i za oko 5 tisuća Hrvata, građana i građanki Novoga Sada.

D. B. P.

VIII. DANI A. G. MATOŠA I DR. JOSIPA ANDRIĆA U PLAVNI

Velikanima u čast

*Priredjena svečana akademija U čast velikana – Antuna Gustava Matoša, Josipa Andrića i Pere Tumbasa Haje i predstavljanje knjige Moj kutak sriće Tonke Šimić * Organizirane su i dvije radionice za djecu koja pohađaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture*

U Plavni su u subotu, 15. listopada, i ponedjeljak, 17. listopada, održani VIII. Dani A.G. Matoša i dr. J. Andrića, manifestacija koju organizira Hrvatsko kulturno umjetničko prosvjetno društvo Matoš iz Plavne. Centralni dio ovogodišnje manifestacije bila je svečana akademija U čast velikana – Antuna Gustava Matoša, Josipa Andrića i Pere Tumbasa Haje i predstavljanje knjige *Moj kutak sriće*, nedavno preminule članice udruge **Tonke Šimić**.

»Kada smo osnivali udrugu i razmišljali koja bi nam mogla biti glavna manifestacija odlučili smo da to bude manifestacija posvećena dvojici naših velikana koji su na neki način vezani za Plavnu. Matošev otac rođen je u Plavni, njegov djed **Grgo** je u Plavni službovao puno godina, a i sam Matoš je dolazio u Plavnu. Andrićeva mati je rođena Plavanka i do kraja svog života i sam Andrić je rado dolazio u Plavnu. Cilj nam je njegovanje hrvatskog jezika i okupljanje zajednice. Ove godine taj susret bit će kroz poeziju, književnost, glazbu i folklor«, kazala je predsjednica plavanske udruge **Kata Pelajić**.

»Poticem vas da budete aktivni u vašim udrugama«, kazao je predsjednik HNV-a **Slaven Bačić**. »Poticem da nastavite ono što smo profesor **Zvonimir Pelajić** i njegova obitelj započeli. Potičem vas da koristite i vaša druga nacionalna prava, da upisujete djecu na izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, da pratite informiranje na

Svečana akademija

hrvatskom jeziku. Nije to uvijek lako, ali ako nemamo vlastito poštovanje prema sebi, neće nas poštovati ni drugi.«

ANDRIĆ I BUNJEVAČKI TAMBURAŠI

Ovogodišnji *Dani A. G. Matoša i J. Andrića* povezali su i poznatog subotičkog tamburaša **Pere Tumbasa Haju**, i to u godinu u kojoj se obilježava 125. obljetnica njegova rođenja, a poveznica je pismo, koje je 1956. godine Andrić uputio Tumbasu.

»Dokaz je to Andrićeve brige i interesa za Hrvate u Vojvodini. Značaj ovog pisma je u tome što sadrži mnoga pitanja vezana za rad tamburaških orkestara iz tog razdoblja. Neka pitanja iz tog pisma aktualna su i danas i bilo bi interesantno doznati i

je li Andrić dobio odgovor na to pismo i svoja pitanja«, rekao je profesor tambure u subotičkoj Glazbenoj školi **Vojislav Temunović** o pismu napisanom prije 60 godina.

»Prije svega treba reći da je Andrić želio prikazati u časopisu *Tamburaška glazba* rad bunjevačkih Hrvata, tamburaša koji su po ocjeni dr. Andrića bili dobri, ali nisu bili dostupni stručnoj javnosti. Prva grupa pitanja odnosila se na oblik i način stimovanja tambura. Tada su postojala dva oblika tambure: kruškoliki i ove današnje gitar-skog oblika. Prije 60 godina to je bila velika podjela i u Hrvatskoj su se više koristile kruškolike, dok su u Vojvodini dominantne bile gitar-skog oblika. Ne znamo kakav je bio odgovor Pere Tumbasa Haje, ali na osnovu

fotografija s početka XX. stoljeća mogu reći da su kod bunjevačkih Hrvata dominantne bile gitar-skog tambure. Andrić se interesirao i o tamburašima iz prošlosti. Naravno da bi nam i taj odgovor bio zanimljiv, jer bismo možda saznali imena još nekih kompozitora tamburaške glazbe, jer osim Haje mi znamo za još samo dva kompozitora: **Stipana Mukića** i **Jocu Mlinkova Mimiku**, i to tek nekoliko rečenica. Druga grupa pitanja odnosila se na način komponiranja, jer je Andrić imao informacije da je Hajo napisao *Noć na Paliću* u formi dueta uz pratnju tamburaškog orkestra, što je u tamburaškom svijetu tada bila jedna nova forma. Krajem 30-tih, 40-tih i 50-tih godina najčešće forme za komponiranje bile su uvertire, koračnice, svite,

Tamburaši iz Subotice

pa u želji da unaprijede kompozicijsku tehniku za tamburaške orkestre, namjera im je bila da u tom tamburaškom časopisu predstave i te nove forme. Andrić je ponudio organiziranje snimanja tog glazbenog materijala u Radio Zagrebu, ali podatke je li to realizirano nemamo«, kazao je Temunović.

Prema njegovim rječima, znajna je i treća grupa pitanja koja su se odnosila na Hajin privatni život, jer je jedno od pitanja bilo i je li i dalje profesor u glazbenoj školi.

»Hajo je bio prvi predavač tambure pri Glazbenoj školi u Subotici. Danas u Vojvodini u 17 glazbenih škola imamo klasu tambure«, kazao je Temunović.

No, kakvi su bili odgovori na Andrićeva pitanja ostalo je nepoznanica, kao što je nepoznanica i je li na svoje pismo uopće i dobio odgovor.

TONKIN KUTAK SRIČE

U drugom, posebice emotivnom dijelu svečane akademije predstavljena je knjiga pokojne Tonke Šimić *Moj kutak sriče*. Knjiga je to Tonkinih pjesana, objavljena poslije njezine smrti u nakladi Hrvatske čitaonice, Katoličkog društva *Ivan Antunović* i HKUPD-a *Matoš*.

»Tonka je imala živu vjeru da ovaj život ima smisao, da ima svoj cilj. Vjerovala je u križeve

i znala je da će ih ponijeti, a iza sebe je željela ostaviti svijet u kome će njeni sinovi živje-

Radionica tambure

ti bezbrižno, u kome će puna srca moći svoju majku sačuvati«, kazala je urednica knjige **Katarina Čeliković**. »Tonka je pjesnikinja koja je živjela život i pjevala je svoju životnu pjesmu. Znamo da leptir kratko živi, pa nam je leptir i bio simbol njenog pjesništva. Govorila je 'leti visoko, poleti, ali živi taj svoj život kao pravi čovjek'. Ona kao pjesnikinja duboko poštuje tradicionalne vrijednosti, brine o svijetu u kojem žive njena djeca i u kome ih ostavlja. Zahvalna je Bogu na stvorenom životu, zahvalna je svojim roditeljima, prijateljima, ponajviše suprugu, koji ju je nježno njegovao do kraja života. Njen život bio je kratak, samo 33 godine, ali bio je to kvalitetan život. Pisala je

još u osnovnoškolskim danima, u *Liri naivi*, bila je nagrađivana za svoje pjesme. Usudujem se

reći da njen život jest bila pjesma. Ta pjesma je svikla i na bol, tugu, patnju i davala je konačne odgovore. Ona je znala da je bolesna, ona je prihvatila svoju bolest, samo je uvijek željela da ljude koje ostavlja, njezine naj-

bliže, ostavi u svijetu u kome će njima biti dobro. Svojim pjesmama pisanim na šokačkoj ikavici dodirнула je nešto što se zove tradicionalna kultura, zato ona i kaže 'moj kutak sriče je na tavanu, među starinama, među zaboravljenim uspomenama'. Ta ikavica je njena materinska 'rič', ali ona je duboko svjesna i potrebe pisanja na standardnom hrvatskom jeziku. Duboko vjerujem da je Tonka otišla mirna s ovoga svijeta, a na nama je ostalo da ovaj njezin *Kutak sriče* bude objavljen, da se pjesme razidu među nama i vjerujem da će one naći prostora u našim životima«, rekla je Čeliković.

U programu svečane akademije sudjelovala je folklorna skupina iz Plavne, *Tragovi Šokaca* iz Bača, **Biljana Zorić** iz Plavne i Komorni sastav tamburaškog orkestra HGU-a *Festival bunjevački pisama* sa solisticama **Martinom Čeliković** i **Ines Bajić**, učenicama srednje glazbene škole.

Svečanoj akademiji prethodila je radionica tambure koju je vodio Vojislav Temunović i recitatorska radionica koju je vodila Katarina Čeliković, a sudjelovala su djeca koja pohađaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Program je nastavljen u ponedjeljak, 17. listopada, u OŠ *Ivo Lola Ribar*, gdje je dječja dramska skupina HKC-a *Bunjevačko kolo* izvela predstavu *Velika tvornica riječi* u režiji **Nevene Mlinko**.

Zlata Vasiljević

Publika

NATJEČAJ

**za sufinanciranje hrvatskih udruga kulture
u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini u 2016. godini**

Predmet sufinanciranja su manifestacije, projekti i djelatnosti koje u sebi imaju razvojni karakter

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje sljedećih aktivnosti:

1. Zaštita, očuvanje i predstavljanje kulturne baštine Hrvata u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini;
2. Organiziranje manifestacija kulture regionalnog ili međunarodnoga karaktera;
3. Audio-vizualno dokumentiranje tradicijske kulture i običaja hrvatske zajednice u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini;
4. Izdavanje knjiga;

Cilj natječaja

Očuvanje i promicanje kulturne baštine Hrvata u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, te poticanje razvojnih aktivnosti u radu kulturnih udruga koje djeluju unutar hrvatskoga kulturnog prostora u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

Proračun

Ukupni iznos sredstava natječaja je 600.000,00 dinara.

Vrijeme realizacije

Natječaj se raspisuje za 2016. godinu.

Opći uvjeti

Pravo sudjelovanja imaju registrirane hrvatske udruge (društva) kulture koje djeluju u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini;

Prijave se podnose isključivo na obrascu ZKVH-a, putem pošte ili osobno, na adresu: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Laze Mamužića 22, 24000 Subotica, s naznakom: »Za natječaj« (prijavni obrazac može se preuzeti na web stranicama Zavoda – u dijelu »dokumenti / službeni dokumenti« ili u uredu Zavoda);

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10 i 29 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta: *VIP MOBILE* DOO Boegrad, Omladinskih brigada 21, podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: radio bazne stanice *NS2470_02 SU_Subotica_Veterinarski_zavod* zaveden pod brojem IV-08-501-315/2016, a koji se planira na katastarskoj parceli 12018/3 KO Donji grad, (46.077799, 19.679872).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 29 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O DONESENOM RJEŠENJU DA NIJE POTREBNA IZRADA STUDIJA PROCJENE UTJECAJA ZATEČENOG STANJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

za projekt *POSTROJENJE ZA TRETMAN GRAĐEVINSKOG OTPADA* u Bajmaku na adresi Zubačište bb, katastarskoj parceli 7209/1 KO Bajmak (45.976916°, 19.412052°) nositelja projekta *PTP DUBRAVA* DOO Bajmak, Dózse Györgya br. 9-15.

Zainteresirana javnost ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima informiranja. Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na internet adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-285-2016.pdf

SUBOTIČKE KNJIŽNIČARKE NA SKUPŠTINI HRVATSKOGA KNJIŽNIČARSKOGA DRUŠTVA U PRIMOŠTENU

Knjižnice – važan faktor u društvenom razvoju

Bernadica Ivanković i Nevena Mlinko predstavile rad Čitateljskog kluba Flâneuri koji već godinu dana djeluje pri subotičkoj Gradskoj knjižnici

Knjižnica: fizički, virtualni i pravni prostor za usluge i korisnike bila je tema 41. Skupštine Hrvatskoga knjižničarskoga društva koja je od 12. do 15. listopada održana u Primoštenu. Poznato je da knjižnice u svijetu imaju značajnu ulogu u kulturnom, obrazovnom i društvenom razvoju. U okviru Europske unije imaju posebno mjesto zbog postulata razvoja i razumijevanja raznolikosti i interkulturalnog dijaloga, slobode izražavanja, ljudskog dostojanstva, solidarnosti i tolerancije.

NOVA ULOGA

Knjižnice se danas nužno mijenjaju iz tradicionalnih čuvarica znanja u moderne institucije koje nude informacije dostupne na različitim medijima i u kojima je usmjerenost na korisnika i slobodan pristup informacijama najvažnije usmjerenje. Tako one postaju dio multikulturalnog

Nevena Mlinko i Bernadica Ivanković

društva i znače demokratski, kulturni, obrazovni i društveni razvoj. Nova uloga knjižnica u digitalnom dobu vrlo je jasno naznačena još 2000. godine u Smjernicama za zakonodavstvo i knjižnice u Europi koju je donijelo Vijeće Europe i Europski ured za knjižnice, informacijske i dokumentacijske udruge (EBLIDA) što kasnije potvrđuje i Manifest za digitalne knjižnice. Međutim, još uvijek ima sredina gdje se smjernice ne primjenjuju i gdje Knjižnice nisu prepoznate

kao važan faktor u društvenom razvoju sredine.

SUBOTIČKI PROJEKT

U radu 41. Skupštine Hrvatskoga knjižničarskoga društva sudjelovalo je oko 280 knjižničara iz cijele Hrvatske i inozemstva među kojima su bile i djelatnice Gradske knjižnice Subotica – **Bernadica Ivanković** i **Nevena Mlinko**. U svom izlaganju naslovljenom *Knjižnica kao prostor flanerije* one su predstavile rad Čitateljskog kluba *Flâneuri koji već godinu dana djeluje na hrvatskom jeziku te okuplja tinejdžere u »zabavnu šetnju nepoznatim putom«* (Matoš). Cilj

Kluba je pustiti mlade da dožive knjižnicu po vlastitoj mjeri – u slobodi, stvaralaštvu kroz pisanu i druge oblike umjetnosti i kreativnosti, pri tome razvijajući gastronomiju oka i duha. Jer *Flâneur* je radoznali promatrač grada koji luta s jednim ciljem – da doživi neočekivano, otkrije nepoznato, iskusi nešto novo i stvori nešto svoje a *Knjižnica* je pravo mjesto za to. Iako je u svijetu pojam *flâneura* poznat po **Baudelaireu**, a u Hrvata ga uvodi **Matoš**, nije dovoljno poznat i rasprostranjen. Otuda je i izlaganje subotičkih knjižničarki s konkretnim primjerima u praksi bilo veoma zapaženo.

Ovogodišnja Skupština Hrvatskoga knjižničarskoga društva je okupila najznačajnija imena iz ove oblasti. Plenarna pozvana izlaganja su održali **Jukka Relander**, predsjednik EBLIDA-e i **Kaspars Rūklis**, voditelj odnosa s javnošću iz Latvijskog instituta. Rad su pratili i predsjednici te predstavnici knjižničarskih društava iz Latvije, Mađarske, Austrije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Slovenije i Srbije. Skupština je bila i izborna pa su delegati potvrdili još jedan mandat dosadašnjoj predsjednici Društva, dr. sc. **Dunji Holcer**, knjižničarskoj savjetnici.

H. R.

MJESEC HRVATSKE KNJIGE

Rad 41. Skupštine HKD-a zaokružen je otvorenjem Mjeseca hrvatske knjige koji je upriličen u Šibeniku, gradu koji obilježava nekoliko značajnih obljetnica (950 godina od prvog spomena grada u ispravi vladara hrvatske države **Petra Krešimira IV.**, 150. obljetnicu Narodne slavlanske čitaonice u Šibeniku te 400 godina od objave knjige **Fausta Vrančića** *Machinae novae*). Centralna tema i moto ovogodišnje manifestacije je *Čitam 100 na sat*. Tijekom Mjeseca hrvatske knjige bit će održano oko 2.000 programa u knjižnicama diljem Hrvatske, a bit će zatvoren 15. studenoga izvlačenjem nagrada u okviru Nacionalnog kviza za poticanje čitanja u kojem sudjeluju i djeca koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Subotici i okolici.

OTVORENE PROSTORIJE VLADIČANSKE REZIDENCIJE U ŠIDU

Objekt velikoga srca

Zahvaljujući Biskupskoj konferenciji Italije i Caritasu Italia, u Šidu su prošloga tjedna, 14. listopada, otvorene renovirane prostorije u letnjoj Vladičanskoj rezidenciji, objektu Šidanima poznatijem kao Ruski dvor. Renovirane prostorije trebale bi služiti kao volonterski centar, kako bi one za vrijeme trajanja migrantske krize, pružale

smještaj svim volonterima i osobama koje svakodnevno pomažu migrantima. Radove na renoviranju prostorija je najvećim dijelom u iznosu od oko 90.000 eura, financirala Biskupska konferencija Italije i Caritas Italia, a financijsku podršku pružila je općina Šid, predškolska ustanova *Jelica Stanivuković Šilja*, dok je Caritas Apostolskog Egzarhata skupa s parohom grkokatoličke crkve u Šidu **Mihajlom Režakom**, radio na realiziranju samog renoviranja. Adaptirane su i prostorije vrtića koje se također nalaze u tom objektu, uvedeno je grijanje, napravljena nova kuhinja, sanitarne prostorije, ulazno stubište, a postavljena je i nova stolarija.

Izgradnja Vladičanske rezidencije Ruski dvor, počela je 1780., a završena 1803. godine. Izgradnju je započela **Marija Terezija**. Prva namjena mu je bila upravna zgrada za imanje davano na korištenje Križevačkoj eparhiji. Od 1920. pa sve do 2002. godine u njemu je bio manastir sestara Vasilijanki, a u poslijeratnim godinama sirotište i internat. Ruski dvor je oduvijek bio otvoren za sve posjetitelje, gdje su mnogi putnici namjernici, kulturni djelatnici, posjetitelji Šida, svračali i noćivali. Mnoge Šidane za taj objekt vezuju lijepe uspomene, s obzirom na to da su mnogi u njemu proveli najljepše dane svog djetinjstva u vrtiću koji se nalazi u tom objektu. »Mi otvaramo srce svim ljudima koji dođu na ove prostore, koji traže utočište, a istovremeno nudimo prostor za odvijanje svih kulturnih i duhovnih aktivnosti« rekao je dekan arhijereski namjesnik grkokatoličke crkve Mihajlo Režak.

Najveći dio sredstava za obnovu, izdvojila je Biskupska konferencija Italije i Caritas Italie, s ciljem da u tom objektu pruže adekvatne uvjete za boravak onima koji pružaju pomoć migrantima: »Moto našeg programa koje je uputila Biskupska konferencija Italije jesu riječi evanđelja: Bio sam stranac i primili ste me. Jer s jedne strane su ljudi koji dolaze ovdje, a s druge strane je lokalna zajednica. Imali smo želju da ova zgrada postane mjesto gdje se nudi pomoć i lokalnom stanovništvu i strancima, koji prolaze i borave u Šidu«, istaknuo je ispred Biskupske konferencije Italija **Daniela Bombardi**.

Ovo je druga investicija Biskupske konferencije Italija i Caritas Italia u Srbiji, pored one u Krnjači gdje je izgrađena kuhinja za potrebe migranata: »Velika je radost da smo to mogli učiniti i ovdje. Zahvalio bih se Caritasu Italia što je prepoznao potrebe ove regije i što su željeli ovdje uložiti, kako bi pomogli onima kojima je naša pomoć sada itekako potrebna«, rekao je **Vladislav Varga** direktor Caritas Srbije.

S. Darabašić

DOTACIJAMA VJERNIKA I BEZDANSKIH TOPLICA

Obnavlja se crkva u Bezdanu

U listopadu se započelo s obnovom tornja na crkvi svetih Šimuna i Jude Apostola u Bezdanu, a kako je crkva posebna po mnogo čemu, tako je i po tornju za koji se vjeruje da nije u sklopu crkve nego je dograđen.

Promatrajući crkvu s prednje strane, što potkrepljuju i nacrti, uočavaju se prazna mjesta gdje su trebala biti izgrađena dva tornja, međutim zbog političkih i materijalnih okolnosti njihovo podizanje prilikom izgradnje crkve je odloženo pa se pribjeglo privremenom rješenju, izgradnji jednog nasuprot planiranih, još i danas jedinog postojećeg zvonika s tornjem na zadnjoj strani crkve. Uz sve navedeno i ovaj postojeći zvonik je mnogo manji nego što bi trebao biti. Tako je bezdanska crkva izuzetak jer ulaz u nju nije ispod postojećeg tornja visine 38 m u kome su instalirana tri zvona.

Tužno sjećanje

VALENTINA KUJUNDŽIĆ – TINA

23. 10. 2011. – 23. 10. 2016.

Vrijeme ne donosi zaborav, samo naviku da se s bolom mora živjeti. Sveta misa održat će se 23. listopada u 9.30 u crkvi Isusova Uskrsnuća.

Tvoji: tata Tomica, mama Sandra, braća Dario i Mateo i sestra Kristina

Tijekom posljednjih godina crkva je oličena, poradilo se na poboljšanju rasvjete i popravci sata na tornju, dok su vitraji spolja zaštićeni žičanom mrežom. Kako je Bezdan mjesto koje ima ljekovitu banju postavljanjem rampe za invalidska kolica crkva je postala pristupačnija osobama koja imaju poteškoće u kretanju.

Do kraja mjeseca trebalo bi se izgraditi parkiralište ispred crkve, postaviti novi križ i zamijeniti oštećeni i dotrajali lim na tornju kao i prozori na zgradi župe. Sredstva za navedene radove prikupljena su milodarom lokalnih vjernika ali i doprinosom korisnika bezdanskih toplica.

Ž. Zelić

Svetkovina sv. Dimitrija

Srijemska biskupija i ove godine slavi svetkovinu nebeskog zaštitnika biskupije, katedrale i župe Srijemska Mitrovica, sv. Dimitrija, đakona i mučenika. Toga dana organizira se biskupijsko hodočašće u katedralu u Jubilarnoj godini milosrđa. Euharistijsko slavlje je predviđeno u katedrali-manjoj bazilici u Srijemskoj Mitrovici 26. listopada u 18 sati, koje predvodi Apostolski nuncij u Republici Srbiji, mons. **Luciano Suriani**.

NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
VRDNIK	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Svaki čovjek se makar nekad zapita je li pred Bogom pravedan. A dok sebi postavlja to pitanje nada se da jeste, čak i ako je svjestan svojih mana i propusta. Misli kako ne mora biti savršen da bi bio pravednik u Božjim očima, jer svakako ima mnogo gorih ljudi od njega. Mnogi se pak ni ne pitaju jesu li pravedni, nego se takvima smatraju te misle kako su bolji od drugih prema nekim svojim kriterijima. No, za procjenjivanje pravednosti pred Bogom sam Bog propisuje kriterij, jednak za sve, a o tom kriteriju govori Isus u svojoj prispodobi o farizeju i cariniku (usp. Lk 18, 9-14).

SEBE SMATRATI PRAVEDNIKOM

Farizej i carinik dolaze u Hram. Znamo da su farizeji pripadali vjerskoj eliti, poznavali su dobro Pismo, živjeli su prema Zakonu te su na temelju toga o sebi imali vrlo visoko mišljenje, smatrali su se boljima od ostalih. Carinici su, s druge strane, bili omraženi u narodu zbog službe koju su vršili. Naime, ubirali su porez od naroda za rimsku vlast, a često u toj službi nisu bili poštteni te su znali uzimati malo više kako bi i njima nešto ostalo. Tako prvi čovjek iz prispodobe, farizej, ulazi u Hram držeći se tipično farizejski. Ne samo da se pred ljudima smatrao pravednikom i boljim od ostalih, nego tako nastupa dolazeći pred Boga. I pred svo-

Stav pred Bogom

jim Stvoriteljem on misli kako je pravedan i kako se ima čime pohvaliti: »Postim dvaput u tjednu, dajem desetinu od svega što steknem« (Lk 18, 12). U njegovom stavu nema ni malo poniznosti, dolazi pred Boga uzdignute glave.

I ne samo da smatra kako se pred Bogom nema zbog čega kajati i ni za čim žaliti, nego jasno iznosi mišljenje kako je bolji od drugih ljudi. Njegova oholost kao da nema granice. Vidi sve tuđe mane i pred Bogom ih iznosi: »Bože, hvala ti što nisam kao ostali ljudi: grabežljivci, nepravednici, preljubnici ili – kao ovaj carinik« (Lk 18,11). Svoje mane ne vidi, smatra da ih nema. To je pogrešan stav pred Bogom, zato evanđelje i počinje riječima: »Nekima koji se pouzdavaju u sebe da su pravednici, a druge podcjenjivahu, reče Isus ovu prispodobu« (Lk 18, 9). Nitko ne može stati pred Boga smatrajući se pravednim. Koliko god se trudili poštivati sve vjerske propise, ljubiti bližnje, činiti dobro, ljudska grješna narav, nažalost, ne može se uvijek odupirati grijehu te čovjek svojim mislima, riječima ili djelima posrne i sagriješi. Zato se ne smijemo zavaravati svojom pravednošću. Dovoljno je uzeti ispit savjesti i već otkrivamo pravu sliku sebe.

S druge strane, niti jedna čovjek ne može i ne smije procjenjivati koliko je pravedniji od drugog. Mi možemo vidjeti nečija loša djela, ali to je samo jedan djelić onoga što taj čovjek jest i što čini. Mnogo toga o njemu ne znamo, što Bog zna te se ne možemo s njim uspoređivati i procjenjivati jesmo li pravedniji ili ne. Na nama je da vodimo računa o vlastitoj pravednosti i ispravnom stavu pred Bogom.

PONIZNOST

Suprotno od farizeja, koji pred Boga dolazi uzdignute glave i pun sebe, carinik u Hram ulazi pognute glave bijući se u prsa: »Bože, milostiv budi meni grešniku!« (Lk 18,13). Potpuno je svjestan svoje grešnosti i ne pokušava se opravdati, niti uljepšavati sliku o samom sebi. Ne uspoređuje se s drugima, već gleda isključivo sebe. Svjestan je da je učinio mnogo toga lošeg i sada, pred Bogom, kaje se i traži oprost.

Isus nam u ovoj prispodobi o farizeju i cariniku baš grešnog carinika stavlja kao uzor. Njegovo držanje pred Bogom je ispravno. Mi možemo misliti da smo više ili manje bolji od drugih, ali pred Božjom svetošću nema čovjeka koji se može priznati pravednikom. No, treba biti dovoljno ponizan i bez obmanjivanja samog sebe priznati vlastite grijehe. Zato nam stav carinika pred Bogom treba biti uzor. Prije svega trebamo se suočiti sami sa sobom, a onda odbaciti oholost koja nas priječi da se priznamo slabima i grješnima. Tim poniznim stavom i kajanjem carinik je dopustio Bogu da mu oprost grijehe i da mu priliku da krene ispočetka. Takvu priliku dobiva svaki čovjek kada se iskreno pokaje i pristupi sakramentu ispovijedi.

Isus nam ovom prispodobom poručuje da moramo odbaciti farizejski stav koji je i danas veoma rasprostranjen među vjernicima. Naša redovitost u izvršavanju vjerskih propisa i obveza ne čini nas pravednicima, niti nam daje pravo da se uznosimo i smatramo boljima od onih koji su prema našoj procjeni manje revni vjernici. Pred Boga trebamo stati ponizno i priznati svoju malenost i grešnost, a on će nam iskazati svoju ljubav i milosrđe.

MINI INTREVJU: LUCIA SKENDEROVIĆ, SUBOTICA

Torba ili fotoapararat?

Lucia Skenderović iz Subotice studentica je medicine, a nama je zapala za oko na jednoj svadbi gdje je nosila stari fotoapararat sa sobom. Bilo nam je čudno. Nismo bili sigurni je li to modni detalj ili zaista fotoapararat?!

Zašto koristite stari fotoapararat?

Danas svatko može fotografirati. Ipak, mišljenja sam da treba u svemu biti umjeren, jer je, kako kažu pametniji od nas, i sam lijek u velikim količinama otrov – i upravo s ovom mišlju započelo je moje »putovanje unazad« i vraćanje staroj fotografiji. Odnosno vraćanje ljepoti slučajnosti, čistoj fotografiji, neusiljenom trenutku i nadanju – »hoće li nam uspjeti ova fotografija, hajde još jednom, za svaki slučaj«.

Pazite li više kako fotkate s obzirom na to da imate ograničenje zbog filma ili nosite uvijek više filmova sa sobom?

Nije mi se do sada dogodilo da u džepu čuvam rezervu – idem uvijek na sve ili ništa. Radujem se sunčanom i vedrom danu, jer aparat poput mog zahtjeva svjetlost. Svaki novi film za mene je avantura.

Jeste li ovaj fotoapararat naslijedili ili ste ga kupili?

Aparat koji imam je od mog djede, kupljen neposredno pred put u Afriku, a isti mora biti stariji od mene makar dva puta, a baka mi ga je dala za jedan rođendan. Da zna govoriti rado bih mu prepustila da odgovara na ova pitanja, jer je zaista vidio svijeta i išao iz ruke u ruku. Godine su, svakako, učinile svoje – ponekad se ogledalo zaglavi, ne »okine« kad mu se zapovjedi, često nije raspoložen za suradnju pa mi se pokida film... Dosta je svojeglav, ali to po prirodi stvari nekako i dolazi s vremenom.

Jeste li zadovoljni s kvalitetom fotografija koje pravi?

Sve fotografije koje napravim i izradim. Zanimljivo je kako se, dok sam iza objektiv, u sebi nadam kako mi je uspjela neka fotografija, a pri izradi shvatim da je ogledalo »pojelo« polovicu, dok mi se, također, često događalo da fotografije koje uslikam samo da istrošim film do kraja budu najbolje. Stoga, svaki film za mene je definitivno *ora et labora*, a izrađivanje prava avantura.

Zainteresiraju li se ljudi kad Vas vide sa ovim fotoaparatom?

Većini je simpatično i interesantno kad me vide, naročito djeci. Najčešća pitanja i komentari koji su mi upućeni dok nosim aparat sa sobom jesu: »Je li to neka ženska torba?« »Je l' to stvarno radi?« »Što je to?«

J. Dulić Bako

IGRA

MEMORY

PRAVILA IGRE

Uzbudljiva igra koncentracije za 2 do 10 igrača, za djecu od 5 godina i starije. Koncentracija i dobro pamćenje su ključ uspjeha u ovoj igri, a oboje se stimulira kroz ovu igru.

POČETAK IGRE:

Dobro izmješajte karte i posložite ih na stol tako da su slike okrenute licem prema dolje, a složene su u obliku pravokutnika (preporuka: 10 x 6). Poledina svake karte mora biti dobro vidljiva, tj. karte se ne smiju doticati. Igru započinje igrač prema dogovoru, a nastavljaju ostali igrači u smjeru kazaljke na satu. Onaj na koga je red okreće dvije karte, pazeći da svatko tko igra može vidjeti karte.

Ako slike preokrenutih karata odgovaraju jedna drugoj, maknite taj par karata, stavite ih na stranu i odmah okrenite druge dvije karte. Dokle god igrač uspijeva okrenuti par karata koje pristaju jedna drugoj, dotle ima pravo okretati karte. Čim okrene dvije karte koje ne čine par, njegovo je pravo okretanja karata završeno. U prvim djelovima igre često se događa da dvije okrenute karte ne čine par.

Svatko nastoji točno zapamtiti gdje leži svaka od slika, ali vrlo brzo se događa da je par preokrenute karte već viđen. Igrač na kojemu je tada red pokušava se prisjetiti gdje je ta karta, kako bi mogao okrenuti odgovarajući par.

POBJEDNIK

U ovoj igri pobjeđuje onaj igrač koji prvi riješi sve zadane parove skrivenih karata. Igra je odlična i za zajedničko igranje roditelja i djece, jer mališani imaju prilike ravnopravno se nositi sa svojim tatom ili mamom. Ima puno smijeha, a možda bude i malo plača kod onih koji gube.

TV PREPORUKA

PETAK, 21. LISTOPADA, HRT1 20.55

Naši dani – priče o hrvatskom roku glazbeno-dokumentarna serija

Treća priča događa se 70-ih godina 20. stoljeća. Kako je od *Grupe 220* nastala grupa *Parni valjak*? Ova priča govori o prvom susretu **Huseina Hasaneferendića Husa** i **Akija Rahimovskog**, o prvim pjesmama *Parnog valjka* i o njihovom prvom velikom uspjehu, albumu *Gradske priče*. Bilo je to vrijeme prve hrvatske rok opere *Gubecbeg*, ujedno tek treće rok opere u svijetu, vrijeme grupa

Drugi način, *Aerodrom* i grupe koja nije hrvatska, ali ju je otkrila najjača hrvatska diskografska kuća tog vremena, Jugoton i kao takva je bila nezaobilazna za cijelu rok scenu bivše države – grupa *Bijelo dugme*. O tome u seriji govore: Husein Hasaneferendić **Hus**, **Aki Rahimovski**, **Goran Bregović**, **Željko Bebek**, **Jurica Pađen**, **Vladimir Mihaljek**, **Zlatko Gall**, **Hrvoje Horvat** i mnogi drugi.

Suradnici na scenariju: **Siniša Škarica**, **Hrvoje Horvat**, **Arsen Oremović**, **Milan Majerović Stilinović**
 Narator: **Goran Navojec**
 Montaža: **Alfred Kolombo**
 Režija: **Andrija Vrdoljak**
 Urednik: **Tomislav Štengl**
 Izvršni producent: **Hrvoje Habeković**

KNJIGA

PETKO VOJNIĆ PURČAR

Ljubavi Blanke Kolak

U ravni, pak, konkretnoga govora, u osnovi je tematskoga okvira ovoga romana **Vojnić Purčarevo** pripovijedanje o dramama života jedne žene i njezinim ljubavima, a što se zbiva u okruženju jednog vremena i podneblja. Vremena i podneblja ovdašnjem čitatelju i više nego znanog, budući da ih iskušava kao vlastite – Bačka je to, Subotica i njezin atar, a u bremeni-to i neizvjesno vrijeme poraća, koje sa ženom ne zna što točno hoće. Velika je to priča o ne tako običnoj ženi, a u tako vrijeme, o njezinom odrastanju, postignućima i padovima, ostvarenjima i promašajima, o ženi skrhanom izazovima putenosti... Ženi okružene povijesnim okolnosti poraća, punih okrutnosti, nenaklonjenosti i novuma, u čemu se često mogu prepoznati i naše vlastite životne situacije...

T. Ž.

PJESMA ZA DUŠU:

Ta tvoja barka mala Ljupka Dimitrovska

Pričao si da me voliš,
meni maloj plavoj
Pričao si o svom brodu,
k o o lađi pravoj
Rekao si svima znanim,
još jedna furešta
Sinje more, oči tvoje i u dvoje fešta

Ta tvoja barka mala,
što pušta na sve strane
Ja sam je brodom zvala,
ja sam je brodom zvala
A jedva u nju stanem
Ta tvoja barka mala,
obična plava barka
Kao i ljubav naša, kao i ljubav naša
Ostat će samo šala

Pričao si da si mornar, meni iz daleka
I da ova mala barka samo na me čeka
Sad je kasno, doviđenja,
ti što ljubiš ljeti
Ja ti želim dobro more,
nekad me se sjeti

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (30.)

Pripema: Milovan Miković

Privlačna snaga raznovrsnosti

Skladatelj i dirigent **Milan Asić** odlučuje se za Suboticu u životnoj dobi od nepunih trideset godina, pokrenut željom da upravo ovdje stavi na provjeru vlastitu darovitost i stvaralačke sposobnosti. Izabire ju ni malo slučajno, budući da je na izmaku XIX. i početkom XX. stoljeća Subotica bila na glasu, u krugovima ljubitelja glazbe, kako kod publike, tako i stručne kritike, kao istaknuto srednjoeuropsko glazbeno-kulturno središte (što je danas, nažalost slabo i nedovoljno poznato). Pored toga ovamo ga je dovela i želja da se upozna s bogatim i raznovrsnim muzičkim naslijeđem naroda ovoga podneblja, njihovom glazbenom tradicijom i kulturom.

U tom kontekstu valja promatrati Asićeve nakanu da postane dirigentom baš Subotičke filharmonije, u kojoj je okupio osamdesetak (neujednačeno) obrazovanih glazbenika s kojima veoma mnogo i predano radi, postupno ih i ustrajno osposobljavajući za izvedbe najsloženijih djela svjetske glazbene literature, tijekom niza redovitih godišnjih simfonijskih koncerata što ih je ustalio, čime je osvojio publiku i zaslužio stekao brojne jugoslavenske, srbijanske, vojvođanske i nagrade grada Subotice.

Dirigentski uspjesi Milana Asića na području simfonijske glazbe u Subotici (s redovitim gostovanjima u vodećim zemaljskim središtima, ali i drugdje) ubrajaju se među najveće uspjehe na tom području izvan Beograda, Zagreba i Ljubljane. Glazbena kultura Subotice u samom je vrhu, a Subotička filharmonije uvrstila se među vodeće orkestre na tragu želje za stalnim razvojem i napredovanjem.

MUZIČKA GRANA I OPERA

O skladateljskom i dirigentskom djelovanju maestra

Milana Asića dr. **Josip Andrić**, među ostalim je napisao i ovo: »Uz simfonijsku glazbu Asić je u Subotici nastojao utrti put i izvođenju scensko-glazbenih djela. Počeo je s izvođenjem opereta te je od 1947. na subotičku pozornicu stavio cijeli niz najznačajnijih djela domaće i svjetske operetne muzike. Ali u isto vrijeme pošao je i dalje te je ubrzo izveo i **Gotovčevu** pastirsku igru **Dubravka**, dvije slike i **Zajčeva Zrinjskog**, a 1948. godine doživjela je Subotica i prvu izvedbu **Puccinijeve Tosce**. S tim prvim uspjehom na području operne

fesor Muzičke akademije, u svojoj kritici o premijeri Andrićeva operetna djela **Dužijance** i **Mascagnijeve Cavallerije** rusticane ovako prikazao značenje Milana Asića: »...Za dirigentskim pultom upoznali smo muzičara izrazitog dirigentskog temperamenta i solidnog znanja. Ovi njegovi kvaliteti dali su izvođenim delima pečat ozbiljno i umetnički uverljivo obavljenog posla. Subotička Opera ima u njemu odličnog dirigenta, muzičara doraslog da s punim uspjehom nastavi rad na daljem umetničkom uzidaznju ove vredne usta-

Jelka Šokčević-Asić, Zdenka Mužljaj u komadu *Ljubavnici* nepoznatog dubrovačkog pisca, sezona 1948./49.

glazbe otvorio je Milan Asić put ostvarenju stalne Opere subotičkog Narodnog kazališta. Od 1951. godine radila je Muzička grana Narodnog kazališta, koja je od jeseni 1952. godine proglašena stalnom Operom s direktorom Milanom Asićem. Ostvarenje stalne subotičke Opere najveća je kulturna tečevina, do koje je Subotica došla neumornim nastojanjem Milana Asića. To je historijski čin, koji će tek kasnije biti pravo ocijenjen i s kojim će u našoj kulturnoj historiji biti nerazdruživo vezano ime Milana Asića.«

Dočim je beogradski glazbenik **Mihajlo Vukdragović**, pro-

nove, koja vrši tako značajnu kulturnu misiju u jednom gradu, koji je po svojim tradicijama i opštem značaju, a isto toliko i po svom eksponovanom geografskom položaju zaslužuje najveću pažnju i podršku.«

»NASMIJANA JE BILA JESEN 1945.«

Prisjećajući se vremena svoga dolaska u Suboticu, sam Milan Asić je u jednom razgovoru, ovako opisao grad kojemu se posvetio: »Nasmijana je bila jesen 1945. slobodna. Prva slobodna jesen u novoj Jugoslaviji. Već za prvu predstavu tragi-

je **Matija Gubec** napisao sam scensku glazbu, koju su izvodili članovi Subotičke filharmonije pod mojim ravnanjem. Topovi su umuknuli i umjesto njihove 'pjesme' jesenji vjetar je ulicama grada nosio najljepše muzičke akorde naših i stranih kompozitora. Preuzeo sam mjesto dirigenta u filharmoniji. Usporedo sam radio i u kazalištu. Muzički život grada počeo je bujati. Bujati, u jeseni. Moj najljepši doživljaj iz tog perioda jeste, gostovanje subotičke filharmonije od 77 članova u Beogradu, u Kolarčevoj zadužbini, gdje smo na osnovi uspješnog nastupa proglašeni za četvrti simfonijski orkestar u zemlji. Tada je već bilo proljeće. Osmjehivalo se subotičko muzičko proljeće, u tom trenutku okićeno prvim priznanjima. Iste te 1950. godine, na osnovu dotadašnjeg rada, dobivam Sedmojulsku nagradu Narodne Republike Srbije. Sami muzički počeci pak, izvođenja opere **Tosca**, odlomaka iz opere **Nikola Šubić Zrinjski** i niza opereta, te nastavak uspješnog rada koji je praćen od strane **Krešimira Baranovića**, **Oskara Danona**, **Branka Dragutinovića**, **Mihaila Vukadinovića** i drugih, uvjetuje stvaranje Opere koja je službeno oformljena 1950. godine. Četiri proljeća je živjela i radila Opera u Subotici. Potom odlazim za prvog dirigenta Opere u Novom Sadu. Jedna godina. Zatim, dvije godine u Zagrebu kao glazbeni direktor i dirigent u gradskom kazalištu Komedija. Godine 1957. Subotica me poziva da se vratim. Po povratku preuzimam mjesto dirigenta Filharmonije i Kazališnog orkestra. Uslijedila su i mnoga priznanja ... Što još da vam kažem? Ni jedan početak nije lak, no prijatno sjećanje ostaje... Lijepa je bila jesen 1945...« [:Naša pozornica-Szinpadunk, 1975./76., 7.]

Monoštorci na Oktoberfestu

Oktoberfest najveća je atrakcija Münchena i najveći narodni festival na svijetu. Traje obično 16 dana i održava se od pretposljednog tjedna rujna do prvog tjedna listopada. Održava se od 1810. godine kada je održan prvi festival u čast vjenčanja prijestolonasljednika princa **Ludviga** s princezom **Therese von Sachsen-Hildburghausen**. U povodu tog kraljevskog vjenčanja bila je upriličena i velika utrka konja, koja se i narednih godina počela tradicionalno organizirati, da bi na kraju prerasla u festival koji je danas poznat kao Oktoberfest. Na tom festivalu, vjerovali ili ne predstavili su se i Monoštorci u svojim prepoznatljivim šokačkim nošnjama. Bila je to 1975. godina i vjerojatno bi to gostovanje na ovom svjetskom festivalu ostalo i zaboravljeno da nije društvenih mreža na kojima su ovih dana objavljene fotografije gostovanje Monoštoraca u Münchenu. Tragom te fotografije krenuli smo i mi.

NA ISTOJ POZORNICI

Tko je i zašto odlučio da te 1975. godine baš Monoštor bude predstavnik tadašnje Jugoslavije na *Oktoberfestu* ne zna se. Tek nije bilo nikakvog natjecanja na kome su se Monoštorci izborili da budu dio ove svjetske atrakcije, već je jednostavno u mjesnu Kulturno-prosvjetnu zajednicu stigla direktiva da se imaju spremati da Jugoslaviju predstavljaju na *Oktoberfestu*. Prema kazivanju **Marije Šeremešić**, jedne od sudionica, nisu Monoštorci bili upućeni u to što radi vlast, a u ono doba neka vrsta vlasti bila je i kulturno-prosvjetna zajednica. »Jednostavno pročulo se po selu da se treba spremati jedna mješovita skupina koja će biti sudionikom parade centrom Münchena i jednog večernjeg

nastupa. Tako je napravljena grupa od četrdesetak članova, a voditelj i koreograf bila je **Katica Pašić**. Kako nam je tada rečeno, mi smo trebali biti sudionici defilea, na određenim punktovima. Tijekom tog defilea trebali smo nešto odigrati, koreografiju ili neko izvorno kolo i na koncu s nekim običajem predstaviti se na večernjem koncertu u dvorani cirkusa *Krone*. U toj dvorani nastupali su i *ACDC*, *Beatles*, tako da smo mi imali privilegij stati na istu pozornicu gdje su nastupali i ovi poznati glazbenici«, prisjeća se priprema i puta u München Šeremešić. Za taj put pripremalo se nekoliko tjedana, jer trebalo je sve biti savršeno, od koraka, koreografije, prikaza običaja, nošnje, glazbenog orkestra. Za prikaz običaja odabran je običaj rakije, što je prosidba mlade koju prati specifičan način pjevanja – groktanje.

DEFILE I OVACIJE

Do Münchena se putovalo kako drugačije nego li autobusom. Prije polaska na put Monoštorci su dobili naputke o tome kako se trebaju ponašati u inozemstvu, jer bila su to vreme-

na kada se vodilo računa da se ne stupa u razgovore i kontakte s nepoznatim osobama, a naša sugovornica sjeća se i da se na tom putu do Münchena i nazad autobus detaljno pregledao poslije svakog stajanja. Put kao i svaki duži put, puno doživljaja, smjeha i svega onoga što prekraćuje višesatno putovanje.

Kako je bilo nekoliko slobodnih mjesta put Münchena putovali su i oni koji su ovaj odlazak u Njemačku iskoristili običi nekoga od svoje obitelji. Među njima bila je i strina **Tonka**, naoružana papirnatim barjacima i ostalim navijačkim rekvizitama. Jeste ona išla u posjet kćeri, ali je sebi za zadaću dala i da bude potpora Monoštorcima na *Oktoberfestu*.

Po dolasku u München Monoštorci su dužni bili prvo se javiti u jugoslavenski konzulat, a tek tada je i primijećeno da su na ovaj put krenuli i stigli bez državne zastave, koju su bili obvezni nositi na svečanom defileu. Ispostavilo se da je zbog nekog praznika zastavu bilo teško naći i u konzulatu. No, problem je bio riješen, ali je ipak malo poremetio planiranu satnicu. Monoštorci su bili smje-

šteni u jednom hostelu gdje su prenoćili, a pripreme za naporan dan koji ih je čekao počele su već u rano jutro, jer trebalo je nekoliko sati dok se svakom članu skupine nošnja nije obukla i namjestila onako kako treba.

Defiliralo se ulicom dugom sedam kilometara, a s lijeve i desne strane ulice masa svijeta. I tu već spomenuta strina **Tonka** koja je išla ispred povorke Monoštoraca mahajući zastavicama i vičući – ovo su naši, ovo su naši. Nije bilo lako u nošnji, sa šminkom izdržati tu kilometražu, a poslije sedam kilometara istopila se šminka, otpale pete s papučica, ali izdržalo se. »Išli smo u povorci, na određenim dionicama smo se kerili, zastajali odigrali kolo, dva pa nastavljali dalje. Kruna je bio večernji koncert pred nekoliko tisuća gledatelja. Prikazali smo običaj rakije i za taj nastup dobili smo ovacije«, priča Šeremešić.

Ova grupa Monoštoraca koja je sudjelovala na Oktoberfestu te davne 1975. godine nikada se više nije ponovno okupila, a nekoliko fotografija snimljenih tada u Münchenu ostalo je kao sjećanje na taj nastup.

Zlata Vasiljević

Recitatori, pripremite se!

Nije lako biti pjesnik, a još manje lijepo kazivati poeziju. Kažu za to se treba roditi, ali se dosta toga može i naučiti. Ako volite, probajte!

Želim najaviti na vrijeme kako biste se počeli pripremati, da će XV. Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku biti održana za 2 tjedna, točnije 4. studenog u Subotici, u Gradskoj knjižnici. Početak je zakazan za 10 sati.

Nadam se da se vidimo i da ste već odabrali neku lijepu pjesmicu koju ćete uvježbati sa svojom učiteljicom, nastavnicom, profesoricom ili tko već ima dovoljno ljubavi za poeziju da vam ju prenese.

Dakle, ne gubite vrijeme. Ponovite tekst ili odaberite novi, ako to još niste učinili, i prijavite se za jednu od tri razine (od I. do IV., odnosno od V. do VIII. razreda osnovne škole ili za srednjoškolce) najkasnije do sljedećeg petka, 28. listopada, na e-mail: bernadica@gmail.com ili putem telefona: 063/1169200. Možete biti predstavnik škole ili vaše udruge. Ukoliko ste osnovac recitacija Vam može trajati do 3, a za srednjoškolce i 4 minute. Kao i do sada svi sudionici dobit će dar – knjigu, a najbolji, njih tridesetak ići će u Osijek u kazalište i da ne odajemo sve detalje izleta. Samo ću dodati da se vrijedi potruditi.

Stoga, okušajte se i u ovim vodama i učinite da 4. studeni bude blagdan za uši i dušu za sve koji toga dana dođu u subotičku knjižnicu.

Najvjerniji čitatelji subotičke knjižnice

Povodom 126. rođendana Gradske knjižnice u Subotici nagrađeni su najvjerniji čitatelji. Među njima je **Andrija Mandić**, učenik III. h OŠ *Matko Vuković* i **Ivana Piuković**, učenica IV. f gimnazije *Svetozar Marković*. Andrija kaže da voli čitati avanturističke knjige, a s obzirom na to da voli geografiju, rado proučava

i atlase i enciklopedije. Najdraža knjiga mu je *Dnevnik Šonjavka*, jer je u njoj, kako kaže Andrija, glavni junak dječak koji pokušava riješiti svoje nezgode, kojih ima puno. Ivana je članica knjižnice od malena, a najdraži joj je roman *Zločin i kazna*.

Čestitamo, i želimo im da ovako i nastave!

Na Danima kruha

U Stubičkim Toplicama je 9. listopada održana 25. Svehrvatska smotra – Dani kruha, dani zahvalnosti za plodove zemlje 2016. U organizaciji Udruge *Lijepa naša* ovo prekrasno mjesto Krapinsko-zagorske županije posjetilo je 50-ak škola iz Hrvatske kao i gosti iz Bosne i Hercegovine, Mađarske i Srbije. Ove godine iz Srbije, odnosno Vojvodine su se predstavili učenici osnovnih škola *Vladimir Nazor* iz Đurđina, *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte i *Bratstvo i jedinstvo* iz Bezdana. Njihov odlazak je organiziralo Hrvatsko nacionalno vijeće.

Kroz bogatu izložbu plodova zemlje svih hrvatskih krajeva i gostiju iz dijaspora sudionici smotre uspjeli su ukazati na značaj zahvale Bogu, potrebu očuvanja obitelji, tradicije, biološke raznolikosti i prijateljstva. Posjetitelji su osim toga mogli vidjeti i alate za obradu zemlje kao i kako se priprema kruh.

Bilo je i korisno i ukusno, u svakom smislu.

No, budući da zahvala nije prava ukoliko se ne prikaže Bogu, nakon programa održana

je i sveta misa s procesijom i prinosom darova, plodova zemlje.

Već dugi niz godina Hrvatsko nacionalno vijeće organizira odlazak naše djece na

ovu veoma lijepu manifestaciju nakon koje se uvijek vrata doma s puno emocija, novih poznanstava i uspomena.

Šegrt Hlapić u Monoštoru i Sonti

Juuuuupi!!! Bio nam je Šegrt Hlapić u gostima!!! Bilo je feeeenomeeeenalno!!!

Ne znate za to?!

Za nas djecu koja pohađamo predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u Monoštoru i Sonti je u okviru Večeri hrvatskog filma 6. i 7. listopada održana projekcija filma *Šegrt Hlapić*. Vjerujem da svi dobro znate priču o Hlapiću i Giti. Možda ste pročitali knjigu ili odgledali crtani film ali niste svi bili u mogućnosti pogledati i ovaj dugometražni film. A on je baš, baš dobro napravljen i svi smo uživali u njemu. Mogli bi ga gledati ponovno bez problema. Svidio se i našim učiteljicama i ravnateljima. Svi su se vratili u djetinjstvo i uživali, što se vidi i iz fotografija.

PETAK **21.10.2016.**

06:35 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:06 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:06 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Sachienova kuhinja, dokumentarna serija (R)
 09:32 McLeodove kćeri, serija
 10:20 Putovanja željeznicom: Vlakom kroz južnu Afriku, dokumentarna serija
 11:08 Riječ i život
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada, telenovela
 13:15 Hrvatska uživo
 13:58 Kod doktora, talk-show
 14:42 Normalan život
 15:27 Znanstveni krugovi
 15:55 Kako je obranjena Hrvatska, dokumentarna serija
 17:00 Vijesti
 17:22 Moj HRT
 17:50 Manjinski mozaik: Kad slike govore
 18:10 Priče o veteranskom uspjehu: Zadrugari, dokumentarna serija
 19:00 Dnevnik 2
 19:46 Tema dana
 19:59 Škola kuhanja: Zlevka
 20:11 Crno-bijeli svijet, serija
 21:03 Naši dani - priče o hrvatskom rocku, dokumentarna serija
 21:56 Hrvatska za 5
 22:50 Eurojackpot
 23:00 Dnevnik 3
 23:33 Fargo, serija
 00:23 Legendarna šaka, hongkonški film
 02:02 McLeodove kćeri, serija
 02:45 Kod doktora, talk-show (R)
 03:27 Skica za portret (R)
 03:39 Hrvatska uživo
 04:21 Fotografija u Hrvatskoj (R)
 04:36 Tema dana
 04:48 Talijanska mlada, telenovela

06:22 Džepni djedica, serija za djecu
 06:37 Džepni djedica, serija za djecu
 06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Juhuhu junior
 09:30 Školski sat: Jesen u bojama duge

10:00 Inkubator: Informatičar (R)
 10:15 TON I TON: Zaboravljena glazbala i prostorna grafika (R)
 10:30 H2O: Uz malo vode!, serija za mlade (R)
 11:00 Kućni ljubimci Marca Morronea, dokumentarna serija
 11:25 Don Matteo, serija
 12:25 Kraljevska kuhinja, dokumentarna serija
 12:50 Svijet vrtlara, dokumentarna serija (R)
 13:25 Da imam krila, američki film (R)
 15:00 Dizajn interijera u rukama amatera, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:42 Školski sat: Jesen u bojama duge
 17:14 Magazin rukometne LP
 17:45 Bitange i princeze, humoristična serija
 18:25 Dobra žena, serija
 19:10 Kruške i jabuke
 20:05 Umorstva u Midsomeru, serija
 21:39 Vrijeme na Drugom
 21:49 Ubojstvo u Walesu, serija
 23:29 Plijen, serija
 00:19 Da imam krila, američki film (R)
 01:49 Noćni glazbeni program

06:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
 07:10 Sve u šest, magazin (R)
 07:45 Lego Ninjago, animirana serija (R)
 08:15 Prava žena, serija (R)
 09:10 TV prodaja
 09:25 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
 10:25 TV prodaja
 10:40 Najbolji ninja ratnici, zabavno-natjecateljski reality (R)
 11:40 TV prodaja
 11:55 Wipeout, game show
 12:50 Ruža vjetrova, serija
 13:50 Prava žena, serija (R)
 14:50 Tesna koža 2, igrani film, komedija (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Najbolji ninja ratnici, zabavno-natjecateljski reality
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet - nove epizode, kviz
 20:00 Plaćenici 3 - TV premijera, igrani film, akcijski triler
 22:30 Ja, robot, igrani film, znanstveno-fantastični/

akcijski
 00:50 Posljednja kuća nalijevo, igrani film, horor
 03:00 RTL Danas, (R)
 03:45 Kraj programa

SUBOTA **22.10.2016.**

05:37 TV kalendar
 05:50 Klasika mundi: Leonidas Kavakos i Pariški orkestar pod ravnanjem Paava Järviya, 1.dio
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:06 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:10 Billy Kid: Dečko iz Teksasa, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna (R)
 10:25 Kratki dok. film
 10:35 Kućni ljubimci
 11:10 Duhovni izazovi
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:14 Potrošački kod
 13:50 Prizma
 14:40 Crno-bijeli svijet, serija
 15:28 I to je Hrvatska:
 15:45 Tržnice - trbuh grada: Zagreb, dokumentarna serija

16:38 Bajkovita Hrvatska:
 17:00 Vijesti
 17:17 Kulturna baština (R)
 17:35 Lijepom našom: Supetar (1. dio)
 19:00 Dnevnik 2
 19:45 Tema dana
 20:00 Loto 7/39
 20:10 Legende u Vegasu, američki film (R)
 21:53 Dnevnik 3
 22:27 Metak u glavu, američko-švicarski film
 23:59 Potraga za Sugar Manom, glazbeno-dokumentarni film
 01:22 Billy Kid: Dečko iz Teksasa, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna (R)
 02:37 U potrazi za noćnim poljupcem, američki film
 04:13 Potrošački kod
 04:43 Kulturna baština (R)
 04:58 Skica za portret (R)
 05:13 Tema dana
 05:25 Fotografija u Hrvatskoj (R)
 05:40 Veterani mira
 06:26 Prizma

06:22 Džepni djedica, serija
 06:37 Džepni djedica, serija

06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Juhuhu junior
 09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
 09:30 Kratki dokumentarni film (dokumentarni film/Na adrenalinskom rubu)
 09:55 Sölden: Svjetski ski kup: Veleslalom (Ž), prijenos 1. vožnje
 11:15 Vrtlari
 11:50 Pite i pudinci Paula Hollywooda
 12:35 Kratki dokumentarni film (Na adrenalinskom rubu)
 12:55 Sölden: Svjetski ski kup: Veleslalom (Ž), prijenos 2. vožnje
 14:10 Auto Market Magazin - sponzorirani program
 14:30 Kratki dok. film
 14:35 Luka i prijatelji
 15:05 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Sjedni, odličan! - emisija o obrazovanju
 17:05 Seoska gozba
 17:55 Poirot, serija
 18:45 Najduži dan: Kazališni redatelj, dokumentarna serija
 19:30 Garaža
 19:55 Rukomet, Liga prvaka (M): Zagreb - Vardar, prijenos
 21:40 Vrijeme na Drugom
 21:45 Graham Norton i gosti
 22:35 Ray Donovan, serija
 23:25 Dva i pol muškarca
 23:50 Annika Bengtson: Reporterka crne kronike, serija
 01:20 Pa to je fantastično, humoristična serija
 01:50 Noćni glazbeni program

05:05 RTL Danas, (R)
 05:45 Jezikova juha
 06:50 Legenda o Tarzanu
 07:20 Lego Ninjago
 08:15 TV prodaja
 09:05 TV prodaja
 09:20 Naša mala klinika, humoristična serija (R)
 10:25 TV prodaja
 10:40 Cosentino, zabavna emisija
 11:35 Troy, zabavna emisija
 12:35 Ja, robot, igrani film, znanstveno-fantastični/akcijski (R)
 14:50 Svetac, film, akcijski
 16:30 RTL Vijesti
 16:40 Svetac, film, akcijski
 17:15 10 najvećih diva Hrvatske, zabavna emisija
 18:30 RTL Danas

19:15 Galileo, emisija
 20:00 Rio 2 - TV premijera, igrani film, animirani
 22:10 Državni neprijatelj, igrani film, akcijski triler
 00:50 47 ronina, igrani film, akcijski (R)
 03:05 Astro show, emisija uživo
 04:05 RTL Danas, (R)
 04:25 Kraj programa

NEDJELJA **23.10.2016.**

07:14 TV kalendar
 07:30 Stardust Memories, američki film - Zlatna kinoteka
 09:05 Iza zavjese, politički talk-show
 10:00 Karlovac: Misa, prijenos
 11:00 Biblija
 11:10 Pozitivno
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Split: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:45 Ovo je opera: Richard Wagner - Parsifal
 17:00 Vijesti
 17:15 Kuhajmo kao Heston: Jaja, dokumentarna serija
 17:40 Volim Hrvatsku
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Loto 6/45
 20:10 Novine, serija
 21:05 Profesije osobno: Ante portas, dokumentarna serija
 22:00 Dnevnik 3
 22:35 Bijeg iz Gulaga, američki film
 00:45 Nedjeljom u dva
 01:45 Stardust Memories, američki film - Zlatna kinoteka
 03:15 Ovo je opera: Richard Wagner - Parsifal
 04:05 Iza zavjese, politički talk-show
 04:55 Skica za portret
 05:05 Plodovi zemlje
 05:55 Tema dana
 06:07 Split: More

06:22 Džepni djedica, serija
 06:37 Džepni djedica, serija
 06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Lovci na zmajeve
 09:05 Detektiv Murdoch, serij
 09:55 Sölden: Svjetski ski kup - Veleslalom (M), prijenos 1. vožnje
 11:15 Vrtlari

U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUHRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS3535500000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

11:50 Nećemo reći mladenki
12:55 Sölden: Svjetski ski kup
- Velelalom (M), prijenos
2. vožnje
14:15 Najdraža jela Mary
Berry, dokumentarna serija
14:50 (Re)kreativac
15:20 Milijun novčića, američki
film
16:55 Košarka, PH: Zagreb -
Zadar, prijenos
18:49 Večer Joška Banova,
snimka koncerta
20:00 Legenda o jeseni,
američki film
22:08 Vrijeme na Drugom
22:17 Vikinzi, serija
23:07 Pa to je fantastično,
humoristična serija
23:37 Uvijek je sunčano u
Philadelphiji
00:02 Detektiv Murdoch, serija
00:47 Milijun novčića, američki
film
02:17 Noćni glazbeni program

04:35 RTL Danas, (R)
05:20 Jezikova juha
06:15 Jezikova juha
07:15 TV prodaja
07:40 Lego Ninjago
08:55 Naša mala klinika, (R)
09:55 InDizajn s Mirjanom
Mikulec, lifestyle emisija
10:45 Državni neprijatelj, film,
akcijski triler (R)
13:15 Rio 2, igrani film,
animirani (R)
15:15 Pingvini gospodina
Poppera, igrani film
16:30 RTL Vijesti
16:50 Pingvini gospodina
Poppera, igrani film
17:15 10 najzabavnijih reality
trenutaka Hrvatske
18:30 RTL Danas
19:20 Galileo, emisija
20:00 Valter brani Sarajevo,
igrani film, ratni
23:00 Umri muški, igrani film,
akcijski triler
01:45 Astro show, emisija uživo
02:45 RTL Danas, (R)
03:25 Kraj programa

PONEDJELJAK 24.10.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Sachien kuhinja,
dokumentarna serija
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Plodovi zemlje
11:12 Treća dob

12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
15:56 Serija - domaća
17:00 Vijesti
17:20 Kraljica noći, telenovela
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Škola kuhanja
20:05 Dva : jedan u gostima
20:40 Domovina, serija
21:35 CSI Hrvatska: Ubojstva
partnerica, dokumentarna
serija
22:30 Otvoreno
23:15 Dnevnik 3
23:50 Novine, serija
00:45 McLeodove kćeri, serija
01:30 Sachien kuhinja,
dokumentarna serija
01:55 Kod doktora, talk-show
02:37 Treća dob
03:07 Hrvatska uživo
03:49 Otvoreno
04:29 Društvena mreža
05:34 Skica za portret
05:43 Tema dana
05:55 Talijanska mlada

06:22 Grimmove bajke
06:52 Vrijeme na Drugom
07:00 Juhuhu
08:30 Juhuhu junior
09:30 Školski sat: Kako sastaviti
robota?
10:00 Notica: Viola
10:15 Navrh jezika: Stereotipi
10:30 H2O: Uz malo vode!
11:01 Sjedni, odlični! - emisija
o obrazovanju
11:31 Don Matteo, serija
12:30 Kraljevska kuhinja,
dokumentarna serija
12:55 Svijet vrtlara
13:30 Svadbeno ludilo,
američki film
15:00 Dizajn interijera
u rukama amatera
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat: Kako sastaviti
robota?
17:10 Magazin LP
17:45 Bitange i princeze
18:25 Dobra žena, serija
19:10 Kruške i jabuke
20:05 Supruga i kćeri, serija
20:56 Vrijeme na Drugom
21:00 TV Bingo
21:45 Stadion - sportska
emisija
23:00 Zakon i red: Odjel za
žrtve, serija
23:45 Simpsoni
00:05 Svadbeno ludilo,
američki film
01:30 Noćni glazbeni program

06:50 RTL Danas, (R)
07:30 Sve u šest, magazin (R)
08:10 Legenda o Tarzanu
08:35 TV prodaja
08:50 Bibin svijet, serija
09:35 TV prodaja
09:50 Pet na pet - (R)
11:35 TV prodaja
11:50 Najbolji ninja ratnici,
zabavno-natjecateljski
reality (R)
12:45 Wipeout, game show (R)
13:45 Ruža vjetrova, serija
14:55 Pingvini gospodina
Poppera, film, obiteljska
komedija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet - kviz
20:00 Prava žena, serija
21:10 Ljubav je na selu
22:15 RTL Direkt
22:50 Andrija i Anđelka, serija
23:35 Andrija i Anđelka, serija
00:10 Ljubav je na selu (R)
01:10 Kriza, serija
01:50 Kriza, serija
02:25 CSI, serija
03:25 Astro show, emisija uživo
04:25 RTL Danas, (R)
05:05 Kraj programa

UTORAK 25.10.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Sachien kuhinja,
dokumentarna serija
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Putovanja željeznicom:
Vlakom kroz jug Brazila,
dokumentarna serija
11:02 Kratki dok. film
11:17 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
15:55 Skica za portret
16:06 Dva : jedan u gostima
16:36 Informativka
17:00 Vijesti
17:20 Kraljica noći, telenovela
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Škola kuhanja
20:05 Naknadno
20:40 Domovina, serija
21:35 Global, vanjskopolitički
magazin
22:15 Otvoreno

23:00 Dnevnik 3
23:35 Putovanja željeznicom:
Vlakom kroz jug Brazila,
dokumentarna serija
00:25 Ubojstvo, serija
01:20 McLeodove kćeri, serija
02:05 Sachien kuhinja
02:27 Kod doktora, talk-show
03:10 Glas domovine
03:35 Skica za portret
03:48 Hrvatska uživo
04:33 Otvoreno
05:13 Global, vanjskopolitički
magazin
05:43 Tema dana
05:55 Talijanska mlada

06:22 Grimmove bajke
06:52 Vrijeme na Drugom
07:00 Juhuhu
08:30 Juhuhu junior
09:30 Školski sat: Island - otok
vatre i leda
10:00 Chiak junior: Glazbena
kutija, kineski film za
djecu
10:17 Ta politika: Predsjednik
10:30 H2O: Uz malo vode!
10:59 (Re)kreativac
11:29 Don Matteo, serija
12:25 Lorraine Pasmale:
Kako postati bolji kuhar,
dokumentarna serija
12:55 Svijet vrtlara
13:30 Čekajući zauvijek,
američki film
15:00 Dizajn interijera
u rukama amatera
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat: Island - otok
vatre i leda
17:15 Bitange i princeze
17:55 Stadion - sportska
emisija
19:05 Kruške i jabuke
19:55 Tea Mamut
20:05 Babel, američki film
22:23 Vrijeme na Drugom
22:33 Igra prijestolja, serija
23:33 Zakon i red: Odjel za
žrtve, serija
00:18 Simpsoni
00:38 Čekajući zauvijek,
američki film
02:08 Noćni glazbeni program

06:05 RTL Danas, (R)
06:45 Sve u šest, magazin (R)
07:20 Lego Ninjago, (R)
08:10 Prava žena, serija (R)
09:05 Bibin svijet, serija
09:50 TV prodaja
10:05 Pet na pet - (R)
11:00 TV prodaja
11:15 Najbolji ninja ratnici (R)
12:15 Wipeout, game show
13:10 Ruža vjetrova, serija

14:10 Andrija i Anđelka, (R)
14:50 Andrija i Anđelka, (R)
15:25 Ljubav je na selu - (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet - kviz
20:00 Prava žena, serija
21:10 Ljubav je na selu
22:15 RTL Direkt
22:50 Andrija i Anđelka, serija
23:30 Andrija i Anđelka, serija
00:05 Ljubav je na selu - (R)
01:10 Kriza, serija
01:45 Kriza, serija
02:25 CSI, serija
03:20 Astro show, emisija uživo
04:20 RTL Danas, (R)
05:05 Kraj programa

SRIJEDA 26.10.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Sachien kuhinja
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Putovanja željeznicom:
Vlakom kroz Irsku
11:02 Kratki dok. film
11:17 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
15:55 Skica za portret
16:06 Naknadno
16:36 Informativka
17:00 Vijesti
17:20 Kraljica noći, telenovela
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 7/39
20:05 Škola kuhanja
20:10 Pola ure kulture
20:45 Domovina, serija
21:40 Labirint
22:20 Otvoreno
23:05 Dnevnik 3
23:40 Putovanja željeznicom:
Vlakom kroz Irsku
00:30 Ubojstvo, serija
01:25 McLeodove kćeri, serija
02:10 Sachien kuhinja
02:32 Kod doktora, talk-show
03:17 Reprizni program
03:47 Skica za portret
03:48 Hrvatska uživo
04:33 Otvoreno
05:13 Labirint
05:43 Tema dana
05:55 Talijanska mlada

06:22 Grimmmove bajke
 06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Juhuhu junior
 09:30 Školski sat: Kornjaši
 10:00 Kratki spoj: Pubertet
 10:10 Jezični crtići: Računalni miš
 10:12 Kako nastaje: Škola medijske kulture
 10:30 H2O: Uz malo vode!
 11:05 Luka i prijatelji
 11:35 Don Matteo, serija
 12:25 Lorraine Pascale: Kako postati bolji kuhar, dokumentarna serija
 12:55 Svijet vrtlara
 13:30 Mr. Fiction, američki film
 15:00 Dizajn interijera u rukama amatera
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Školski sat: Kornjaši
 17:17 Ubojice između polova, dokumentarna serija
 17:45 Bitange i princeze
 18:25 Dobra žena, serija
 19:10 Kruške i jabuke
 20:05 Divlja Patagonija: Vatra i led, dokumentarna serija
 20:56 Vrijeme na Drugom
 21:05 Intervju s vampirom, američki film
 23:07 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 23:52 Ludnica u Clevelandu, humoristična serija
 00:17 Mr. Fiction, američki film
 01:42 Noćni glazbeni program

06:05 RTL Danas, (R)
 06:45 Sve u šest, magazin (R)
 07:25 Lego Ninjago, (R)
 07:55 TV prodaja
 08:10 Prava žena, serija (R)
 09:05 Bibin svijet, serija
 09:55 TV prodaja
 10:10 Pet na pet - (R)
 11:05 TV prodaja
 11:20 Najbolji ninja ratnici, (R)
 12:15 Wipeout, game show
 13:10 Ruža vjetrova, serija
 14:10 Andrija i Anđelka, (R)
 14:45 Andrija i Anđelka, (R)
 15:20 Ljubav je na selu - (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Najbolji ninja ratnici
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet - nove epizode, kviz
 20:00 Prava žena, serija
 21:10 Ljubav je na selu
 22:15 RTL Direkt
 22:50 Andrija i Anđelka, serija
 23:30 Andrija i Anđelka, serija
 00:10 Ljubav je na selu - (R)
 01:15 Kriza, serija
 01:50 Kriza, serija
 02:30 CSI, serija
 03:25 Astro show, emisija uživo
 04:25 RTL Danas, (R)
 05:10 Kraj programa

ČETVRTAK 27.10.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti

07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Sachienova kuhinja
 09:32 McLeodove kćeri, serija
 10:17 Putovanja željeznicom: Vlakom kroz Madagaskar
 11:02 Kratki dok. film
 11:12 U Drezniku na Svisvete, emisija pučke i predajne kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Život teče dalje
 13:15 Hrvatska uživo
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Društvena mreža
 16:00 Pola ure kulture
 16:30 Jezik za svakoga
 17:00 Vijesti
 17:20 Kraljica noći, telenovela
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Škola kuhanja
 20:05 Šifra, kviz
 21:00 Kako je obranjena Hrvatska, dok. serija
 21:55 Romano Bolković - 1 na 1, talk-show
 22:40 Otvoreno
 23:25 Dnevnik 3
 00:00 Putovanja željeznicom: Vlakom kroz Madagaskar
 00:50 Ubojstvo, serija
 01:45 McLeodove kćeri, serija
 02:30 Sachienova kuhinja
 02:52 Kod doktora, talk-show
 03:35 Skica za portret
 03:48 U Drezniku na Svisvete
 04:18 Hrvatska uživo
 05:03 Otvoreno
 05:43 Tema dana

05:55 Život teče dalje

06:22 Grimmmove bajke, crtana serija
 06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Juhuhu junior
 09:30 Školski sat: Muziciranje
 10:00 Čarobna ploča - širimo vidike: Perspektiva i kompozicija
 10:12 Jezični crtići: Emocije i osjećaji
 10:15 Timi, ja sam elastična - mađarski dok. film za djecu
 10:30 H2O: Uz malo vode!, serija za mlade
 11:05 Pozitivno
 11:35 Don Matteo, serija
 12:25 Lorraine Pascale: Kako postati bolji kuhar, dokumentarna serija
 12:55 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
 13:25 Pčele - ubojita prijetnja, njemački film
 15:00 Dizajn interijera u rukama amatera, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Školski sat: Muziciranje
 17:15 Ubojice između polova, dokumentarna serija
 17:45 Bitange i princeze, humoristična serija
 18:25 Dobra žena, serija
 19:10 Kruške i jabuke
 20:05 Edvardijanska farma, dokumentarna serija
 21:06 Vrijeme na Drugom

21:15 Ubij ih nježno, američki film
 22:55 Crna lista, serija
 23:40 Ludnica u Clevelandu
 00:05 Pčele - ubojita prijetnja, njemački film
 01:35 Noćni glazbeni program

06:00 RTL Danas, (R)
 06:45 Sve u šest, magazin (R)
 07:25 Lego Ninjago, (R)
 07:50 TV prodaja
 08:05 Prava žena, serija (R)
 09:05 Bibin svijet, serija
 09:50 TV prodaja
 10:05 Pet na pet - (R)
 11:00 TV prodaja
 11:15 Najbolji ninja ratnici, (R)
 12:10 Wipeout, game show
 13:05 Ruža vjetrova, serija
 14:05 Andrija i Anđelka, (R)
 14:40 Andrija i Anđelka, (R)
 15:20 Ljubav je na selu (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Najbolji ninja ratnici
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet - kviz
 20:00 Prava žena, serija
 21:10 Žikina dinastija, film
 22:15 RTL Direkt
 22:50 Žikina dinastija, film
 23:30 Andrija i Anđelka, serija
 00:15 Andrija i Anđelka, serija
 01:00 Kriza, serija
 01:35 Kriza, serija
 02:15 CSI, serija
 03:10 Astro show, emisija uživo
 04:10 RTL Danas, (R)
 04:55 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetionik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov priloga *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18.15 *Vojvođanski tjedan*
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
 • 20.00 Divni novi svijet
 • 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20.00 *Hrvatska izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

U NEKO LIKO SLIKA

Dan bana Jelačića

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Svakaki smo

Piše: Branko Ivković

Štogaod me napopalo pa nikako da već dođem do sebe. Kišem ko sipljiv mačak, samo bi se zavuko digod i kunjo. Nije ni čudo kako nam se ovo vrime minja, sad vrućina, a sad zima, počele i kišurine... Kad sam išo iz Tavankuta s voćnog vašara uvatila me

nika dosadna ovčija kišica još kod Kaparova. Nit se vratit, a nit produžit. Nigdi ne mož ni svratit kad se namistila pa nikako da prođe. Baš sam bijo u nevolji, daleko je Ivković šor, a vamo mi i avlija puna kuruza, triba košarovat. No, ne kajem se, kuruzi će dočekat, a vašar je jedared godišnje. Baš je bilo lipo čeljadi, fajn svita borme bilo trgovat. Mladi *Gupca* su zdravo lipo igrali u nošnjama, svirci svirali ta šta divanit, med svojim svitom je uvik lipo. Daborme još kad se ne mudruje o pulitiki, a jevo čitam po kojikaki novinama, jopet se zakuvava o nama ode na severu Bačke. Te štogaod se trevilo četrdest pete pa se onda to triba otrt pa dat ovo pa dat ono. Mante se već čeljadi, skroz ste uzburnili ovaj čestit i vridan svit. Ja nikog nebi svitovo, svi mi dobro znademo ko smo i šta smo, kako su nas dide učile na salašu. Moj dida je na priliku uvik divanijo: »Kad te kogod pita šta si Braniša ti kaži da si Bunjavac, a kad se pišeš digod onda si 'Rvat, tako su nas i prve crkvene knjige zavodile tušta prija neg te toliko spominjane četrdest pete.« Tako piše i tamo na onoj ploči kod Reke Bune, ako je nije kogod razlupo od zlobe, a to je tamo metnuto još trist koje. Al ne bi ja tušta nikom zapovido, svako znade svoje. Tako i vlast divani da se mož upisat ko kako oće, čak mož i minjat kad god oš. Jeto na priliku znadem jednog što neće ništa da piše, i to mož, a imade kažu i eskima, a sve naš svit. Samo, kontam ja čeljadi da to nije dobro, nestaće naš svit tako. To je kugod kad bi uzo gumicu pa otrvo sve naše dide, običaje i poriklo, a di ste vidili da raste drvo brez korena. Svi se svojim ponosidu ognjištom, ponosno kažedu ja sam ovo, ja sam ono. Samo mi Bunjevci kandar ne znamo šta smo pa valjdar i med nama imade oduvik pismeni i pametni ljudi, naša je gimnazija jedna od najstariji škula ode u ovim dilu države, valjdar je kontam ja kogod bijo iškolovan da znade šta je. Neg drugo mene mori, ta jestel svatili, kad se povede vaki divan svi imadu svoje gustiranje. Jedni su huncuti, drugi su bisni, a kad se divani kako naš svit biva iskečan iz koji kaki državni poslova, iz škula, opština, suda i šta ti ja znadem šta već imade, to nikom ništa – pojo vuk magarca. Baš nikog nije briga što je narod gladan, željan svega, što sa svitom omlača ko kako stigne. Svi se oni lipo družidu, divane o »višim nivojima«, idu, piju, a ti narode kontaj jesil Srbini, 'rvat, Bunjavac, jal šta ti ja znadem. No, sve ti je svedno, bićeš i dalje siroma i bidan ko i dosad. Uf, al sam se sad napripovido čeljadi, moždar kome neće bit ni pravo, al tako je. Triba se više paštrit bome da bi nam svima bilo bolje, a ne sikcat i tiskat jedni na druge kugod kad dvojici pulina našuljaš nosove jedan odrugi, a oni da se pokidaje.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Ope dolazu
čudna vrimena

Kanda ope stala dolazit vrimena ka se svi laću politike. Bać Iva jedino nigdi ne vidi ne što politiku i učili na veliki škula. Digod pogleda, vidi da jedino naki ko njegov kum Tuna, što na vrime nanjušili u koju se partiju triba učlanjiti, otoga imadu dobre asne. Bome, avanzovali i na poslu i u partija, dalo jim se koikake diplome, a škole nisu ni vidli. Baram on znade, kum jedva svršijo i tu njevu jadnu u selu, a znade i koliko njegovi naodnašali učiteljma i jaja i još koišta nuz jajca, samo da jim dite kakogod svršijo. Zvali bać

Piše: Ivan Andrašić

Ivu na sve strane, svi znali šta i kako truckuje, pa mislili truckovaće kako oni zapovidu. Dugo se odgrebavo, al jedamput došlo vrime da popušća. Veli probaće, pa ako ide ide, ako ne, kako se učljaniš, tako š se i istrisat. Ni gleda do će imat asne, veli ku će dalje, neg međ svoje. Počelo lipo. Uredno išo na konferencije. Sve bilo kako triba, kulturno, mirno. Nema protirivanja i covanja ko ko ni š televizije. Ni to dugo trajalo. Bać Iva ko bać Iva, ima dužji jezik neg krava rep, pa ga još malo pružijo tamo di ni tribo. O srca izdivanijo šta ga sve žulji. To se oma daleko čulo. Onda i počela njegova kalvarija. Zovu ni što nisu njegovi, pa oma ti si matni brat, čekaj samo, dobićeš tvoje. Zovu i vi što divanu da su najveći njegovi, a vamo, da jim ni cipela, skroz bi se zavukli tamo di se ne zavlaci i to nima što njegove ne možu na oči vidit. I oni mu ništa zamiru. A ništa mu zamiru i vi iz njegove partije. Velu radili štogod jal ne radili, naši smo, pa nas moraš isfalit digod možeš, a ti to baš nećeš. I rekli ko zna čiji si i za koga truckuješ, samo vidu da je njevima najveći dušman. Jako mu se steškalo. Eto, ni se još pravoga ni otpravijo, već ositijo, ko u politike pravo divani, taj se svima redom zamira. Ništa pripuklo u njemu i manijo se čorava posla. Politiku gleda jedino na televizije, dok se ni zavito svom Antunu da više neće. Stalo mu smetat što se svi samo žuru nabeštelovat i koišta izmudrivat, najviše matori. I vazdan laju na mlade, najviše none š velikima školama. A ta dica i dan danas brog njeve politike odlazu u bili svit trbuvom za krvom. I tamo stvaru novu dicu, koja nikada neće dojt natrag. Vi ko kum Tuna i njegovi ostali i ne dadu se. Malo milom, malo silom, svima zavlada. U sve se mišu, oće gazdovat i fodbalom i cigranjem i tamburanjem. I gazduju. A nimalo jim ni briga što se sve raspada. Bać Ivini se nikako batrgu, još se nisu raspali, al nisu ni ko drugi. Ni što ne razumi njev divan, naučili se pameti, pa potli svakoga izbiranja evo ji pod nima što zadobili. A njegovi ostali sonima što na izbiranju nikad više neće zadobit i samo dreču. Razdilili se u nekoliko partija, pa misto da gleda ku će i šta će, ope se stali svađat međ sobom. Tako i u njegovomu selu, ko iz dadini pripovijčki. Njeve što posvršavali velike škole, ne tiru ni što ji doneli koikaki ajzibani i luje, neg domaći što se vazdan drugima tili dokazivat. Bać Iva ne zna zašto se ope sitijo kuma Tune, pa mu u grlo nadošlo ništa jako gorko.

21. listopada 2016.

MISLI POZNATIH

- **Marquez:** Nemojte se previše boriti, najbolje stvari se dogode kad se ne nadate.
- **Christie:** Samo ljudi koje voliš mogu ti učiniti život nepodnošljivim.
- **King:** Nepravda bilo gdje je prijetnja pravdi svugdje.

KVIZ

Mato Lovrak

Koje godine i gdje se rodio hrvatski pisac **Mato Lovrak**?

Što je bio po akademskoj struci?

Gdje je službovao kao učitelj?

Po čemu je poznat njegov literarni opus?

Koliko je knjiga napisao?

Kako se zove njegovo najpoznatije djelo?

Što je kao prvi uveo u hrvatsku književnost?

Kada i gdje je umro Mato Lovrak?

Rodio se 8. ožujka 1899. godine u Velikom Grdevcu. Završio je Učiteljsku školu. Kućni, Klokočevcu, Velikom Grdevcu, Zagrebu... Pripovijetke i romani. Tridesetak. Vlak u snijegu. Seosku djecu kao glavne protagoniste. Umro je 14. ožujka 1974. godine u Zagrebu.

FOTO KUTAK

Anita se udala

VICEVI

- Pita učiteljica malog Ivicu:
- Jel' ti roditelji još uvijek pomažu oko zadaće?
- Ne – odgovori mališan.
- Sigurno?
- Sigurno. Ona prošla jedinica ih je totalno slomila!
- Žali se žena svom mužu:
- Jučer sam kupila novi mobitel, a na ekranu mi se pojavilo neko čudovište.
- Isključi prednju kameru – odgovori muž.

POGLED S TRIBINA

Rijeka

Nakon 12 odigranih prvenstvenih kola 1. HNL momčad *Rijeke*, jedina neporažena u dosadašnjem dijelu natjecanja, suvereno drži prvo mjesto s impresivna 32 boda (10 pobjeda i 2 neodlučena susreta). Gledano okom statistike Riječani imaju stopostotni učinak (6 pobjeda) na domaćem travnjaku svoje *Rujevice* (zamjenski stadion dok se renoviranje Kantride ne završi) te 4 pobjede na strani i zanimljivo 2 remija protiv *Istre 1961* i *Cibalie*, momčadi iz donjeg ligaškog dijela. Momčad trenera **Keka** bila je posebno uvjerljiva protiv glavnih

konkurenata u borbi za naslov prvaka (*Dinamo* 5:2, *Hajduk* 4:2, *Osijek* 3:0), rezultatski potvrđujući kako igra najbolje kada je to i najpotrebnije. Jedini kiks ove sezone Riječani su imali u kvalifikacijama za Ligu Europe kada su eliminirani od turskog predstavnika *Basaksehir* (0:0, 2:2), ali im je to rano ispadanje iz europskih natjecanja na drugoj strani donijelo svježinu i potpunu posvećenost domaćim utakmicama. Za razliku od *Dinama*, koji igra i zahtjevnju Ligu prvaka, što se rezultatski odražava na susretima prije i nakon odigranih duela protiv renomiranih europskih rivala.

Još dva pokazatelja indikativno potvrđuju odličan učinak u prvoj trećini šampionata, Rijeka je postigla najviše pogodaka (28) i primila najmanje (6), što je uz velikih šest bodova prednosti ispred najbližeg pratitelja *Dinamo* najozbiljnije svrstava u poziciju glavnog favorita za naslov prvaka.

Za one koji slabije prate hrvatski klupski nogomet evo i sastava trenutačno najbolje hrvatske momčadi: **Prskalo, Mitrović, Bradarić, Ristovski, Vešović, Zuta, Gavranović, Mišić, Elez, Andrijašević, Gorgon, Črnić, Čanadija, Ajayi**.

Hoće li trenutačna prednost biti duljeg vijeka ostaje nam vidjeti u narednim prvenstvenim kolima 1. HNL, no jedno je sigurno – i u ovom prvenstvu Riječani su uz *Dinamo*, realno, najveći favoriti za osvajanje naslova.

Jedini koji bi mogli prekinuti decenijski niz najtrofejnijeg kluba u hrvatskoj nogometnoj povijesti.

D. P.

NOGOMET

Pobjede vodećih

Sigurnom pobjedom protiv *Osijeka* (3:0) nogometaši *Rijeke* održavaju veliku prednost od šest bodova ispred prvog pratitelja *Dinamo* koji je minimalnom gostujućom pobjedom protiv *Slavena* (1:0) zadržao drugu poziciju na tablici.

Ostali rezultati 12. kola: *Hajduk* – *Split* 2:1, *Inter* – *Cibalia* 1:0, *Lokomotiva* – *Istra 1961* 2:1

Tablica 1. HNL: *Rijeka* 32, *Dinamo* 26, *Hajduk*, *Osijek* 24, *Lokomotiva* 14, *Inter* 12, *Slaven* 11, *Istra 1961* 10, *Cibalia* 5, *Split* 4

Dinamo – Sevilla 0:1

Pogotkom *Nasrija* momčad *Seville* je izborila minimalnu pobjedu protiv *Dinamo* (1:0) u trećem kolu skupine H Lige Prvaka. *Dinamo* se bez bodova nalazi na posljednjem mjestu, a u sljedećem susretu gostuje *Sevilli*.

KOŠARKA

Stopostotni učinak

Sva tri hrvatska predstavnika u Regionalnoj košarkaškoj ligi Szabilježila su pobjede u 5. kolu. *Cedevita* je slavila u gostima protiv *Mega Luksa* (85:82), *Cibona* je bila bolja od *Karpoš Sokolija* (102:79), dok je *Zadar* slavio u duelu protiv *MZT Skoplja* (71:65). Na tablici ABA lige *Cibona* je četvrta (4-1), *Cedevita* peta (3-2), a *Zadar* je deveti (2-3).

RUKOMET

Četvrti poraz PPD Zagreba

Hrvatski rukometni prvak doživio je i četvrti uzastopni poraz u novoj sezoni Lige prvaka. Bjeloruska momčad *Meškov Brest*

slavila je usred zagrebačke arene (27:22). Novu priliku za osvajanje prvih bodova u skupini B PPD *Zagreb* imat će ove subote kada u glavni grad Hrvatske dolazi makedonski prvak *Vardar*.

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čačkare s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljino, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotreblijiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjave, čaršavi, muške čačkare i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Proizvici. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunic. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064 305 14 88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupao- nom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

Potrebno udumljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepljene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.

PRODAJEM sitno rađene neuramljene vilerove goblene: Dan-noć i Monaliza, kao i kompletan materijal za Pastirsku idilu. Tel.: 024-730-270 ili 063-713-1828.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi

VAŽI DO 28. 10. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARAOĐEV PUT 2 TEL: 024/555765 WWW.TIPPNET.RS

NOGOMET

Sigurna pobjeda

SUBOTICA – Tri gola u mreži gostujuće momčadi *Radničkog* iz Zrenjanina (3:0) za tri nova boda *Bačke 1901* u 10. kolu Srpske lige skupina Vojvodina. Sa 16 osvojenih bodova cvreno-bijeli zauzimaju petu poziciju, a slijedi im duel protiv *TSC-a* iz Bačke Topole.

Bez bodova u Srbobranu

SRBOBRAN – Nogometaši *Tavankuta* poraženi su na gostovanju u Srbobranu (2:3) u 10. kolu prvenstva Vojvođanske lige skupina Sjever i sada se nalaze na 14. mjestu s 9 osvojenih bodova. U nedjelju 23. listopada u 14 sati u Tavankutu gostuje momčad *Bečeja 1918*.

Minimalcem sačuvali drugo mjesto

BEREG – U 8. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 2. razred *Dinamo 1923* je rezultatom od 1:0 porazio ekipu *Jedinstva* iz Ribareva. Iako im igra nije bila na razini kvalitete iz prethodnih utakmica, domaćini su uspjeli sačuvati minimalnu prednost i tako zadržati 2. mjesto na tablici. U narednom, 9. kolu, Berešci će gostovati kod lidera *Partizana* u Kupusini.

I. A.

Lider usporio u Sonti

SONTA – U 8. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 2. razred, nogometaši sončanskog *Dinama* su pred svojim navijačima odigrali neodlučeno 1:1 protiv lidera

Partizana iz Kupusine, koji je do ove utakmice imao stopostotni učinak. U 9. kolu *Dinamo* će gostovati *Jedinstvu* u Ribarevu.

I. A.

Poraz u derbiju

MONOŠTOR – U 8. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 1. razred ekipa *Dunava* iz Monoštora u derbiju na Doli rezultatom od 1:2 poražena je od lidera *Crvenke*. U narednom, 9. kolu, *Dunav* će gostovati u Staparuu.

I. A.

RUKOMET

Uspavane Sonćanke

ZRENJANIN – Na gostovanju u Zrenjaninu ŽRK *Sonta* je u 3. kolu TRLS, skupina Banat, doživjela težak poraz 35:16 od OŽRK

Gradnule. Mlade tajfunke bile su neprepoznatljive u ovoj utakmici. Obrana im je bila šuplja, napad neorganiziran i vrlo neefikasan, a nedostajala im je i velika doza borbenosti, osim kod **Tanje Šegrt** i sestara **Kalanj**. Najefikasnija je bila kapetan **Monika Čonka** s 5 pogodaka, a mrežu su tresle i T. Šegrt 4, **Tančik** 3, S. Kalanj 2 i N. Kalanj i **Mihalek** po 1 puta.

I. A.

KARATE

Nova odličja Sonćana

APATIN – Na 9. Internacionalnom karate turniru Apatinski pobjednik 2016, održanom u nedjelju, 16. listopada, u organizaciji Šotokan karate saveza Srbije i karate kluba *Partizan* iz Apatina nastupili su i mladi Sonćani, članovi KK *Kumite*. Na natjecanju

je sudjelovalo 250 natjecatelja iz 13 karate klubova iz Vojvodine i 2 kluba iz BiH. U katama pojedinačno zlatno odličje u kategoriji veterana osvojio je **Tomislav Matin**, druga mjesta u mlađim kategorijama **Jovan Macanović**, **Lazar Romanić**, **Branko Vidaković**, **Čaba Rižanji**, **Reka Rižanji** i **Jovana Macanović**. Brončana odličja osvojili su **Aljoša Tihomirović**, **Petar Lazić**, **Milan Krtinić**, **Balaž Francia**, **Milan Simić**, **Stefan Simić**, **Stefan Matić**, **Marija Macanović**, **Henrieta Francia** i **Anja Tihomirović**.

I. A.

STOLNI TENIS

Mlađi kadeti *Spartaka* prvaci Vojvodine

BEČEJ – Na ekipnom prvenstvu Vojvodine za mlađe kadete momčad STK *Spartaka* iz Subotice je osvojila prvo mjesto pobjedom protiv ekipa *Temerin* (3:1) i *Rusin* iz Ruskog Krstura (3:0). Šampionsku ekipu sačinjavali su: **Aleksandar Čokić**, **Stojan Kiš Lehel**, **Marino Jozić**, **Vedran Bošnjak** i **Nemanja Marković**. Treneri: **Mirko Gavrilović** i **Branko Brstina**.

HAŠK ZRINJSKI PROSLAVIO SEDAM GODINA OD OSNUTKA

Igrom do zdravlja i dobrog druženja

Prijateljskim susretom između osječkog Šahovskog saveza i Šah kluba HAŠK Zrinjski iz Subotice, obilježena je sedma obljetnica subotičke udruge. Dvije šahovske momčadi snage su odmjerrile u prostoru Osnovne škole *Matija Gubec* u Tavankutu u vrijeme održavanja *Festivala voća* u ovome mjestu na sjeveru Bačke.

NA INICIJATIVU ČLANOVA

Sedam godina nakon osnutka udruge i šah klub *Zrinjski* nastavlja i proširuje dobre prijateljske, ali i natjecateljske odnose. Za proteklo vrijeme nanizani su značajni šahovski dueli, ali i ostvarena lijepa prijateljstva, u koje spada i ono sa šahistima iz Osijeka. Oni su ovoga vikenda bili gosti na proslavi obljetnice udruge i šahovskog kluba HAŠK *Zrinjski* Subotica, čiji predsjednik **Marinko Miković** podsjeća da je suradnja uspostavljena prije četiri godine na osobnu inicijativu članova.

Predsjednik Miković kaže da su Osječani na obljetnici bili i prije dvije godine. »Naša se obljetnica poklapa s *Festivalom voća* u Tavankutu i skupa s Hrvatskim kulturno-prosvjetnim društvom *Matija Gubec* organizirali smo ovu malu svečanost.«

»SVI SMO JEDNO«

Godine suradnje dva šahovska entiteta zbližile su članove ovih klubova. Na Osječane je vidan dojam ostavila slamarska umjetnost, kao i autentičan život Tavankuta. »Šahovska parola je 'svi smo jedno' tako da mi odlazimo rado i u druge sredine. Suradujemo i sa Suboticom i sa šahistima u Mađarskoj te se taj

Marinko Miković i Zvonko Horvat

naš šahovski svijet druži. Zelimo igrati jer na kraju krajeva svijet je igra, ali se na koncu dobro i zabavimo«, rekao je predsjednik Osječkog šahovskog saveza **Zvonko Horvat**. On je dodao da su veoma zadovoljni kako su ih domaćini primili. »U sportskom dijelu smo odigrali prijateljske mečeve, a družeći se upoznali smo Tavankut, njegovu kulturu i povijest. Zadovoljan sam što smo ove godine ponovno ovdje. Mogu reći da sam impresioniran slikama od slame i izložbom u Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame. Prvi put se susrećem s takvim načinom stvaranja slika. Znam da se svi materijali mogu pretvoriti u umjetnost. Bio sam do sada na izložbama skulptura od slame, ali ne i slika. Zato želim sljedeće godine vidjeti i kako se to radi. To je bilo najimpresivnije. Bili smo i na festivalu jabuka i spojili ugodno s korisnim«, zaključuje Horvat.

Redoviti gosti, moglo bi se čak reći, na osobit način suradnici HAŠK-a su slikari udruge *CroArt*. Predsjednik *CroArt*-a

Josip Horvat istaknuo je kako je »lipo kada se sport i kultura, poglavito likovna objedine i akteri se druže. Tako se upoznaju neki novi ljudi, s one strane Dunava.

Tako se širi krug prijatelja i zadovoljstvo u vašoj drevnoj igri i u našem likovnom stvaralaštvu«.

LJEPOTA ŠAHA

Obljetnice su prigode kada udruge predstavljaju i zbrajaju rezultate, a za HAŠK *Zrinjski* to je i prilika za još više proširiti i utvrditi suradnju s udrugama kako iz matične tako i iz drugih zemalja. Na proslavu obljetnice *Zrinjskog* pozvani su i drugi šah klubovi, no zbog tekućih obveza ovoga puta nisu mogli doći. Na koncu, Marinko Miković je podsjetio da je šah zapravo dobar za mentalno zdravlje, a motivacija je prije svega ljubav prema ovoj igri. Šah klub *Zrinjski* ima dvije ekipe – jedna se natječe u Sjeverno-bačkoj ligi, a druga je na međuopćinskom rangju.

Siniša Jurić

Memorijal Aladžić-Milićević u Lemešu

U nedjelju, 16. kolovoza, Šahovski klub *Lemeš* organizirao je natjecanje u brzopoteznim partijama kao *Memorijal Aladžić-Milićević*. S početka, ovo je natjecanje organizirano u sklopu dramskog memorijala, a već četvrtu godinu za redom organizira se zasebno. Prvo mjesto osvojio je **Aleksandar Iduški** iz Sombora, drugo **Božidar Stojanovski** iz Aleksa Šantića, a trećeplasirani je **Dragan Delije** iz Lemeša. Ukupno je odigrano sedam kola po petnaest minuta, okupilo se sedamnaest sudionika iz četiri šahovska kluba, pored navedenih i Berega, a partijama je sudio **Radovan Kovačić**. Okupljeni su u jutarnjim satima obišli grobove šahista čiju uspomenu čuvaju kroz memorijal, Antuna Aladžića i Dragana Milićevića, a zatim organizirali prijavu i parovanje natjecatelja. Turnir je počeo u 10 sati, a od strane sudionika ocijenjen je kao uspješno organiziran. Pokrovitelji su bili vlč. **Antal Egedi**, **Lukács Vásárhelyi**, **Stevan Crnković** i **Damir Vidaković**.

S početka, ovo je natjecanje organizirano u sklopu dramskog memorijala posvećenog **Antunu Aladžiću**, a već četvrtu godinu za redom organizira se zasebno.

Ž. Z.

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 400 dinara.